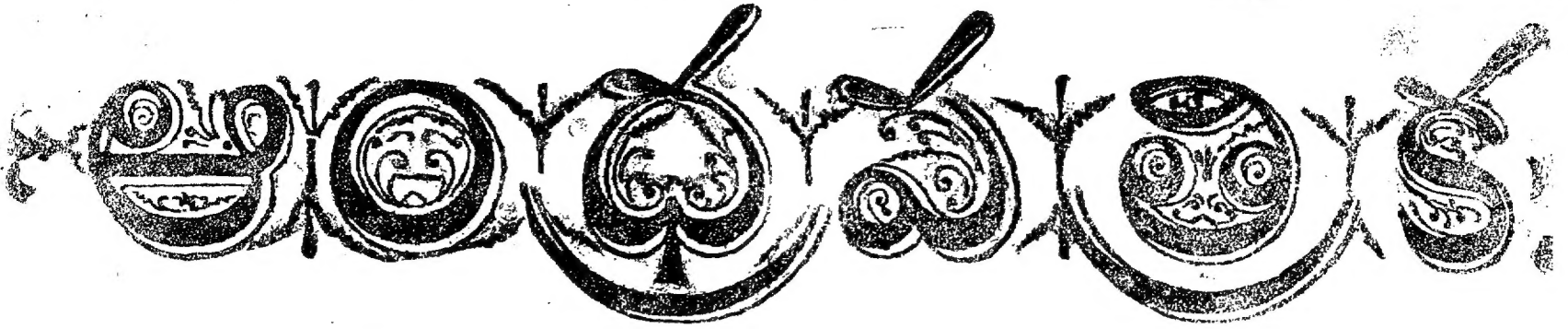

Register No. M. 1118.

Post Box No. 212.

Telephone No. 544.

విడివత్రిక 1-కి 0-1-6

ప్రతిదినము ప్రకటింపఁబడును

311256

Vol. 11
సంపుటము 11

చెన్న పట్టణము 1925 వ సం॥ ఫిబ్రవరి నెల 7-వ తేది శనివారము
(శ్రీ) రక్తాక్షినామ సంవత్సరము, మాఘమాస శుద్ధ చతుర్థి

No. 255
సంచిక

అమృతాంజనము అన్ని నొప్పులకు మంచిమందు

గొప్ప గొప్పవారిచే వేలకు వేలు యోగ్యతాపత్రములు పొందియున్నది. పంచభాష చీటి చూచి కొనిన మోసముగలుగదు.

అమృతాంజనము సకలవిద నొప్పులకు సంజీవివంటిది

తలనొప్పుల మాన్పును, వాయువుపోట్ల బాపును,
పొన్నపు మెప్పుల బారదోలును, పొట్లగొట్టును.
బెణుకుల భేదించును వాపుల రూపుమాపును.
దగ్గును తగ్గించును దురదనుతొలగించును.

ఈమందును రుద్దగానే చెమట పట్టుటవలన శరీర
మందలి దుష్పదార్థములను తొలగించి చేహమున
కారోగ్యము గలిగించును. నొప్పులు తీసివేసును.
చేశములలో కూడ వాడునున్నారు.

చక్క-నిడబ్బితో సహా సీసా 1-కి ర్పు 0-10-0; డజన్ 1-కి ర్పు 6-4-0. ప్రతియింట నుండదగినది.

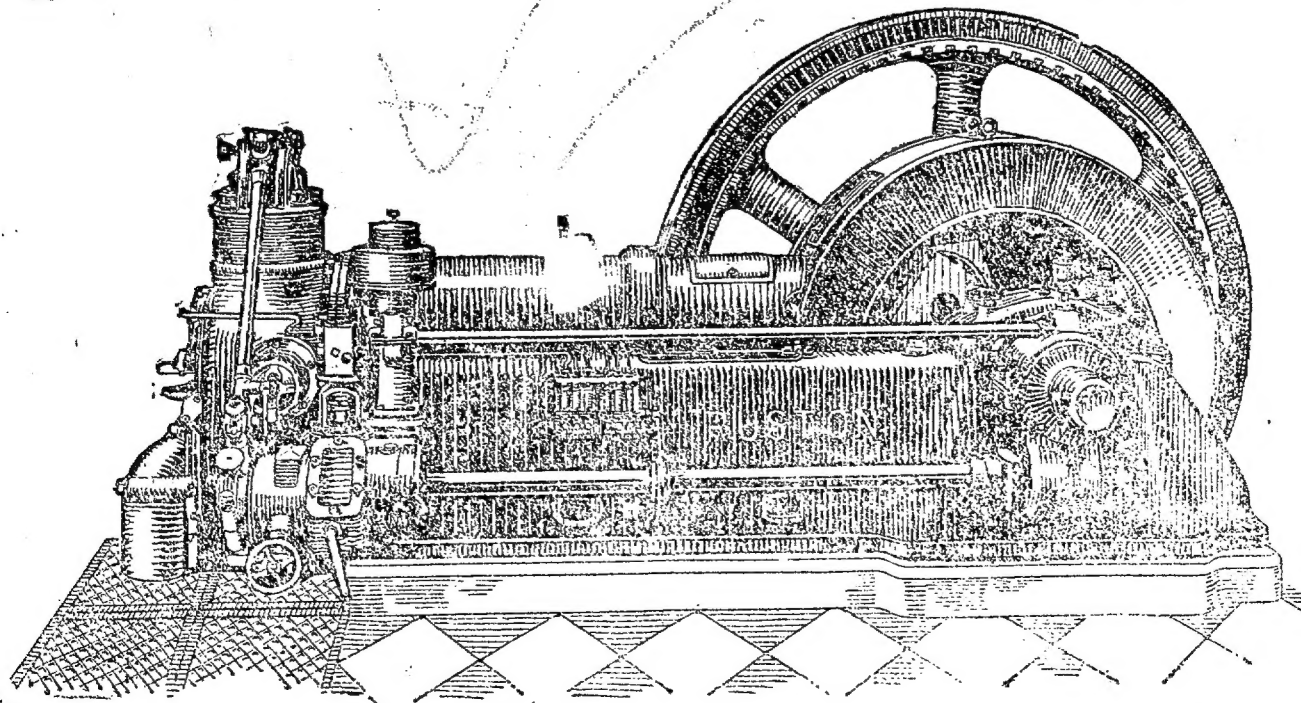
అమృతాంజనం డిపో, 6, 7 తంబుశెట్టి వీధి మద్రాసు లేక, బొంబాయి.

ది రస్ట్ క్రాడ్ ఆయిస్ ఎంజిను

ప్రస్తుతము బజారులోనున్న
ఆయిల్ ఎంజిను లన్ని టికంటెను
మిక్కిలి పోడిమిగలది.
తక్షణమే కదులును.
హాట్ బల్బ్, ఫ్లవ్, మాగ్నెటా,
మున్నగునవి లేవు

పొయ్యికి మిక్కిలి సరసమైన
నూనె చాలును.
కొద్దినూనెతో పనిచేయును.
చతురత ఏమియు ఉండ
నవసరము లేదు.

నెం 4512 రు, చిత్రముగల మా క్యాటలాగును వ్రాయును (388)
మద్రాసులో ఫోల్ విజంట్లు, మాస్సి అండుకో విమిటెడ్, ఎంజినీరు పాల్ వెటె నెం 60, మద్రాసు.

లాటరీ

కొండాపురంలో గొప్ప జిన్నింగ్ గ్రవుండనట్లపాక్షరి
లాటరీ

గవర్నెంటువారి L. Dis. 3505-1924 గా తెలియపరచి లాటరీ మూలముగా

విక్రయించుచున్నాము

ప్రకటన.

లాటరీ కలంపు తేదీ 1925 ఏప్రిల్ 22.

మంచితరుణము

రూ 52500 కు లాటరీ.

టిక్కెట్టు 1-కి రూ 5-0-0

10500 టిక్కెట్టు మాత్రమే

మణిఆర్జునాద్వారా సొమ్ముపంపిన టిక్కెట్టు పంపబడును.

కమిషన్ ఏజెంట్లు కావలెను. మంచి కమిషన్ యివ్వబడును. అన్ని విషయములకు క్రింది ఆడనుకు వ్రాసి తెలుసుకొనవచ్చును.

లాటరీ కలంపు పెద్దమనుష్యులు

మ॥ రా॥ శ్రీ, డివ్ లాబహద్దూర్ పి. కేశవపిల్లెగారు, గుత్తి.

" బి.పి. దేవరాజులునాయుడుగారు, పల్లిక్ ప్రాసిక్యూటరు, కడప.

" కె. కోటిరెడ్డిగారు, బారిష్టరు, కడప.

అడను:—

శి. యు. పెద్దరామారెడ్డి.

బి. శి. మల్లారెడ్డి.

పోస్టు కొండాపురం
M. S. M. Ry.

కడవజిల్లా.

వైద్యరత్న పండిత డి.గోపాలాచార్యుగారి కలరామందులు

ఆయుర్వేదాశ్రమము

జార్జిటౌన్ మదరాసు

సుప్రసిద్ధ శాస్త్రీయాయుర్వేదదివ్యౌషధములు దొరకు స్థలము

క్యాటలాగులు కోరువారికి ఉచితముగా పంపబడును

ఆయుర్వేదాశ్రమము, 151, గోవిందప్పనాయకవీధి, జార్జిటౌన్, మద్రాసు.

కరంచందు చలిదాసు

బంగారు, వెండి నగలవర్తకులు, సాగుకారువేట, మద్రాసు.

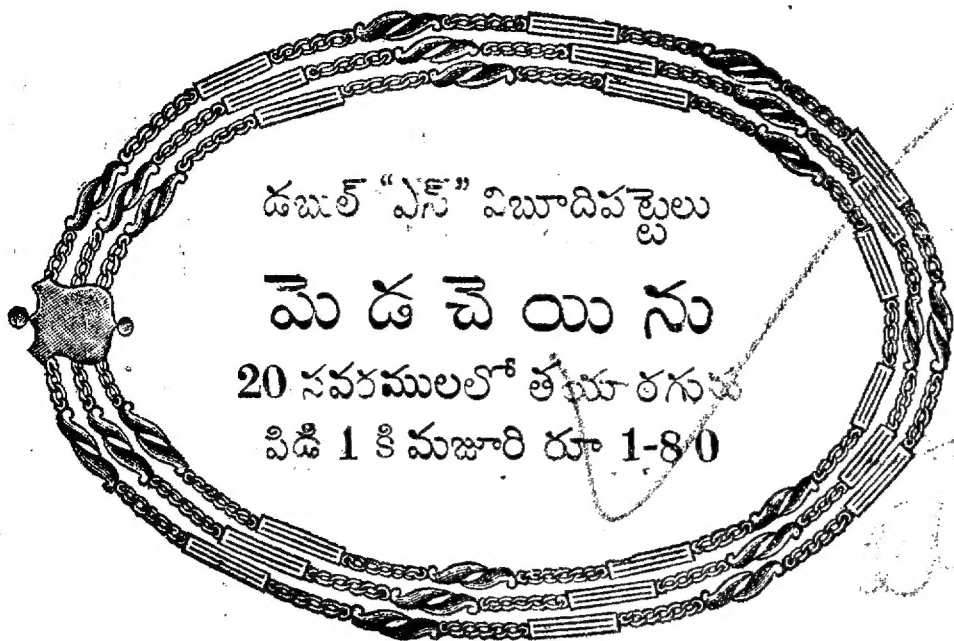
దరఖాస్తుపంపిన క్యాటలాగు ఉచితముగా పంపబడును.

వాణిముద్రాక్షరశాల, బెజవాడ

అచ్చు ప్రెసుపనులు, రబ్బరుప్రెసులు, స్టెప్లు, రాగి, బంగారము, వెండిసామా
దులై చెక్కలు, బొమ్మలుచేయుట, శివసరి సామానులు. (50%)

ఎం.కె.వింగు

నమకము న్యాయము, యదార్థముగల దుకొనినందే మీరు లావాదేవి చేయుదు

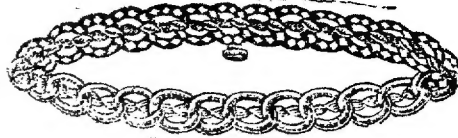

డబుల్ "ఎస్" విబూదివట్టెలు

మెడ చెయి ను

20 సవరములలో తయారగును
విడి 1 కి మజూరి రూ 1-8-0

సుమాగాజులు

3-8 సవరములలో తయారగును. జత 1 కి చేదారం
సహా మజూరి రూ 25 0 0

బాంబుగాజులు

3-6 సవరములలో తయారగును జత 1 కి చేదారం
సహా మజూరి రూ 6.0-0

కాటలూగు కావలసినవారు వ్రాసిన యినామ గా పంపబడును

ఉమ్మడి రామయ్య శెట్టి గురుస్వామి శెట్టి కంపెనీ

నగలవ ర్రకులు, 25 చైనాబజారులో బాడ్జి తాను మద్రాసు.

ఓలిఫాను నెం. 8021

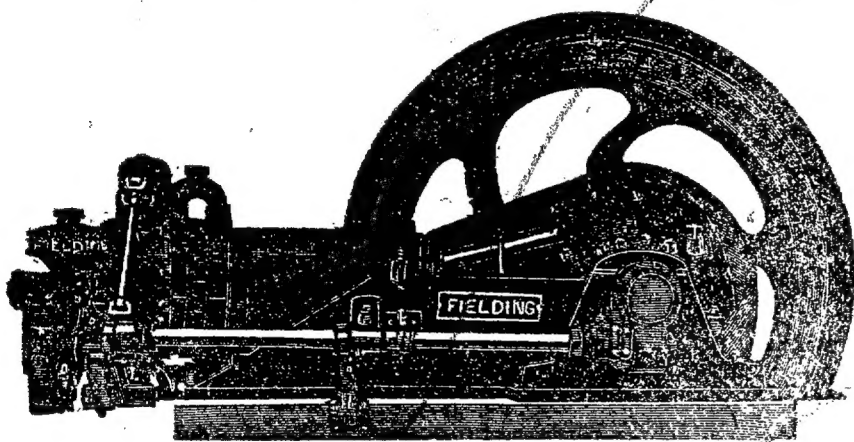
తంతివిలాసము "ఉమ్మడియూర్"

కడచిన 30 సం॥ రములనుండి మిక్కిలి ప్రసిద్ధిచెందినది, నమ్మకమైనది, కల్తీలేని వెండికి,
నవరముబంగారుకు శ్రేష్ఠమైన మణులకు, పూచి యివ్వబడును.

ప్రసిద్ధి కెక్కిన "ఫీల్డింగ్" వేటెంటు శమిడిశల్
క్విక్ స్టార్టింగు కూడు ఆయిలు ఇంజను

STARTS IN TWO MINUTES FROM COLD

586

యీ యింజను సుమారు రెండే నిమిషములలో వేవరై జరు చ్చుచున్నదిలో నుండగనే స్టార్టు
కాగలదు. యెటువంటి కూడు ఆయిలుతోనైనను అతిసంతృప్తికరముగా పనిచేయును. కూడు
ఆయిలు ఖర్చు బహు స్వల్పము. యీ యింజనును నడిపించుటకు యెక్కువ సామర్థ్యమును,
యెక్కువ అనుభవమును అవసరములేదు.

సోల్ యేజెంట్లు:-

ఓలెఫాన్ డి. యల్. శాస్త్రి అండు కో., పోస్టుబాక్సు
నెం 690 రు. 12, తంబు కెట్టిపేడి, మదరాసు. నెం 203 రు.

శ్రీయుత పానుగంటి లక్ష్మీనరసింహారావు పంతులుగారి

సాక్షి

ఇదియొక యపూర్వ
మైన గ్రంథరాజము. కథ
గాదు. కల్పనముగాదు. పృ
బంధ మంతకన్న గాదు. పు
రాణేతిహాససంబంధమనలే
గాదు. చిత్రమగు గ్రంథముల
చదువుడు! చదివి యానం

మొదటిభాగము 4.00
రెండవభాగము 2.00
మూడవభాగము 1.8.0
నాల్గవభాగము 1-12.0

దింఁపుడు!! తెలుగుభాషలో నిదివఱకెన్నఁ డిట్టిగ్రంథము చూచి నోటుగము. జర్రులకాస్త్రీ, కాలాచార్యులు,
బొమ్మయ్య శెట్టి, వాణిదాసుడు, సాక్షి అను విదుగురుసంఘము. ఈసంఘముచే వర్ణించబడు విషయములు బహు చను
త్కారముగ నుండును. మొదటినుండి చివరవఱకును కడుపు చెక్కులగునట్లు సత్వ్ర పఠ్యమందును. పరియాణము
చేయునపుడు - ఏమియుఁ దోఁపకుండ నవ్వుడు - అనేక విషయములు చెల్లినకొనగోరునప్పుడు - బాలరకు, యువకులకు,
వృద్ధులకు, స్త్రీలకు చదువులు కింపగుగ్రంథ మింతకన్న తెలుగులో లేదు. ఒకమాటు చదివినవా గ్రంథమును వదిలరు.
మనోహరమును ప్రాణగంభీరము నగు శైలితోనున్న నుటవిధముల విధ్యార్థుల కింతకన్న నుపయోగకరముగ గ్రంథము లేదు.
జంఘాలకాస్త్రీ యుపన్యాసభోరణి, కాలాచార్యుల రచనాశైలి, వాణిదాసుబంధుర ప్రబంధరచనాశక్తి సాక్షి
విషయ నివేదనాశైలి, అభిప్రాయసమంజసత చతురదగినవి. పరితియంగుర్రుడు, పరితియరామయ్యను సంగ్రహించు
చదువదగినది. ఒకయొడి సంభాషణాచార్యము - ఇంకొకయొడి పాత్రావిలపనైఖరి - మరియొకయొడి అపూర్వవ్యాసా
గాంధీర్యము - చదువరుల కెంతయో సంతస మొసంగును.

పానుగంటి రాజారావు విరావురం గోదావరిజిల్లా అగ్ని వాయువలను.

Madras-Races 1924-25.

చెన్నపురి

గుట్టపు పందెములు
1924-1925

ఈదిగున తెలుఫబడిన తేదీలలో పందెములు జరుగును
1925 సం॥కిం ఫిబ్రవరి ౧౭

8 వ ఎక్స్ప్రెస్ రేసు
మొదటిది నము 18-2.25 తేది బుధవారము.
రెండవది నము 21-2.25 శనివారము.

ఎల్లెక్ట్రిక్ బోటాల్ రేసులు ౩౪ మేళపు

ప్రవేశకట్టుకము:-

మొదటితరగతి: పురుషులకు రూ 5. స్త్రీలు రూ 3.
రెండవతరగతి: ,, ,, 1. ,, 0.8-0.
తీవ్, పార్కు, ఎక్స్కోరు మొదలగు స్టేషనుల
నుండి స్పెషలుబండ్లు పోవును.
ఇతర వివరములకు గోడలకు అంటించియుండు
తూ చెడనోటినులను చూడనోరెండు

5 నిమిషములలో గుణము

సహాయనందు ఎల్లవోట్లయందును. అనావశ్యము
లేన కోసుములను ఎత్తికేయును 5 నిమిషములలో
గుణము. ధర 2x 1-3 (1.8-0)

అన్ని పూర్ణ స్టాక్సు, పార్కులను సమ్మదము

మానప్రతిష్ఠాసినీ మాత్రలు

30 మాత్రలు 0-10-0 (నది అగణ్య)

తెలుగుభాష! (ప్రొఫెసర్లుల ప్రత్యేకము) గూఢధికము!
కేరళములో ఉద్ధాధికముచే కలిగిడి తెల్యకాల
మాత్రల వివరములను. ఆదివ్రము, అరుచి, అపురింకా,
అగ్ని మాంధ్యము, అలిదానము, ఎక్కిర్లు, సర్వంగముల
యందు బలమయము, పిక్చూలు, పార్క్సుములు, కిగన్యు,
వ్రేర్లు, అగణ్య, మొదలగువానియందు గలిగిడి నొక్క
లను బోగొట్టి జనమును మండి యాలోగ్యమునకు
జేచ్చును.

ఈ మాత్రలు మేహవార పోషకులను వెంటనే
సానువును. యిందు అనేకవిషయము చేసెవి. అనుభవము
గల బోధకుగుటచేతను పరుహంసకృతిక యని చెప్ప
కయ్యను. ఒక్కసారి వాడిచూచిన నిజము తెలియవచ్చును.
విరువాత:- (1075)

అంబాల్ పబ్లిషర్స్
హిందూ నిడుకూలు, మద్రాసు, పబ్లిషర్స్
గోదావరిజిల్లా అగ్ని వాయువలను.

డిజిటల్ మిల్ మోర్ట్యు కంపెనీ, లిమిటెడ్

బెజవాడ

1913 సం॥ యిండియన్ కంపెనీల ఆక్టు ప్రకారం రిజిస్టరు చేయబడినది. భాగము 1-కి రూ. 100 లు చొ॥ యివ్వవలెను దరఖాస్తుతో రూ 20 లును, అల్లాటుమెంటు అయినప్పుడు 20 లును, మిగతా రూ 60 లును మూడు సమమైన వాయిదాలలో యిచ్చే వర్పాటు.

ఈ కంపెనీ మిల్లుల యజమానులచే స్థాపించబడినది.

బెజవాడ, బందరు, యేలూరు, రామవరప్పాడు, దుగ్గిరాల, పెంటపాడు, గుడివాడ, తాడేపల్లి గూడెము, నిడదవోలు, గణపవరము, కవుతరము, పెదవేగి.

వగైరా గ్రామాదులలోని అనేకులు పెద్ద పెద్ద రయిను మిల్లులవారు యీ కంపెనీలో భాగస్వాములుగా చేయున్నారు.

కంపెనీ ప్రారంభించిన సంవత్సరము, 100 కి రూ 4-0-0 చొప్పున భాగస్వాములకు డివిడెండు పంపిపెట్టబడినది.

ఆయిలు యింజనులు, స్టీముయింజనులు, పోర్టుబుల్ యింజనులు పంపులు వగైరా మిల్లుసామానులు కావలసినవారు కుండుగా మాకు వ్రాసినచో బొంబాయి, కలకత్తా, చెన్నపట్నములలో గల యితర కంపెనీలవారి ద్వారకంపె సరఫరైన ధర లో ప్రత్యేకపు సదుపాయమిచ్చి సప్లయ చేయబడును.

గుడ్లవల్లేటి గోపాలరావు, వి. యస్. చిన్న సామి, బి.వి.

మేనేజింగు డైరెక్టరు. బ్రాంచి ఆఫీసులు: జనరల్ మేనేజరు.
118 ఆస్ట్రేలియం స్ట్రీటు, ఆరబ్ బిల్డింగు, లోహార్ చాల్ 7/3 టిల్టకోర్సుమాను కార్నరు, కలకత్తా.
చెన్నపురి. బొంబాయి.

తంజివిలాసము: అజ్ మెరర్ కలకత్తా-
ఔలిఫోను నెం. 979.

కా మి ని యా నూ నె

వెంట్రు క లే అండుము. రాలిపోకుండు జాగ్రత్తపడుడు.

వెంట్రుకలువి ద్వనవుడు ఊడకమున్నే త్వరపడకపోయిన ఊడ నొందలుపెట్టి పూర్తిగ పాడగును అట్లుకాకుండు

నేడే కామియానూనెను వాడి సత్వరముగా శిరోజముల గాపాడుకొనుడు. వెంట్రుకల కేబాడ్యమున్నను మాన్సి ఈ దివ్యవధము వానిని మొత్తముగా వట్టువలె నెదుగునట్లుచేయును. కబివరీతువల్ల మీకే తెలియగలదు. మీ శిరోజముల నతిశుభ్రపరచును. బుడ్డివల 1 రూపాడయి. 3 బుడ్లఖరీదు రూ 2-10-0.

126

ఏపీచార్జీలు ప్రత్యేకము.

ఆటోదిల్ బహారు

రిజిస్టరు చేయబడినది)

మీకు ఏసువానన ద్రవ్యము లేక అత్తరు కావలసియున్న

ఆటోదిల్ బహారుకు వ్రాయుడు

అవున్న బుడ్డి ధర రూ. 2-0-0 } మీ చేతిరుమాలునందు చుక్కలు వేసికొన్న వరిమళ
క్రాం బుడ్డి 0.12-0 } మన్నిదిశలను వ్యాపించును.
క్రాం బుడ్డి 0.8-0 }

వై కామినియానూనె, ఆటోదిల్ బహారు మందునరకులము ప్రతివోటను విక్రయింప బడును. లేకున్న పోయిన శెంట్లగు,

ఆంగ్లో ఇండియన్ డ్రగ్స్ అండ్ కెమికల్ కంపెనీ,

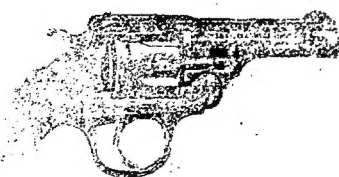
155 బామ్మమిడు, బొంబాయి అని వ్రాసిన పత్రముగలదు

బంబాయిలోని హిందూ కులశాఖ కులశాఖకు

కంపెనీవారిచే పంపబడినది. (8068)

నానాదిభవములగు రిజిస్టరు అనుబంధ

విద్యుత్ బాట రైతులకు ప్రాధికారము 1923 సం॥

ధరలు
సరసము.
శ్రేణులగు
ఆచితము

మీకు 36 సంవత్సరముల వయసు ఉన్నది. కేబుల్ టెలుగ్రాఫ్ లింగును మూడే రోజున. యు. వి. బానూనుజం శిల్పి అండు: కంపెనీ, నెం. 123, బ్రాడ్వే, మద్రాసు.

రెడ్డి రాణి కవిశ్రమపత్రిక
నం॥ర చందారు 3
మత, సాంఘిక, వ్యవసాయక విద్యావిషయములు చర్చింపబడును.

వారకాంత (గ్రామీణము) విటలులయ్య, విట
శివవర్ణన చదివితీరవలయును. వెల 12

మిథునానురాగము (పేరుగవ్యవల) వెల 12

నరసింహకాళికావృత్తి (ఆఫ్ ధర్మ గృహ్య
సూత్రములకు తెలుగు
తాత్పర్యముగల స్మార్తగ్రంథము రూ. 1-10-0

రెడ్డి బ్రదర్స్ రాయవరము, గోదావరిజిల్లా.

స్వదేశికాంపు ఫర్నిచరు

(1) కాంపు ఈజి
చేర్ 1 వ రకం
రూ. 8.
2 వ రకం రూ. 7.

(2) మడత కాంపుకాటు 1 వ రకం రూ. 15, 2 వ రకం రూ. 18.

(3) ఎక్కు కాన్ వానుచేర్ రూ. 4.

(4) కాంపుచేర్ 1 వ రకం రూ. 2.8-0, 2 వ రకం రూ. 3.
క్యాటలాగు, యితర వివరములకు వ్రాసిన పంపబడును.

పి. వీరాస్వామినాయుడు అండ్ సన్స్
నర్సారావుపేట, గుంటూరు జిల్లా

బ్రహ్మసూత్రార్థ చంద్రిక

తెనుగు వచనము

రెండుసంపుటములు (ప్రతి 1 కి రూ. 12.
తైత్తిరీయాపనివత్తు, సజీక
వ్యాదకోపనివత్తులు, సంస్కృతమునకు సరియైన తెనుగు
అప్పకవీయము, నూతనముదితము రావునా పోయి గిడుగు
శోకటరామమూర్తి పంతులుగారి పరిష్కృతము పరిష్క-
రల పీఠికతో నున్నది. 8-0

వావిళ్ల రామస్వామి శాస్త్రులు

అండు సన్స్

292, ఎస్సినేడు, మద్రాసు.

సిటీ మోటారుపాఠశాల మద్రాసు

ఔలిఫోను నెంబరు 148

ఇచ్చట మంచి అనుభవముగలవారిచే మోటారు బండిని నడుపువిధానము, మెకానిజమ్, మెయింటెనెన్స్ సేర్వీసులు. మరియు మోటారుబండ్లు చురమతులు, రంగులు వేయుట వగైరా అన్ని పనులును చేయబడును. యోగ్యతాపత్రములు మంజూరి పుణ్యలెవ ఆటో ఇంజనీర్స్ చే ఇయ్యబడును. అన్ని విధములైన ధరలు సరసముగా యివ్వబడును. వివరములు తెలియగోరువా రీకిందివిలాసమునకు వ్రాయుటయును.
మేనేజరు,

సిటీ ట్యాక్సి కంపెనీ, 1736

2/3 అంపర్స్ వీధి, జి.టి. మదరాసు.

(బ్రాడ్వేకు పడమటికిది)

ఆంధ్ర శబ్ద చింతామణి

వ్యాఖ్యానము

క ర: పారిసాది రామశాస్త్రులుగారు

ఆంధ్రవాక్యమునందలి ప్రధమవియగు నన్నయ భట్టాచార్యుడు రచించిన ఆంధ్రవాక్యరణమున కిది చక్కని తెలుగు వ్యాఖ్యానము. అనేక ప్రాచీన భారతప్రతులను విమర్శించి నన్నయభట్టు సూత్రములకు సంస్కృతాంధ్రములయందు ఆంధ్ర భారతలక్ష్యముల సుదాహరణము వ్రాయబడిన అపూర్వముగ వ్యాఖ్య. ఆంధ్రశబ్ద చింతామణి నన్నయ కర్తృకము కాదను వారి వాదములన్నియు సప్రమాణముగా ఖండింపబడినవి. భాషా సేమ తెల్లరు ముఖ్యముగా చూడదగిన విశేషము తెన్నియో లవు. వెల 0-12-0. పోస్టేజి పేజు.

7, తంజు శెట్టిపేటి, మద్రాసు.

దక్షిణాంధ్రమున

[సోమయాజుల వెంకటేశ్వరరామ శర్మగారు]

(౨)

మాతృభాషను ముఖ్యభాషగాను స్వభావము 40 లక్షల దక్షిణాంధ్రులలో సంవలనము గలిగించి తిరిగి వారిభాష నుద్ధరింపవలయునను దృఢసంకల్పముతో ఏర్పడినసంఘము ప్రథమమున ఇచ్చటి పరిస్థితుల చక్కగా గమనించి, ఏయేమార్గముల ననుసరించి పనిచేసిన సంఘాద్వైతము నెఱవేరునో చూచుకొనవలయును. ప్రచారముచేయుటకు అనేకమార్గములు ఉండినను ప్రథమమున ముఖ్యముగ ఏదోయొక మార్గముననే పనిచేయవలసి యుండును. అనేకమార్గముల నవలంబించి కార్యక్షేత్రమును విస్తృతమొనర్చుట సంఘము అందుకుతగిన కృత్యముగలిగియుండినచే గాని సంభవముగాదు. అదియుగాక తాను జేయదలచినపనిని చేయుట సమర్థమున వివరించినచేగాని ప్రజలవృత్తుల నాకర్షించి సహానుభూతిని బడయజాలదు. దక్షిణాంధ్రులకు మన మేవిధమున దోడ్పడవలయునో నాకు తోచినంతవరకు క్రమముగా విన్నవించెదను. ఏచక్షులు లిందలి సాధక బాధకముల నరయుదురుగాక.

(౧) ప్రభుత్వపాఠశాలలు

అరవల్లాలయందుండు తెలుగుబాతులవారి సంఖ్య 35 లక్షలకు మైననున్నది తెలియుచున్నది. కొన్ని చిన్న చిన్న బాతులు కాలక్రమమున అరవల్లాలలో కలిసిపోయి అరవమునే మాతృభాషగా గలిగియున్నవి. నానాటికి ద్రావిడభాషాపదములెక్కువగుచున్నను మిగిలినవారిభాష ఇప్పటికిని తెలుగుగానే యున్నది. ముఖ్యముగా ఏబదిసంవత్సరములనుండి వీరిభాష స్వస్వరూపమును కోల్పోవుచున్నదని యెల్లరును జెప్పుచున్నారు. ఇప్పుడును వారిలోని నృధులను విచారించగా, వారు తమ బాల్యమునందు పాఠశాలలో తెలుగునుగూడ నేర్చుకొనియుండి యెల్లు తెలియుచున్నది. అందుకు నిదర్శనగా ఇప్పటిముసలివారికి తెలిసినభాషయు రామదానకి రైసలును సుమతి వేమనకతకాదిపద్యములును ఇంకా అనేక ఆంధ్రసాంప్రదాయములును; వీరి పుత్రపౌత్రాది ప్రస్తుత జనాంగమునకు తెలియదని మనము కనుగొనవచ్చును. ప్రభుత్వపాఠశాలలు చేతములో ఎక్కువగవ్యాపించినది మొదలు ఆంధ్రబాలికా బాలకులకు తెలుగువాసనయే తగులుటలేదు. ఎన్ని ఆనర్థములకైనను ఇదియేమూలము గదా? ఇట్లేల యుండవలయును? ఇనటివారు క్రద్ధయేల వహింపజో తెలియదు. శిల్పరాంధ్రులైనను ఈవిషయమునుగమనించియుండలేదు. దేశభాష అరవమైనను 35 లక్షలకు మైన సంఖ్యగలిగి ఎంతయోపము చెల్లించుచున్న వీరివిద్వత్తుల కొంతవరకైనను మాతృభాషను నేర్చుట కేర్పాటుచేయవలసిన బాధ్యత ప్రభుత్వమువారిమైనలేదా? నిజశీలిగమనించినచో వీరిమాతృభాష నశించుటకును, వీరు తమవృత్తిత్యములు కోల్పోవుటకును ప్రభుత్వపాఠశాలలే ముఖ్యకారణములని తెలియగలదు. వీరిచేతమునందు స్థిరనివాసము లేర్పరచుకొని మామూలుసంవదల సంవత్సరములైనదిగదా! ఇంకవరకును టీటింగని వీరిభాష 50; 60 సంవత్సరముల నేర్పరచుచును పోగొట్టుకొనుట కిదిగాక మరేమి కారణము! పూర్వమును పాఠశాలలో తెలుగుగూడ నేర్పరచుచుండెడిది. దేశభాషయైనందున అరవమునందును, మాతృభాషయైనందున తెలుగునందును విద్యగరవులు ఆవశ్యకమని నాయకరాజులును తరువాతివారును అట్లేచేయుచు వచ్చిరి. ప్రస్తుతము అట్టివిలేనిచో సామాన్యజనులేమి చేయుగలరు? దక్షిణాంధ్రప్రముఖు లీ విషయమై క్రద్ధవహింపరైరి. ప్రభుత్వపు విద్యాశాఖాధికారులను మిన్నకుండిరి. అడుగనిది ఆమ్రైవను పెట్టుదుగదా? సంవలనములేని కారణమున అక్షరములనుగూడ ముఖ్యభాషనంతటి దుస్థితి సంభవించిది.

ఈవిషయమై దక్షిణాంధ్రభాషాభివృద్ధి సంఘమువారు చేయవలసినచేమియో విచారించుటకు ముందు కొన్ని విషయములను తెలిసికొనవలసియున్నది. దేశపరిస్థితుల ననుసరించి దక్షిణాంధ్రులను ఎంతవరకు స్వభాషను వృద్ధిజేయవలనుపడును? ప్రభుత్వపుపాఠశాలలద్వారా ఎట్టి ఏర్పాటుచేయవచ్చును? అనునవియే. మొదట దక్షిణాంధ్రులకు తమిళదేశపు పరిస్థితులెట్లుండునో చూడము. ఇచట తెలుగువారి సంఖ్య ప్రస్తుతము 35 లక్షలకుపైగా నున్నను, అరవబాతులవారు వీరికన్న విదారులెట్లుధికముగనుండుటచే తెలుగువారి కిటు యేవిధమైన ప్రామాఖ్యము నిచ్చుటకు పిలువడి యెఱుంగవలయును. భాష నాగరికత సాంప్రదాయమునున్నయొక పరికియములే. స్వగృహమునందు తప్ప

మైనపువత్తులు

ది ఇండో - బర్మా పెట్రోలియం కంపెనీ లిమిటెడ్

రంగూను,

వారిచేతయారుచేయబడినది

ఏజెంట్లు, స్టాకు చేయువారు

ప్యారి ఆండు కో

పోస్టుబాక్సు నెం 12, మద్రాసు

మైనపువత్తులు, మైనము, ధరలకు వ్రాసిన తెలుపబడును.

అంతయు విదేశమే. ఇంట్లోని ఆడవారును చిన్నపిల్లలు సహజము అరవారితో మాట్లాడ నేర్చుకొనుచుండును. పాండిత్యముచే జీవించవలసిన వారికిని, స్వభావపారాయణచే జీవించవలసిన వారికిని అరవమేభాషము. వేయే? విదేశమునే స్వదేశముగా నెంచవలసియున్న భుక్తు ప్రవాహములో రెల్లుగడ్డివలె ముడిగిపోవలసినదేగాని వేరుమార్గముండదు. అయితే వీరు తెలుగువారకుని చెప్పుకొనుచు అరవబాతులతో సంబంధభాంధవ్యములు లేక విడిగానున్నంతవరకు యెంతప్రయత్నించినయెను వ్యక్తిత్వమును నిలుపుకొనవలసినదే. అట్లుచేయునపుడు రెండు పరస్పరవిరుద్ధ క్తులకు సంఘర్షణమేర్పడి రెండును కొంతమార్పుజెందును. అందులో బలహీనమగువత్తును మిక్కిలిమార్పుజెందును గదా! దక్షిణాంధ్రులు స్వభాష నాగరికతలయందు దభిమానుగలవారుగా నున్నప్పటికిని, తమవృత్తిని కైకి రెండుగా విభజింపవలసియున్నది. కాన వీరు వీరిసంతానమును తెలుగుఅరవము సమానముగా నభ్యసించినచేగాని ఇటు స్వ సాంప్రదాయమును గుర్తించుగను అటు దేశానుగుణ్యముగను అభివృద్ధి గాంచజాలరు. ఇక మనసాగాచింప నవలసింది; వీరిమాతృభాష నుద్ధరించుటకు ప్రభుత్వ పాఠశాలలద్వారా యెట్టిఏర్పాటు చేయ వలగును? అనుచుంది.

ఎలిమెంటరీ లోయర్ సెండరీ కాలేజీ మొదలగు పాఠశాలలను స్వయముగా స్థాపించియు ప్రభుత్వపు విద్యాశాఖల వాటి ప్రజలకు కొద్దిగనో గొప్పగనో, ఏదోయొకవిధముగా విద్యగరవుచుండుట సర్వవిధితమే. ఏయేబాతులవారి కానుబాతుల మాతృభాష కొంతవరకైనను నేర్పడుచున్నదిగదా? తెలుగుజాతిలో తెలుగుద్వారా విద్య దిశపుచున్నట్లుగ ఇంకా అరవముద్వారా నేర్పడుట న్యాయమే. అయితే మనదక్షిణాంధ్రులకు ఈపాఠశాలలవలన ఉపకారము స్వల్పముగను అపకారము విశేషముగను కలుగుచున్నదని నిస్సందేహముగా చెప్పగలము. కనుక ప్రభుత్వపు పాఠశాలలలో నేదోయొక ఏర్పాటుచేయబడవలెననుట స్పష్టము.

మైసూరులు కాలేజీ మున్నగు ఉన్నత పాఠశాలలయందు విజ్ఞానము మొదలగు ఉన్నత విషయములు అంగభాషయాలయననే నేర్పబడుచున్నవి. అనేకవిధముల నప్రదాయకముగలచే ఈవిధానమును గూడ మార్చి ప్రాంతీయభాషలతోనే ఉన్నత విద్యను గూడ నేర్పరచునని శిక్షిత ప్రపంచముయొక్క అభీప్రాయమైయున్నది. పాశ్చాత్యదేశములలోని కళాశాలలలోను మైసూరులోను ఉన్నానిచూ కళాశాలలయందు ఇంకను అనేక చోట్ల ఈవిధానమే అనుసరింపబడుచున్నదట. మనదేశములోని ప్రాంతీయభాషల కిట్టి భాగ్యమింకను లభింపకనోయినను త్వరలోనే లభించు మాచనలు కన్పట్టుచుండ మన దక్షిణాంధ్రులకు ప్రాథమిక విద్యగూడ మాతృభాషలో గాక అవ్యభాషలోనే గలవలయునందుట కడుకోవలసియును. బాలివీడింపజేయునది మాతృభాషయే. అట్టిభాషను బాల్యమునందే విద్యార్థులు నేర్చుకొనినచో తమసాంప్రదాయములను నాగరికతను పరస్పరమున ముఖ్యభాషగాను గ్రహించియొకదా విద్యాశాఖాధికారులు ప్రాంతీయభాషలలో నేర్పనట్లేర్పాటుజేసియున్నాడు. అట్టిచో అనేయవలయు మన దక్షిణాంధ్రులమెడలను ఉపయోగింపగూడదా? సారాంశమే మన దక్షిణాంధ్రబాలికా బాలకులకు ప్రభుత్వపు పాఠశాలలో చివకు ప్రాథమిక విద్యయొకను మాతృభాషయగు తెలుగునందే నేర్పవలయును. తమిళదేశముందు నివసించులసిన విద్యార్థులు బాల్యమున అరవము నేర్చుకొనకుండుటెట్లు? అనుప్రశ్న యుద్ధయించును. దక్షిణాంధ్రులు ఇటుమాతృభాష అటుదేశభాష రెంటిని నేర్చియుండుట అవసరమని మనవిజేసియేయున్నాను. ఐదులే ఏదీ? యెప్పుడు? ఎట్లు? నేర్పవలయుననునది విస్తృతముగా విధ్యాధికులు చుండుచుండు చర్చించెదరు గాక ప్రస్తుతము ఎలిమెంటరీ పాఠశాలల విషయమై విచరించెదను. ప్రాథమిక పాఠశాలలో బాలుకు నేర్చుకొనుచున్నచో విశేషముగు భాషాజ్ఞానము, ఉన్నతవిద్యయు కాదుకదా! భూమి సుండముగానున్నదనియు, నాలుగుమూలలు ఏదనియు, ఆవునె చురివేయుననియు ఈమొదలగు సామాన్య విషయములు మన బాలుకు తెలుగుద్వారా నేర్చుకొనినందులన గలుగవచ్చుమేమి? కావలసినది ప్రాథమిక జ్ఞానము. సామాన్య భూగోళముచిత్ర, చిత్రకళ, ప్రాథమికగణితము తొంచెము భాషాజ్ఞానము యివియేగదా ప్రాథమిక పాఠశాలలకుండు నేర్పకొనునవి. వీరిని మాతృభాషయందే నేర్పినచో బాలుకు అతిసులభముగ గ్రహించి వాని నుపయోగింపగలుగుదురు. ఈ నేర్పుకొనిన విషయములను అగవమునందు మాత్రు ఉపయోగించుకొనవలసిన అవసరము మనదక్షిణాంధ్రబాలకులకుకలదు. కనుక ప్రాథమిక విద్యను వూరిజే యులోపల పై తరగతులయందు అవసరమగు తమిళభాషాజ్ఞానమును గూడ నేర్పించిన పరిపావును. అంతియేగాని ప్రారంభమునుండియు అరవమునే నేర్పించి తెలుగును దగ్గరకేరానీయక బాలికి అపరిమితమైన నప్రయత్నములగుజేయుట యెంతమాత్రమును ఉచితముకానేరదు. ఐతే వీని నాచరణలో పెట్టుట సాధ్యమో కావో చూడవలసియున్నది. ఎలిమెంటరీ పాఠశాలలో అరవపిల్లలనుగూడ యుండును గాన అన్ని విషయములను తెలుగుమూలముననే నేర్పట యెట్లు సంభవించును? అను ప్రశ్నకు సమాధాన మివ్వవలసియున్నది. ప్రస్తుతముండు పాఠశాలలను మనము రెండు విధములుగా విభజింపవచ్చును. తెలుగుబాతుల పిల్లలకే బహుసంఖ్యగలవి. కొన్ని అట్టిదిలేక అరవము మాట్లాడు పిల్లలే యెక్కువగా యుండునవి కొన్ని. స్వల్పస్వల్పసంఖ్యాకులగు అరవపిల్లలకొరకు అరవమునే మొత్తము పాఠశాకు మాత్రముగానుండుటయు అట్లే స్వల్పసంఖ్యాకులను తెలుగు పిల్లలకొరకు తెలుగునే మాత్రముగా నూచుటయు రెండును అన్యాయమును అనర్థదాయకమును అయియున్నవి. ఉదాహరణకొరకు యూరాలలో యములో మొదటిరకపు పాఠశాలలు అనగా తెలుగు పిల్లలకే బహుసంఖ్యగలవి రి పాఠశాలలుగలవు ఐక్యకర్మచే దివికాతెదను.

మును ముఖ్య భాషగాను గ్రహించియొకదా విద్యాశాఖాధికారులు ప్రాథమిక విద్యను ప్రాంతీయభాషలలో నేర్పనట్లేర్పాటుజేసియున్నాడు. అట్టిచో అనేయవలయు మన దక్షిణాంధ్రులమెడలను ఉపయోగింపగూడదా? సారాంశమే మన దక్షిణాంధ్రబాలికా బాలకులకు ప్రభుత్వపు పాఠశాలలో చివకు ప్రాథమిక విద్యయొకను మాతృభాషయగు తెలుగునందే నేర్పవలయును. తమిళదేశముందు నివసించులసిన విద్యార్థులు బాల్యమున అరవము నేర్చుకొనకుండుటెట్లు? అనుప్రశ్న యుద్ధయించును. దక్షిణాంధ్రులు ఇటుమాతృభాష అటుదేశభాష రెంటిని నేర్చియుండుట అవసరమని మనవిజేసియేయున్నాను. ఐదులే ఏదీ? యెప్పుడు? ఎట్లు? నేర్పవలయుననునది విస్తృతముగా విధ్యాధికులు చుండుచుండు చర్చించెదరు గాక ప్రస్తుతము ఎలిమెంటరీ పాఠశాలల విషయమై విచరించెదను. ప్రాథమిక పాఠశాలలో బాలుకు నేర్చుకొనుచున్నచో విశేషముగు భాషాజ్ఞానము, ఉన్నతవిద్యయు కాదుకదా! భూమి సుండముగానున్నదనియు, నాలుగుమూలలు ఏదనియు, ఆవునె చురివేయుననియు ఈమొదలగు సామాన్య విషయములు మన బాలుకు తెలుగుద్వారా నేర్చుకొనినందులన గలుగవచ్చుమేమి? కావలసినది ప్రాథమిక జ్ఞానము. సామాన్య భూగోళముచిత్ర, చిత్రకళ, ప్రాథమికగణితము తొంచెము భాషాజ్ఞానము యివియేగదా ప్రాథమిక పాఠశాలలకుండు నేర్పకొనునవి. వీరిని మాతృభాషయందే నేర్పినచో బాలుకు అతిసులభముగ గ్రహించి వాని నుపయోగింపగలుగుదురు. ఈ నేర్పుకొనిన విషయములను అగవమునందు మాత్రు ఉపయోగించుకొనవలసిన అవసరము మనదక్షిణాంధ్రబాలకులకుకలదు. కనుక ప్రాథమిక విద్యను వూరిజే యులోపల పై తరగతులయందు అవసరమగు తమిళభాషాజ్ఞానమును గూడ నేర్పించిన పరిపావును. అంతియేగాని ప్రారంభమునుండియు అరవమునే నేర్పించి తెలుగును దగ్గరకేరానీయక బాలికి అపరిమితమైన నప్రయత్నములగుజేయుట యెంతమాత్రమును ఉచితముకానేరదు. ఐతే వీని నాచరణలో పెట్టుట సాధ్యమో కావో చూడవలసియున్నది. ఎలిమెంటరీ పాఠశాలలో అరవపిల్లలనుగూడ యుండును గాన అన్ని విషయములను తెలుగుమూలముననే నేర్పట యెట్లు సంభవించును? అను ప్రశ్నకు సమాధాన మివ్వవలసియున్నది. ప్రస్తుతముండు పాఠశాలలను మనము రెండు విధములుగా విభజింపవచ్చును. తెలుగుబాతుల పిల్లలకే బహుసంఖ్యగలవి. కొన్ని అట్టిదిలేక అరవము మాట్లాడు పిల్లలే యెక్కువగా యుండునవి కొన్ని. స్వల్పస్వల్పసంఖ్యాకులగు అరవపిల్లలకొరకు అరవమునే మొత్తము పాఠశాకు మాత్రముగానుండుటయు అట్లే స్వల్పసంఖ్యాకులను తెలుగు పిల్లలకొరకు తెలుగునే మాత్రముగా నూచుటయు రెండును అన్యాయమును అనర్థదాయకమును అయియున్నవి. ఉదాహరణకొరకు యూరాలలో యములో మొదటిరకపు పాఠశాలలు అనగా తెలుగు పిల్లలకే బహుసంఖ్యగలవి రి పాఠశాలలుగలవు ఐక్యకర్మచే దివికాతెదను.

(1) ఇది మైసూర్ గ్రామ ఎలిమెంటరీ స్కూలు 8 తరగతులగులవు. తెలుగుపిల్లల సంఖ్య 200 అరవపిల్లల సంఖ్య 100
(2) ఇది బాలికాపాఠశాల 8 తరగతులగులవు. తెలుగు బాలికల సంఖ్య 116 తమిళబాలికల సంఖ్య 8 (3) ఇదియు గ్రాంటును బొండు ఎలిమెంటరీ పాఠశాల విదురగతులు గలవు. తెలుగు పిల్లలు 110 అరవపిల్లలు 10 (4) ఇదియు ఎలిమెంటరీ పాఠశాలయి (5) తరగతులగులవు. తెలుగుపిల్లలు 85 అరవ పిల్లలు 14 (6) ఇదియు ఎలిమెంటరీ పాఠశాలయి 4 తరగతులగులవు తెలుగుపిల్లలు 61 అరవ పిల్లలు 7 ఇవన్నియు గ్రాంటునుబొండు పాఠశాలలే. ఇటువంటి పాఠశాలలే యింకా అనేక గ్రామములలో నుండునటను సందేహములేదు. ఇటువంటి పాఠశాలలలో తెలుగునే మాధ్యమము (medium) గానుంచుట ఎంతయో అవసరము. ఇట్టి పాఠశాలలలోనుండు అరవపిల్లలను శిక్షాక అరవము మాధ్యమముగాయుండు పాఠశాలకు పంపుటయో లేక తెలుగుమాధ్యమముగా నున్నప్పటికిని అరవమునుగూడ చెప్పించుటయో ఏదో యొకటి చేయవలయును. ఇదే విధముగా రెండవతరగతి పాఠశాలల విషయములను చేయవలయును. స్వల్ప సంఖ్యాకులుగానుండు తెలుగుపిల్లలకొరకై మాధ్యమమును తెలుగుగా మార్చుటయే. అట్టి పాఠశాలలలో ఒక ఉపాధ్యాయుని నియమించి తెలుగు పిల్లలకు ఒక భాషా విషయముగా నేర్పించవలసియుండును. ఇటు చేయుటవలన తెలుగు పిల్లలు కొంతవరకైనను మాతృభాషను నేర్చుకొందురు. మఱియుక విధముగా గూడ జేయవచ్చును. వధుర, శ్రీరంగము మొదలగు గొప్పపట్టణములలో ననేక ఎలిమెంటరీపాఠశాల లుండును. బహుసంఖ్య లేకపోయినను ఒక్కొక్క పాఠశాలలో స్వల్పముగా నైనను తెలుగు పిల్లలుండురు. అట్టితెలి ఏదోయొక పాఠశాలలో తెలుగునే మాధ్యమముగా నుంచినచో మిగిలిన పాఠశాలలందలి తెలుగుబాలు రందరు నడచిక పోయి చదువుకొనవలసపడును. ఈరకపు పాఠశాలలే యొక్కవగాయుండును. కాన ఏదోయొక ఏర్పాటు చేసినచేగాని ఆంధ్రబాలకులు మాతృభాష నభ్యసించజాలరు. ఇది ప్రాథమిక పాఠశాలల విషయము. ఉన్నతపాఠశాలల విషయమున గూడ నిజజేయవచ్చును. ఇప్పుడున్న ఉన్నతపాఠశాలలలో భాషా విషయములు తప్పమిగిలినవిషయములను బోధించుటకు ఇంగ్లీషు మాధ్యమముగానున్నది. ఇట్టిపద్ధతి మరి దేశభాషలలోనే ఉన్నక విద్యనొసగు తరుణ మింకను మనరాజధానికి వచ్చియుండలేదు. త్వరలో వచ్చినను ప్రాథమిక పాఠశాలల విషయములు చేసినట్లే జేయుటయొక్క మా తెలుగుపిల్లలకు బహుసంఖ్యకలిగిన ఉన్నత పాఠశాలలు యింకనువల్లీలలో సాధారణము గా లేవు. వనమ తగినసంఖ్యకలిగివున్నపుడు ఆ వోకన జరుపుచో, మధుర, తిరునల్వేరి, కోయిలూరు మొదలగు స్థానములలో తెలుగు వారికి ప్రత్యేకముగా ఉన్నత పాఠశాలలు స్థాపించవచ్చును. చుట్టు ప్రక్కల వారందరవచ్చికితే ఉన్నతశిక్షను బడయుటకు వచ్చెదరు. ప్రస్తుతమిది సంభవమైనను కాకపోయినను తెలుగు పిల్లలు చదువుగానుండు ఉన్నత పాఠశాలల కళాశాలగులవు. అట్టి పాఠశాలలలో రెండవ భాషావిషయముగా జేసి తెలుగు ఉపాధ్యాయుల నియమించి శిక్ష నేర్పించుటవలన చేయదగిన పని. ఈవిధముగా ఏదోయొక సదుపాయము కల్పించినచే ప్రభుత్వపు పాఠశాలలద్వారా దక్షిణాంధ్రులు లాభమును పొందజాలరు. అంతయేగాక మాతృభాషను, తద్వారా వ్యక్తిత్వ సర్వస్వమును త్వరలోనే కోల్పోవలసినవారగుదురు.

ఇక దక్షిణాంధ్ర భాషాభివృద్ధి సంఘమువారు ఈమయమై ఏమిచేయవలయు అనునదియే ప్రస్తుత విచారణయాంశము. సంఘాధ్యక్షము నొకవేస్తుటకు ఉత్తరాంధ్ర దేశమునండి ప్రచారకులను రప్పించి ప్రచారము సలుపుటయే ఈసంఘము ముఖ్యముగా జేయదగిన పని. కొంచెమింనుమింనుగా ఇది ప్రస్తుతము నుద్రాసు రాజభాషిలో ప్రచారమునేయుచున్న హిందీసాహిత్యముమేలనప్రచార కార్యాలయమువలె పనిజరిగింపవలసియుండును. ఉత్తరాంధ్రులు ఎన్నోవిధములత్యాగము సల్పినచేగాని ఈవిధముగా ప్రచారము జరుగజేయరు. ఎన్నిశ్రమలతోప్పై కత్తికలిగి పనిజేసినను మనసంఘము జనసామాన్యములో కొంతవరకు ప్రచారముజేయగలుగునేగాని పాఠశాలలయందు చదువుచు బాలురకు గూడ తెలుగు నేర్పలేదు. ఆంధ్రబాలికా బాలకులందరును మాతృభాషను నేర్చుకొనవలెనన్నచో అది పాఠశాలలద్వారానే సంభవమును, ప్రస్తుతశిక్షకుల ననుసరించి స్వతంత్ర పాఠశాలలు అధిక జనుల నాకర్షింపలేవు. ఆకర్షించినను ప్రస్తుతము మిక్కిలి కష్టమైనది.

కనుక ఎప్పుటికైనను ప్రభుత్వపు తత్వ సాహిత్యపాఠశాలలద్వారానే మన దక్షిణాంధ్రులు తెలుగును నేర్చుకొనవలసియున్నాడు. ప్రభుత్వ మెట్టిదైనను ఈపని జరుగవలసినదే. ఆకారణమున, మన దక్షిణాంధ్ర భాషాభివృద్ధి సంఘము విడిగా జనులలో ప్రచారము సలుపుచున్న ఈవిషయమై శ్రద్ధవహించి కృషి సలుపవలసినదేమని నాయుద్దేశ్యము పరిశీలించి ననుసరించి అనేక విధముల కృషి జేయవచ్చును. అందుకు ముఖ్యముగా దక్షిణాంధ్రులలో సంచనము గలిగింప వలయును. తంజావూరుకుంభకోణం, తిరుమనాపల్లి శ్రీరంగం, మధుర, తిరునల్వేరి మొదలగు ముఖ్యపట్టణములలో తెలుగువారనేవలె నివసించుచున్నారు. అరవ పత్రికల మూలమునను కొందరు పర్యావృతల పంపించియు ఆయాప్రదేశములలోని జనులకు విషయములను తెలియజెప్పి సభలు జరిపింపవలయును. ఆసభలలో, ప్రభుత్వపు పాఠశాలలలో తెలుగును ప్రదేశపెట్టు నట్లు తీర్మానించి విద్యా కాభిధికారులను కోరవలెను. ఆక్కడక్కడ ప్రముఖుల సంతకములతో మహాజనర బంపవలయును. యశానివర్తిని నేనేలు కాసనసభలు, లోకల్ బోర్డు మొదలగు వానియందుండు సభ్యుల ద్వారా ప్రయత్నముల జరిగింపవలెను. ఇచ్చట కొన్ని లాల్సా కాబోర్డులో తెలుగువారి సంఖ్యయే యెక్కువగా యున్నది. సరియైన ప్రబోధముండుచో వీరుగూడ ఈపనియందు శ్రద్ధవహించెదరు. ఇంకా అనేకవిధముల కార్యసాధనము కాగలదు. దక్షిణాంధ్ర భాషాభివృద్ధి సంఘము చేయవలసిన పనులలో ఇదియు ముఖ్యమైనదే. ఈవిషయమై సఫలతగాంచుచో సంఘము యొక్క భారము చాలావరకు తగ్గును. దేశీయప్రముఖులు శ్రద్ధవహించుచో 84 లక్షలకు వైన జనసంఖ్య గలిగిన మన దక్షిణాంధ్రుల బాలికా బాలకులు ప్రభుత్వపు పాఠశాలలయందు మాతృభాషను నేర్చుకొనకుండ నెట్లుండగలరు? ఇట్టిపనులను చేయదలచి యేర్పడిన దక్షిణాంధ్ర భాషాభివృద్ధి సంఘమును కత్తివత్తుముగా జేయుటయే ప్రముఖుల ప్రథమకర్తవ్యమని మనవిజేయుచున్నాను. వైసంఘము దినదినాభివృద్ధిగాంచునట్లు భగవంతు డనుగ్రహించుగాక.

కన్నాటు ఆరరు దంపతులు
పెంపవరు, ఫిబ్రవరి 5:—కన్నాటు రాజదంపతులియూరు, ఫిబ్రవరి 5-వ తేదీన వచ్చిరి. వీరు భిక్ష కమిషనరు, మేల్మనూరసానిగారు యాతిధ్యమందుండురు. పాఠశాలమున గ్రామముందలి వివిధవిద్యార్థులకు ప్రదేశములంజూచిరి. సాయంకాలమున ప్రభుత్వముందరమందు నృత్యముజూతురు. వారికొరకై చేయబడిన విహారము లత్యద్భుతముగనున్నవి.
వాయువిమానము
రింగూడు, ఫిబ్రవరి 5:—సర్వ ప్రేంకరుగారి వాయువిమానము నేడు గ 8.0.4.0 లకు వచ్చి ఆకాశము చేరినది.

అఖిలభారత ఖద్దరు సంఘము
తీర్మానములు
కాంగ్రెసు మహాసభవారు నూలుచందా తీర్మానము నామోదించినందులకు అ. భా. ఖద్దరు సంఘములవారు స్వతంత్రముగను రాష్ట్రీయ ఖద్దరుసంఘముల ద్వారాను రాష్ట్రీయ కాంగ్రెసుసంఘములకు యీరీతిగా సహాయమును చేయవలెనని తీర్మానింపబడినది.
1. ఏ రాష్ట్రమునందైన ప్రతి దొరకనిచో కావలసిన ప్రతిని పంపించెదరు.
2. కొన్ని నియములప్రకారము ప్రతి బరులు దరఖాస్తుల సంగీకరించెదరు.
3. మంచి రాట్టుములను చేయించుటకు మాదిరిల నిచ్చుట దూడేకుల విల్లంబు బద్దలనిచ్చుట, కావలసిన పరికరముల నన్నిటిని సమకూర్చుట, ఏకులను తెప్పించి యిచ్చుట మున్నగు పనులను రాష్ట్రీయ ఖద్దరు సంఘములవారు చేయుచుండవలెను.
4. నూలువడుకుట, ఏకులుచేయుట మున్నగుపనులనేర్పుటకు భా. ఖ. బోర్డువారు ప్రవీణులను పంపెదరు.
5. ఏ రాష్ట్రీయ సంఘమువారైన కోరినచో వారివద్దనున్న నూలును బజారుధర ప్రకారము భా. ఖ. బోర్డువారు కొనెదరు లేదా ఆనూలుతో బట్టలను నేయించి పంపించెదరు.
6. నూలువడక జాలనివారు చందానూలును పంపుటకు వారికికావలసిన నూలును భా. ఖ. బోర్డువారు విక్రయించెదరు.
7. నూలుచందా చెల్లించు నిమిత్తము జబారులో నమ్మబడునూలునుకొని ఎవరును పంపగూడదు. ఎవలగా మిల్లులో తయారైననూలును మిల్లు ఏకులతో నడకబడిన నూలును బజారులోవిక్రయింపబడవచ్చును. ఈ తేదీనా ప్రవీణులుతిప్ప తక్కిన వారుకని పెట్టజాలరు. అట్టినూలును నున్నపు ధరి సరిగానుండవు. మిల్లుఏకులతో రాట్టుముమీద నూలువడికి పంపినచో ధరి సరిగా నున్నచో ప్రవీణులైనను గుర్తించుట కష్టమే.
8. వ్యక్తులుగాని సంఘములుగాని కోరినసహాయమును భా. ఖ. సంఘమువారు చేసెదరు.
కాలము పరుగెత్తుచున్నది. రాష్ట్రీయసంఘములు నూలుచందావిషయమున తగిన ఏర్పాటులను చేయుచున్నారని వమ్మెదను. సరిగా పనిచేసిన ఆపారమును మేలుకలుగును. కాని అల్పవిషయములలో గూడ చాలశ్రద్ధ చూపవలెను. అంగనిర్మాణ మొకసారి యేర్పడినచో కాలచక్రభ్రమణమువలె సరిగా క్రమక్రమాభివృద్ధి కలుపడవలెను. కాంగ్రెసు ఆత్మరక్షణకత్తిని ధనార్జనకత్తిని కలిగియుండవలెను. మా. క. గాంధీ.
సింగపూరునుండి 6 తేదీన సిడ్నీ బ్రెస్లేక్ క్రాయిడరులు బయలుదేరెను.

WANTED కావలెను

40 ఇంగ్లీషు కంపాజిటర్లు
40 English Compositors
20 తెలుగు కంపాజిటర్లు
20 Telugu Compositors

బెజవాడ వాణీప్రెస్లో తక్షణం ప్రవేశింపవచ్చును

to Join Vani Press Bezwada at once.

శాస్త్రీత్యా నేత్రములను పరీక్షించి,
ప్రదేశము ననుసరించి
గ్యారంటీమీద సులోచనముల యివ్వగల నమస్థులు.

మెస్సర్స్: వి. యస్. శాస్త్రి ఆండ్ సన్స్ తెనాలి

గౌతమీనద్య గ్రహ శ్రమము

శీతానగరం

నాయకుల ఉపన్యాసములు

దేశభక్తుని సందేశము

(స్వకీయవిలేఖరి)

రాజమండ్రి, ఫిబ్రవరి 6:— గౌతమీ నద్య గ్రహ శ్రమము గృహ శ్రమమునకు ప్రతిబింబముగా ఉన్నది.

సాంబమూరిగారి యువన్యాసము

స్వరాజ్యసంపాదనకై సత్యాగ్రహమే పరమసాధనమని యు, అదియే ఆశ్రమమునకు సత్యాగ్రహశ్రమమని నామకరణ మొనర్చుటకు కారణమనియు శ్రీ సాంబమూరిగారు కలవచ్చిరి.

దేశభక్తుని సందేశము

4 వ తేదీ రాత్రి ఆశ్రమములో బహిరంగసభ జరిగెను. మట్టుపట్టణములనుండి ప్రజలు వివిధగావచ్చిరి. దేశభక్త వెంకటప్పయ్యపంతులుగారు ఒక అరగంటసేపు గంభీరముగ నుపన్యసించిరి.

శీతారామశాస్త్రిగారు

పిమ్మట శ్రీ శీతారామశాస్త్రిగారు కొలది నిమిషములు మాత్రమే యుపన్యసించిరి. తగిన శిక్షణమును పొందుచు చిత్తపరిశుద్ధి మహాత్ముని సందేశమును ప్రజలకు బోధింపవలెనని యు, ఆశ్రమనాయకులగు సుబ్రహ్మణ్యగారి ఆజ్ఞను శీరసాంబంధింపవలెననియు ఆశ్రమనాయకులను హెచ్చరించిరి.

హరికథాకాలక్షేపము

అనంతరము సుప్రసిద్ధులగు శ్రీ దామోదర వరపు గ్రంథారావుగారు మహాత్ముని జీవితమును హరికథా రూపముగ చెప్పి సభ్యుల నానందపరచుటజేసిరి.

ఛాయాపటము

5వ తేదీ ఉదయమున దేశభక్తుడు నాలువడుకుమండగా ఒక ఛాయాపటమును, నాయకులు ప్రచారము కలదియు 10వ ఛాయాపటమును తీసిరి.

జాతీయవిద్యాలయములు - ఖాదీనిలయము

పిమ్మట శీతానగరములో చాలగ్రహించుటకై చాల గాలికల నాలువడుకుటకు జూచి ఖాదీనిలయమును పరీక్షించిరి.

విరి. రాజపాలెం, చినకొండపూడి, వంగలపూడి కమిషనరీ రములకై జాతీయ విద్యాలయముల దర్శించిరి. ఎచ్చట కైనను కడుశ్రద్ధా భక్తులతో పిల్లలు నాయకుల గౌరవించి పుష్పమా లాంకృతులజేసిరి.

4 వ తేదీని ఆశ్రమములో నుజూరు వెయ్యిమందికి సంతర్పణము జరిగెను. ఉత్సవము చాలజయప్రదముగా జరిగెను. ఆశ్రమములోని గృహములన్నియు మాసాంతమునకు పూరియగు ను. దాక్టరు సుబ్రహ్మణ్యం, మద్దూరి అన్నపూర్ణయ్య, మామిడి లక్ష్మీపతి, జోణారాజు చినకామేశ్వరరావు, క్రొవ్వడి లింగ రాజు, చినపాపి సత్యనారాయణ, మాచిరాజు రామచంద్ర మూర్తి, భరణిప్రగడ శేషగిరిరావుగారు మున్నగువారు ఆశ్ర మములో ప్రవేశింతురు.

శీ|| శే|| దామెర్ల రామారావుగారు

సుప్రసిద్ధాంధ్రచిత్రకళా కోవిదులు

నిన్న రాత్రి రాజమహేంద్రవరమున మృతినొందిరి భారతదేశమునందే గాక ప్రపంచమునందంతటనుగూడ రామారావుగారి చిత్రలేఖన ప్రావీణ్య మునుగూర్చిన కీర్తి విస్తరింపసాగెను.

వైకంఠస్వామి

తిరువాన్కూరు శాసనసభలో చర్చ నిన్న 6 వ తేదీని గూడ మహాయగిరి తీర్మానమును గూర్చి చాల చర్చ జరిగినది. పర్యవసాన వింకను తేలెను.

0 వ డిశియమహాజనసభ

కాంగ్రెసులో సన్నాహము తాత్కాలికసభ్యులువారు 5 వ తేదీ సాయంకాలము కాన్పురు మార్కెట్ విద్యాలయమున సభిచేసిరి. ప్రచురణ, ఆర్థికసంఘముల నేర్పరచిరి. ప్రచురణసంఘమునకు పురుషోత్తమదా ను టాండ్లగారిని ఆర్థికసంఘమునకు దాక్టరు మురారీలాలు గారిని కార్యదర్శులుగా ఎన్నుకొనిరి.

శిరోమణి గురుద్వారా సంఘము

స్థాయిసంఘసభ మార్చి నెల మొదటి తేదీని జరుగును. అమృతసరులో మార్చి నెల 1-వ తేదీని స్థాయిసంఘసభ జరుగును. ఆసభలో చాల ముఖ్యవిషయములు చర్చింపబడును. 7-1-1924 వ తేదీని వెనుక స్థాయిసంఘసభ జరిగినది. ఆసభలో 60 మందిని ఆకర్షించిరి గాన యీసారి ఏమిజరుగునో అని ఆందోళన ఆతురపడుచున్నారు.

ఎంగు యిండియా

కాంగ్రెసు ధనమును హరించుట

ఒక ఆంగ్లధుని లేఖ

కాంగ్రెసువారు సివిలు క్రిమినలు కోర్టులలో దానాలును కేసులును చేయరను నమ్మకముతో చాలమంది నీతిమారులు కాంగ్రెసు సంఘములను ఖద్దరు సంఘములను యియ్యవలసిన ధనము నియ్యకుండ పారించుచున్నారు.

బొంబాయి దారుణహత్య

కృష్ణాలాలు వోరాను బొంబాయి తీసుకొనివచ్చిరి రట్టుములో అరెస్టుచేయబడిన బి.వి.వి. రై.త్యే ఉద్యోగియగు కృష్ణాలాలు వోరాను పోలీసువారు బొంబాయి తీసుకొనివచ్చిరి.

ఇందూరుపౌరుల అభిప్రాయములు

కావలాగారి హత్య సమాచారము యిందూరులో తెలియగానే పౌరులు విభ్రాంతులైరి. అదివరకు మనుతజుభేదము ఎవరో కూడ చాలమందికి తెలియదు. ఇప్పుడెచ్చట వినినను ఆవేశమాచారమే వినబడుచున్నది.

సర్ శివస్వామయ్యగారు

నేడు (జనవరి 30 వ తేదీ) సర్ శివస్వామయ్యగారు యిందూరు వచ్చిరి ఒకవిలేఖరి 30 వ తేదీని వ్రాసెను.

దారుణహత్య జరిగిన పిమ్మట యిందూరు ప్రముఖులలో చాలమంది బొంబాయివెళ్లిరి. నేటు గుర్జీ యిన్నిలాలు, రాయ బహదూర్ కలానమూర్తి గార్లు బొంబాయినుండి 30 వ తేదీని మరలవచ్చిరి.

సభానోద్యోగిలను చాలమందిని అరెస్టుచేయుటచే ఉద్యోగులు విచారగ్రస్తులుగా ననపడుచున్నారు. ఇక స్వేచ్ఛరు జనరలు పదవి నుండి గులాం మహమ్మదు గారిని తొలగించి ఆరిని స్థానమున రేవాళంకర జోషి గారిని నియమించిరి.

8వ అనంతపురమండల జాతీయమహాసభ

నేడు ధర్మవరమునందు జరుగుట

క్రియత గడ్డ రంగయ్య నాయుని ఆధ్వర్యమున
నంది క్రింది భాగమున యుద్ధితులు.

మహాత్మాగాంధీ

ప్రతినిధి మహాశయులారా! మనము సభాకార్యభారములను నిర్వహించుచున్న ఆ నాయకులకు సభను నిర్వహించుట గొప్పసాగించుట అని నన్ను సంపూర్ణ కార్యసత్వరనిర్వహణకుర తాపరితాపములను మహాత్మాగాంధీగారు త్రొక్కిన అడుగుదమ్ములబాటు మనమును ద్రోపుట అత్యవసరము. ఆయన నీయనికార్యక్రమ నిర్వహణనానుభవమును, అన్యభావిచ్చి దేశభక్తియును, జాతీయవాదమును దీక్షాపరత్వమును చూపించినదియే. ఆయన భారతభూమి నుద్ధరింప నవతరించిన పరాక్రమం దనియే చెప్పవచ్చును. అట్టి పురుషపుంగవులకు మనభావారంభమున మన మందములను వందము లాదరింపట మనవిధి యని నేతలుగల జైషునినవనిలేదు. అట్లు గావించుట మహాత్మాగాంధీకి జయ. ఆయనకు దీర్ఘాయురారోగ్యముల నొసంగ మన మందముల నిలిచి జైషుప్రార్థన గావించుము.

అనంతపుర మండలము.

మీ యనంతపురమండల సంపూర్ణపరిస్థితులు నా కంతగ చెలియక పోయినను అది దత్తమండలములలో విశాలమై సారవంతములగు పంటభూములుగల యొక ప్రభావితమండల మని మాత్రము నాకు చెలియును. ఈమండలములోని ముఖ్యపట్టణములగు అనంతపుర తాడిపత్రికలూత్రమి నాకిదిగను 1919-1922 సం॥ లో జూయభాగము లభించినది. కాని తదితరముఖ్యప్రదేశముల జూయనకాశించినవలెను నాకు లభించినదికాదు. ఇప్పుడు మీ ఆస్వాదములన ఈ ధర్మవరపట్టణమును జూడగలగినందులకు మిక్కిలి సంతసించుచున్నాను. ఈమండలవాసుల యందు కాంగ్రెసు ప్రచారప్రబోధము తంతవలె వ్యాపించి యున్నదో మండలభవనములేని నేను ఇదమితముని చెప్పజాలను. వనన దత్తమండలము లని పిలువబడు నాలుగు మండలములగు నీ యనంతపురమండలములోను ఆర్థికసాంఘికవిద్యారాజకీయవిషయముల ముందంజ వేయుచున్నదనియే నా నమ్మకము. విజయనగరమహారాజుల పరిపాలనమునగూడ నీ మండలమెక్కువ రాజధరము బడలియున్నదని ప్రసిద్ధికలదు. విద్యావంతులగు దేశభక్తులు నీ మండలమున గొలువడి యుండలేదు. ఈ త్యాహవంతలగు యువకులు నీ మండలమునకే తెక్కింద్రులగుట.

కాని ఈ మండలమును, దలయగ ఊపదేవతలకు బలియగుచునే యున్నది. ఆర్థికముగ నెన్నికప్పుములు సంభవించుచున్న నీ మండలవాసులు మహాత్మా గాంధీరచిత్రహాసానికారకదోషము దాయకరాజకీయసిద్ధాంతములు దేశమునకే ప్రవేశించినదియెందులకు తదనుగుకార్యనిర్వహణమునగాని తిప్పితిమిగ నెదొక్కిన కష్టసహనమునందుగాని వెనుకంజ వేసియుండలేదు. ఏ కార్యమునను ఈ త్తరమండలములవారి కంతమాత్రము తీసిపోలేదు. వారితో తాల్చు నెన్నియోకష్టపరంపరలకు లోనై అగ్నిపరీక్షలగుండ దేరియున్నారు. తెక్కింద్రు నాయకులు కృష్ణజన్మస్థాన క్షేతములకు లోనయ్యు ఎడతెగని దేశసేవ సల్పుచునే యున్నారు. నిర్మాణకార్యక్రమమందలి పద్ధతుల, బ్రధానముగ ఖద్దరునిర్మాణమున ఆంధ్రదేశమండలములలో దేని కిని నీ మండలము దీసిపోలేదు. తాడిపత్రి చీలవనానపల్లి మున్నగు ప్రదేశములలో దయారగు ఖద్దరు గుజరాతు కర్నాటప్రాంత ప్రజలనుగూడ నాకర్షించుచున్నది. తాడిపత్రిమందు కాంగ్రెసుప్రవృత్తహాయముచే కాంగ్రెసుసంఘముల యాజమాన్యముల క్రింద నెలకొల్పబడిన ఖద్దరుసంఘము మిక్కిలి ప్రశంసార్హముగ జనించెయ్యుచున్న పనుల మిక్కిలి సంతోషదాయకము. మీ మండల సంఘాధ్యక్షులు శ్రీ సంతతి కొండారెడ్డి గారి పరిపాలనము క్రింద నిర్వహింపబడుచున్న మండల ఖద్దరునిలయము మిక్కిలి లాభదాయకముగ నున్నదని విని మిక్కిలి సంతసించుచున్నాను. ఇందుకు కొండారెడ్డి గారి దేశభిమానపూర్వకావరతకృషియే కారణము. మతీయ ఖద్దరు విషయమున చీలుల బాంధవుల సారాయలెడ్డిగారు చేయుచున్న కృషియు మిక్కిలి కొనియాడగలయున్నది. అందు మిక్కిలి నాకానైవదోషముల తయారగుచున్నవి. సహాయ నిరాకరణోద్యమము ప్రారంభమైనది మొదల లిప్సటితమును స్వధనసహాయముచేసే

ఖద్దరువ్యాపారమున అవిచ్చిన్నముగా లాభదాయకముగా సాగించుచు నుద్యమమున కంతయో తోడ్పడుచున్న తాడిపత్రి వర్జిల వీరభద్రప్పగారును మన కృతజ్ఞతావందనములకు భాగ్యులు ఈ వ్యాపారముచే వీరికి భుక్తిముక్తులయెందును ఘటిల్లుచున్నవి. వీరు తయారచేయుచున్న ఖద్దరు ఆంధ్రదేశముననేగాక గుజరాతు కర్నాటదేశములందు గూడ విశేషముగ వాడబడుచున్నది. కాంగ్రెసు ఖద్దరునిశ్చయం దీరికే గొంత ధనసహాయము లభించినవత్తమున మతీయ ప్రోత్సాహకరముగ జనించేయగలగని నాకు విశ్వాసము కలదు. అందుకు మండలసంఘనాయకులు పూనుకొందురుగాక.

అస్పృశ్యతాదోషనివారణవిషయమున నీ మండలముల నెంతవలెను ప్రచారము జరిగినదో నే చెప్పజాలను కాని ఆ పాపము నిర్మూలము గానిదే మనము స్వరాజ్యసాధనము నెక్కజాలకు ఎక్కినన నందు భాగములనుభవించజాలము. ఇది మన పెద్దల నాటినుండి చేయుచున్న మహాపాపము ఇది ఆకారణముగ గల్గింపబడుటచే బ్రహ్మసాత్వాది మహాపాపకములకంటె భూరముని చెప్పటకు వెనుదీయును. ఎంతవలెను మన మీ పాతకమునుండి విముక్తులముగామో ఆంతవలెను మ్రొందపులన్ని దేశీయుల కస్పృశ్యులే. ఈ పాపభలమేగదా అధినివేశ దేశీయుల మనవార రమభించుచున్నది. హిందూమహమ్మదీయ కలహలీజమున కీమండలవాసు లెప్పుడును దావిచ్చిట్లు గానింపకు ఏ త్రేతమున నీలీజ మంతురింపదో అదియే స్వరాజ్యపక్షికి విక్రాంతిస్థానముని చెప్పవచ్చును. ఆనాదిగ మనయాంధ్రదేశ మీ లీజమునకు దోషవత్త్రేతమునియే చెప్పవచ్చును. కాని అస్పృశ్యులు గుల్లారు ప్రాద్దులూరులయందుమాత్రము ఈ లీజము బాటకరించుచున్నదేగాని పెరుగుటలేదు మన ఆంధ్రనాయకులు సంపూర్ణకృషి పరిపి ఈ ప్రదేశముల నీలీజ విరమం దంతురింపకుండ వేయఁ బ్రార్థితులు ఈ మండలవ్యాప్తవాడులలో ఎవరెన్ని చెడ్డత్రోము త్రొక్కినను తమజాతీయభావము మార్చి కొనక దేశభక్తుడయ్యునకై పాటులుడుచున్న శ్రీయంత హజ్జీ కంకరరావుగారు మనకందలకు వందపార్లు బెల్లం కాంగ్రెసు మహాసభయందు గావించబడిన సిద్ధాంతముల ననుసరించి దేశమున జరుగవలసియున్న ఖద్దరు నిర్మాణమును, మూలచందాపై కాంగ్రెసుసభ్యులకేర్య కార్యమును మీమండలమున ఆనాయకులు జరుగునవకాశములు మొదలగల గుభు. ఆయనకాశముల నుపయోగించుకొని తన్నిర్వహణభావము వహింపవలసిన బాధ్యతమండల నాయకులపైననే గాక సమస్త మండలప్రజలయందును నున్న దని గ్రహింపఁ గోరుచున్నాను.

ఆంధ్ర దేశము

కృష్ణదేవ గౌతమీ కుంగభద్రామహాపదీమతల్లీసేవ్యుడై విష్ణువర్ధక ప్రతాపరుద్రకృష్ణ దేవరాయాది రాజపుంగవులకీరి సులూరి నన్నయ తిక్కన పోతనాది కవిబ్రహ్మకవితావిలాస విహరభూమియై సకల సస్యఫలదక్ష ససారభూభాగవత్పూర్ణయై అనన్యసామాన్యభూబుద్ధిల సమన్విత వీరపుత్రికాత్ర నూతగర్భకు క్తి విరాజమానమై అనంతదిగంతవిక్రాంతిగ గన్న మన యాంధ్రావని ఆధునికదేశభక్తుడయ కార్యనిర్వహణ భారమును వహించుటయందుమాత్రము పరాజ్యుభయమునా! మధ్యకాలమున ఆంగ్లప్రభువుల స్వార్థపరత్వముచే దన పూర్వోన్నత్యము గోల్పోయియు త్యాగిలగు దేశభక్త దేశోద్ధారకాది పుత్రరత్నముల గనబడే, దన పూర్వవ్యక్తిత్వమును బునరుద్ధరింప 1918 సం॥న సుద్యమించి మైముఖిని నిక్రించుచుండిన తనల్లిడ్ల పేటూరిలి దురాకాశిరిత నిరంకుశాధికారాంగ ప్రభువులతో 1920 సం॥న భారతప్రజా సర్వసేవానాయకుడగు గాంధీమహాత్ముని నాయకత్వమునకే బ్రారంభింపబడిన దొర్లస్వరహిత కాంతియుత సహాయనిరాకరణ మహాసారము ధ్యాంగమున దైర్యోత్సాహములతో నిలవ సమర్థుల గావించి దేశదేశాంతరముల దనకీర్తిచంద్రులకే బ్రసరింపజేసి మింగలి గియుండలేదా! ఈ యుద్ధమును సాగించుటయందు మనయాంధ్రదేశము చూసిన ధైర్యస్థయైర్యత్వాగములను మతీ యెయితర దేశములను జూపియుండలేదని సరితయోక్తిగాజాలదు. తనల్లిడ్ల లు శత్రుసామ్రాజ్యకర్త కష్టపరంపరలకు లోనైనపుడు సైతము పరమాత్మాసాధురీతియై పునః పుత్రతముల రంగులగు నురికింప నుంకించెనేగాని ధృతి వేడవయ్యెను నిర్మాణ కార్యక్రమములని పద్ధతులను నితరప్రాంతములకంటె నిలుకడగ సాగించినది ఆంధ్రదేశమే అందు ఖద్దరు నిర్మాణధారణలయందు ఘనతరంగాచిందియు ఆంధ్రదేశమే. మహాత్మునిజన్మభూమి యగు గుజరాతుదేశమునగూడ ఆంధ్రఖద్దరును అమితముగ స్వీకరించుటయే ఇందుకు నిదర్శనము. ఆంధ్రదేశమువలె అన్నిప్రాంత

ములును ఖద్దరునిర్మాణమునకే గార్వదీక్ష జూపినవో విదేశీ. ప్రస్తు బహిష్కారము సాగించుట వేగముగ సాగించునని మహాత్మాదే జూనియాడియున్నాడు. మనదేశమున ఖద్దరునిర్మాణమునకు దగినపరిస్థితులు మొదలగలవు. గంజాము విశాఖపట్ట మండలములందు మిక్కిలి సన్ననిట్టల దయారచేయగల ఏ ఏన్ని చట్టప్రదేశములలో, వడ్లు పండు పల్ల పుభూముల గలవికొన్ని తాలూకాలోతప్ప ఆంధ్రదేశ గ్రామము లనాదిగ ఖద్దరునిర్మాణపరిశ్రమను వినువనేలేదు. అస్పృశ్యతాదోష నివారణ కార్యాచరణమునందును ఆంధ్రదేశము వెనుకబడి యుండలేదు. హిందూమహమ్మదీయసమన్వయము దా నొ సంగి యుండలేదు.

మూడుసంవత్సరము లలిదాయముగ జరిపి శత్రువుల గుండె లవియడచిన అసహాయోగయుద్ధనాయకులలో విభేదములద్వల్లి తిన్నుద్దనిర్మాత యుల సర్వేకనానాయకుని ధిక్కరించుటతో నానాటికి యాపుచేడి ఎత్తుచెక్కినమన సహాయనిరాకరణ యుద్ధము సకల యుద్ధసాధనములకే గోల్పోయి బెల్లం కాంగ్రెసు నాటి శక్తికొరతల్పచక్రాయుధము మాత్రము మనచేత మిగిల్చెను. రాట్న దక్షప్రభావము గకలశక్తుని ధ్వంసము నయోభయగజేయ నావిష్టుదక్షప్రభావమును మించి నదని మనశత్రువులే దాని సాధననితోధములు గావించుచు వ్నారు వ్యాప్తిసాన కాననసభాది బహిష్కారాయుధ చతుష్టయము మొక్కపోయి మూలజడినది చక్రాయుధ మొక్కటియే చెడకున్నది. ఇదియును జెడిన మనస్వరాజ్యవాంఛయే చెడును. మనయాంధ్రదేశము బెల్లము కాంగ్రెసు సిద్ధాంతముల ననుసరించి ఈసంవత్సరము గావించవలసిన కార్యక్రమము న ముందితుగుజేసి పరిపూర్ణవిదేశవత్త్రబహిష్కారము గావించ మహాత్మునకే దోడ్పడ యత్నించువని నే దృఢముగ నమ్ముచున్నాను.

వార్తాపత్రికలు

ఆంధ్రదేశమున వాస్తవముగ ప్రభావప్రోధము గావించి ఆర్థిక సాంఘిక రాజకీయాద్యభివృద్ధిల సత్వరముగ నొందవలయునని కోరిక పురికొల్పినది ఆంధ్రపత్రికయేయని చెప్పుటకేమానవుడు వెనదీయడు. ఆ పత్రికారత్న మార్థికముగ నవృద్ధిపృథ్వ దేశాధికారకారణి యనునయండియు, లక్ష్మీకూక్షవంతుడగు తేజోధారకుని యాచార్యనాకాసాహాయ్యమున కార్యకపారము గాంచి మాపస్థ మండూకములవలెను గ్రామములగులి ప్రపంచజ్ఞున మొలుగని పామరజనులుగూడ బండికధల నెక్కి దేశభక్తుడయ కార్యనిర్వహణదీక్షోత్సాహులగు నంతటి ప్రచారముగావించె ననుట లోకప్రసిద్ధము ఇప్పుడు మన యాంధ్రదేశమున సోరూర ముసళ్లగుంపులవలె బాకకుల సంఖ్యనుమించిన వార్తాపత్రికలు వెలువడుచుండుట మన ముమామన్నారము పత్రికాపతనము గావించ సమర్థముగు నంతటివిద్యుజనసామాన్యమునకు దంతటను వ్యాపించిన మనశేతము విద్యాప్రపూర్ణమైనవృద్ధులదా ఇట్టి పత్రికలు దేశోపయోగకరములుగ నుండుట అది కొలవదీయున్నప్పు డందఱును బత్రికాప్రకటనమునకే బూనుటకంటె విద్యావ్యాప్తికార్యనిర్వహణమునకే గాలాని కార్యమాయులట మేలని నేచెప్పట తప్పగక వలంపడుదురు గాక పత్రికలకు ఆర్థికవ్యాధుల మితములు. ఆవ్యాధులనుండి వీరి గాపాడుట సులభము కాజాలదు. ఈ త్యాహపూరితులగు యువకుల కది యెరులు చెప్పిన నవ్వునది గారు. స్వామభివమున గ్రహింపఁ గల్గుదురకుట నిశ్చయము. కావున ఆల్పపంఖ్యాకములైనను ఆర్థికకోగవలెల జక్కని ఆరిలేరినపత్రికల నందఱును గలిసి ప్రోత్సహించుటచే ఆర్థికార్థిముల నచిరముగ సశించు సధికసంఖ్యాకముల నెలకొల్పఁ జూచుటకంటె ఆర్థిక దేశసేవకేయఁ గల్గుదురనుట కెట్టిసంతయునులేదు. ప్రస్తుత మాంధ్రదేశమున నూతనముగ వెలువడుచున్న కొన్ని పత్రికారత్నములు కేవలము తిట్టుబోతుకవిత్వములు రచించుటయందే తమనవయోవనమును భారపోయుచున్నవని చెప్పుటకు చింతిల్లుచున్నాను. అందును ముఖ్యముగ దేశభక్తులగు త్యాగిలకేర దిట్టుటయందే వానిశూరత్వమును ప్రవర్ణించుచున్నయవి. మానవస్థాభియోగము వీరిచే లేదని వారికి దృఢముగక చెలియును. ఈపత్రికలు తమ తిట్టుబోతుకవిత్వచనాసామర్థ్యమును దేశభక్తేతరులపై జూపియుండిన బ్రథమచుంసముననే దంతగ్గుము గానుండి యుండునా? ఇది వినితిట్టుబోతువిధానమును మార్చుకొని కిందిచే దేశసేవ చెయ్యగలవార్త మవలంబించి పర్లి సలహా నిమ్ముచున్నాను. పుట్టుకుక్కలనంటి ఇట్టియర్థాయుధపు పత్రికలకంటె సర్వాంధ్రదేశవాంఛల విదేశములకు నివేదింప జాలినయొక్క ఆంగ్లచైనికపత్రిక యుండినదేశమున కంతయో మేలొనగూర్చగల దని నేనమ్ము.

మదరాసు శాసనసభ

(నిన్నటితరువాయి)

న్యాయ, కార్య నిర్వాహక శాఖావిభజనము

డి. బి. పి. సి. ఎతిరాజులు నాయకుగారు:—“1925 సం॥ ఏప్రిల్ 1 వ తేదీనుండి ఈశాఖానియం దంతటను న్యాయకార్య నిర్వాహక శాఖా విభజనమునకు బూసవలసినదని ఉపపాదించిరి.

పై ఉపపాదన చర్చింపబడుటకు ముందు గా॥ లామెంబరుగారు మద్రాసు ప్రభుత్వమువారికి నాటిసమావేశమందు వచ్చునని తలచి భారత ప్రభుత్వము వారికి ఈవిషయమై ఎట్లు నిర్దేశించినది తెలుపవలసినదిగ కబురు పంపిరినియు, అందుపై భారత ప్రభుత్వమువారు తమిళం నెట్టి, నిర్ణయమును గావించలేదని తిండిచ్చిరినియు, అందుచే ఈ ఉపపాదన వేరొకప్పుడు తేవలసినదిగ నూచించిరి.

ఉపపాదకులు ఈసమస్య చాలముఖ్యమైనదనియు, దీనిని త్వరలో కార్యరూపమున బెట్టకపోవుటచేయును చిక్కులను వివరించి ప్రతిపాదన నుపసంహరించుకొనజాలమని పల్కిరి.

సి. వి. వెంకట రమణయ్యగారు:—ఉపపాదనను బలపరచుచు ప్రాముఖ్యమును వీతిర్చుననుగాని. తాము ప్రవేశపెట్టినపుడెల్లను ప్రభుత్వసభ్యులు ఆవిషయము ఇంక ఆలోచనలోనున్నదని నుడువుచు అంతటితో నాసమస్యకు స్వస్తి జెప్పెదరు. ఈసమస్య చాలఅవసరము. అగత్యమైనది. దీనిపై చాల కాలమునుండి సరియైన లక్ష్యజూపబడుటలేదు. ఇందు ప్రభుత్వ శాఖకు అధికముగలదు. ఈసంవత్సరముగడచిపోయిననక నీతికర్మానుమ చర్చించుటకు మరియొక సంవత్సరముదనుక వీలండదు. ఈవిషయమై సాధ్యమైనంతటి ప్రయత్నములో ఏదోయొక్క నిర్ణయమునకు రానిచో బడ్జెటుచర్చతో సహకారము జూపరాదనిరి.

ఆర్. శ్రీనివాసయ్యగారు:—ఈతీర్మానము జేయు బడి 10 నెలలైనను ప్రత్యక్షముగ కార్యరూపమున గనుపించునదేయ్యలేదు. గా॥ లామెంబరుగారిదివరలో ఈసమస్యను పుధుర, తంజావూరుజిల్లాయందు ప్రవేశబెట్టి దృష్టాంతమును జూచెదమని వాదనము గావించియుండిరిగాని అట్టిదేదీయు జరిగియుండలేదు. మిక్కిలిముఖ్యమైన ఈసమస్యపై నూచనలను ప్రభుత్వమువారు ఆచరణయందు పెట్టనికారణమున సభ్యులయొక్క నిశ్శాన్ధ్యముల నీతిర్మానము తెలుపుచున్నది. కావున ఉపపాదనను బలపరచుచున్నామని పల్కిరి.

ఎ. రామస్వామి మొదలియారు గారున్న ఈవిషయమై సభయందలి అన్ని పక్షములవారును ఏకాభిప్రాయమై యున్నారనియు, ఇప్పుడి చాల ముఖ్యముగాన ఉపపాదన తీర్మానింపబడవలసినది.

ఉపపాదకులు గా॥ లామెంబరుగారి నూచనపై తమ ఉపపాదన నుపసంహరించుకొనిరి.

అంతటితో సభ్యులు ఫలహారములై తేచిరి.

సభాకార్యక్రమమును నిలువవలెనని ఉపపాదన

తంజావూరునందు కఠినముగ భూమికి స్తును

పనులు చేయుట

ఫలహారాంతరము సభ్యులు సమావేశమైన సీదప యన్. ముత్తయ్య ముదలియారుగారు సాగుచేయుటదని భూములపైన ముజరాదరఖాస్తులపై ఆర్డరు లొసంగబడక పూర్వమే భూమికి స్తును నిర్మాణముగ పనులుజేయుటవలనను, ప్రస్తుత కాలము క పీడిత పరిస్థితులందు చాలభాగము భూములు సాగుచేయుటకు సాగుచేసిన భూములందైనను సాధారణ పంటగూడ లేనందున తంజావూరు జిల్లాయందు ప్రస్తుతమున్నట్టి స్థితిగతులను విచారించుటకు గాను ప్రస్తుత కార్యక్రమమును విరమింపవలసినదిగ ఉపపాదించుచు ప్రభుత్వమువారు భూస్వాములయొడ ప్రతినిధులను నడపడిచేత తంజావూరుజిల్లా రైతాంగ మంతటియందు చాల అసంతృప్తి వ్యాపించియున్నదనిరి. పికప రిసెటివ్ మెంటు విధానమున్ను, కిస్తు తగ్గింపులన్ను ఎట్లు జేయబడినవో వివరించిరి. రైతుల నిజపరిస్థితులను గుర్తించుటయందువై విధాన మేమాత్రము పయోగకారిగాక పోయెను. 1923 సం వ త్సర ముండు జిల్లా పరిస్థితులపై ట్టుండెనో నేను అట్లులేవు. అప్పటినుండి అతివిస్తారముగ వరదలు గలిగి మిరాసిదారులనుభవించిన కష్టనష్టములు జెప్పవలయుగాదు. జిల్లాయందలి మిరాసిదారులలో 100 కి 80 మంది పేదవారయియున్నారు. అధికసంఖ్యాకులు భూమిపై వచ్చు అడ్డమును నే నసాధారముగ గలిగియున్నారు. తరువ వర

దలవలన వారి పంటలన్నియు పాడైనవి. అందుచే సామాన్యులు గ జనవరినెలలో చెల్లించవలసిన కిస్తును చెల్లింపజాలకపోయిరి. కావున కిస్తునలూ రెండు నెల వరకు నాపి మాన్పినెలలో వ నూలుజేయుటయందుని నాప్రభుత్వమువారు అటులగుచో ఆసమయమునకు మిరాసిదారులు కిస్తును చెల్లింప కత్తిగలిగియుండుదురు. రెండవనూచనకిస్తును ఏమాత్రమైనను తగ్గింపవలెను. అప్పుడు రయితులు సంతృప్తులై వెంటనే చెల్లింపగలగలదురు తంజావూరు జిల్లానుండు చాలభూములు దాదాపు 7,000 యెకరములు, మేటపెట్టబడిన వ్యవసాయమున కవర్తములై యున్నవి. గత సంవత్సరము రేటు ప్రకారమే నేతును కిస్తునలూ జేయబడినదని తెలియుచున్నది. ఇవి చాల అన్యాయము.

కావున (1) ఇతర భూములవిషయమై నూటికి 61 నందు కిస్తును తగ్గించుట (2) రెండుమాసములవరకు కిస్తును ప నూలుచేయవలండుట (3) ముజరా దరఖాస్తులపై ఆర్డరులు జేయవలండుటకు వ నూలు నిలుపుట (4) అ పార నష్టము నాటిల్లి మిక్కిలి కష్టమునకు లోనైన విషయములలో పాతరేటు ప్రకారము పనూలుచేయుట యను నీనాలుగు నూచనలను ప్రభుత్వమువారు రంగీకరించిన మిరాసిదారులం ప్రభుత్వమువారికి కృతజ్ఞులై ధన్యమును చెల్లింతురని పల్కిరి.

పంతులు అన్యాయుగా రుపాదనను బలపరచుచు రానకీ యనులందు భిన్నాభిప్రాయమై నంత మాత్రమున జిల్లాయందలి ప్రజలు కిష్టించబడరాదనియు, జిల్లా పరిస్థితులను నూత్నముగ పరిశీలించి అభివృద్ధి జూచించుచున్నదని ఎవ్వరును జెప్పజాలరు. ప్రజల్లెరు తిండిలేక మాడుచున్నారు. నీటి వనరులు చాల స్వల్పముగ నున్నవి నుడివిరి.

గా॥ రివిన్యూ సభ్యుడు మార్టి బాంతుగారు ప్రత్యుత్తర మొసంగుచు ఉపపాదనను గావించిన కొన్ని ఆలోచనలను గూర్చి తాము సమాధానము జెప్పదలచితిమనియు కొలరను దక్షిణరాజ్ జైల్ కోడ చాల స్వల్పనష్టము నాటిల్లినదియు చాలభాగము సాంబంట్టు బాగుగ పండెననియు, కాచేరి, వెన్నూరు నదులక్రింద మాత్రము భూములంతభాగము పండలేదు. వరదలవలన నష్టముగలిగిన మాట యదార్థమే గాని జిల్లాయందు కాటకము గలదని జెప్పవీలులేదు. 7 లేక 8 అ చాల పంటగలదని అంజనా జేయబడినదని పల్కిరి.

కిస్తు పనూలుపండుకారిత్యమునుగురించి గావించినఆరోపణ విషయమై జనవరి 24 వ తేదీన మండరాధికారి 5 గురు దివిజనలో అధికారులతోడను, 7 గురు తహశీల్దార్లను సమావేశపరచి వారితో సంప్రదింపి అమజరానియమును లన్నియు నిర్వర్తించుట దవలెననియు, 2 అచాలవరకు ముజరా వోసంగపరిచినదనియు, అట్లే నిడియుండెను. కిస్తుపనూలుపండుకారిత్యముగాని నిర్వర్తకత్యముగాని సభ్యులెవ్వరును అభిప్రాయపడ కుండురు గాక యని పల్కిరి.

సి. వి. యన్. నరసింహారాజు మరుదువనంపిల్లె గారలు ఉపపాదనను బలపరచుచు మాట్లాడిరి.

ఏ రామస్వామి మొదలియారుగారు ఉపపాదనను బలపరచుచు ఈసభయందు దేవిషయము చర్చింపవచ్చినను సభ్యులు నిరంకుశముగ ప్రవర్తించెదనని ఉపపాదకులు గావించిన యారోపణ సత్యము. ప్రస్తుత మామూలీప్రాయములను వెల్లడించినవారిదివరలో వేరొకతరగతికి జేరినవారై యుండిరి ఇప్పుడువారు మార్పుజెందిరి. కిస్తువిషయములో తంజావూరు మొదలగు ఇతర జిల్లాలయందును కిస్తుతగ్గింపవలెను. జిల్లానాములు పంటలలేక ఎట్టి బాధలను లోనగుచున్నదియు వివరించి పన్ను తగ్గించుటను నూచించిరి.

అంజనేయులుగారు తంజావూరు జిల్లాపై మంత్రివర్గమునకు ప్రభుత్వమునకు, అపోజమను పక్షమువారికి గూడ సానుభూతియున్నందులకు సంతసము చెలిసి ప్రతిపాదనను బలపరచిరి. ప్రస్తుతపరిస్థితులను బట్టి తంజావూరులో కిస్తు పనూలు జేయుట నిలుపుజేయవలెను. జి. పి. ప్రకాశమట్లు జరుగవచ్చును. కొంతమందికి అనుకూలముగానుండునట్లు జేయరాదు అల్పభూస్వాములకు గూడ లాభించునట్లుగా ప్రభుత్వమువారు ఉత్తరవును నూచించవలెనని గోరిరి.

కాలివుల్లగారు ప్రతిపాదనను బలపరచిరి. నీరులేమిచే అందు భూస్వాములు బాధపడుచున్నారు. ఆవిషయము ప్రభుత్వమువారికి తెలియును. ప్రభుత్వమువారంతయు గ్రామాద్యోగులపరముగా విడిచిపెట్టివచో న్యాయము దొరకదు. మిరాసిదారు ఇచ్చింది పడుదురు. కావున ఆకాద్యోగులందరకు తగినట్లు పాప్యరింపవలెననిరి.

ఆర్. శ్రీనివాసయ్యగారు, తంజావూరు మొదల కిస్తు లధికము జేయబడుటవల్లను పికప వరదలచేతను రెండువిధములు

గా బాధనొందుచున్నదనిరి. చాలమంది మిరాసిదారు దెబ్బతినిరి. నూటికి 75 చొ॥ రాబడి తగ్గినది. ఈ అపాయము తీవ్రదేశమునాచి ప్రభుత్వమువారు మిరాసిదారులకు సౌకర్యములొసంగవలెను. ప్రభుత్వమువారు కిస్తును పనూలుజేయుట వాయిదాజేసి నంతమాత్రమున నష్టపోరు. మిరాసిదారులకు లాభకరముగా నుండునట్లు చాఫనుజేయు నిబంధనలను ఉదారస్వభావముతో బాగుగ నమలుజరుపవలెను.

శిగారు, తంజావూరులో కిస్తు తగ్గింపవలసినవోట్లగూడ నిర్బంధముగా ననూలు జేయబడుచున్నదని నేరమాలోపించిరేగాని, సగుర్తిండునకు నివర్తనముల జూపలేదనిరి. ప్రస్తుత మాజిల్లకలక్టురుగారు చాలావృద్ధి ప్రతితాలూకాలోనికి బోయి జూచి క్షయముగా నిగ్గయించుచున్నారు. స్థానికాద్యోగిలతో జెప్పగానినచో అచ్చటి మిరాసిదారులకు మేలుజరగగలదనిరి.

ఎ. రంగనాథమొదలియారుగారు ప్రతిపాదన కనుకూలముగ మాట్లాడిరి.

ప్రతిపాదన ఓటునకు బెట్టుగా అడిగిరించబడెను. అంతట సభ నూటికి ముగిసెను.

సప్లి మెంబర్ గ్రాంటులు

ప్రభుత్వోద్యోగులందు ప్రత్యేకసంఘ ప్రాతినిధ్యము

నేటి ఉదయము 11 గంటలకు మదరాసు శాసనసభ డి. బి. యాల్. డి. స్వామికన్నుపిల్లెగారి యధ్యక్షతక్రింద సమావేశమయ్యెను. సభ్యులు కొలదిమంది విచ్చేసిరి.

ప్రశ్నోత్తరానంతరము సప్లి మెంబర్ గ్రాంటులు ఆమోదింపబడినవిక అసభికారకార్యక్రమమును చర్చించిరి.

శాసనసభ నేడు 1-80 గంటలతో ముగిసి తిరిగి మార్చి 2-వ తేదీ ని సమావేశమగును. ఆనాడు ఆదాయవ్యయపట్టిక ప్రవేశపెట్టబడును. 4, 5, 6 తేదీలందు ఆదాయవ్యయ పట్టికపై చర్చజరుగును. తగ్గింపులకు గాని, తీసివేతలకుగాని ఉపపాదనలు 9 తేదీ 8 గంటలకు వైస తీసికొనబడవనియు, గ్రాంటులపై సమ్యులు నోసంగుటను 16 మొదలు 27 తేదీలవరకు నిర్ణయింపబడిన దనియు (తెలుగుసంవత్సరానికి పెలపు) ప్రకటించిరి.

పీదప అధ్యక్షులు శాసనసభ్యులు సభకు హాజరైనటుల ఏజెన రికార్డు నుండవలెననియు అందులకు గాను కొన్ని ప్రశ్న కముల నుండునట్లును అందు సభ్యులు సంతకముల జేయునట్లును నూచించిరి, సి. వి. యన్. నరసింహారాజుగారు సభ్యులట్టి విధానమును గౌరవలోపముగ పిలచుచురేమోనని అభిప్రాయపడిరి.

పికప విషయములో సభ్యుల నూచనలు తీసికొని ఒక విధానమును నిర్మించవలెనని తలచిరి.

సప్లి మెంబర్ గ్రాంటులు

గా॥ సర్. ఏ. పి. పాత్రోగారు:—ఎక్సైజుశాఖ క్రింద రు 65,000 లు గ్రాంటు ప్రభుత్వమువారు రొంగునలుల ఉపపాదించిరి.

సామి వెంకటాచలంశెట్టి గారు గ్రాంటులో రు 100 లు తగ్గింపవలయునని పవరణ నుపపాదించుచు కార్పొరేషనువారికి ప్రభుత్వమువారు రొంగునలసిన అదనపు గ్రాంటులను ఇచ్చుట లేదనియు, సగరియందు కల్లు సారా మున్నగు మత్తుపదార్థముల నమ్ముచు నాణుములఫల నిర్ణయము. కార్పొరేషనువారికి రొంగు బడవలెననియు, ఎక్సైజుపై పెన్ను బోర్డువందు కార్పొరేషనువారికి తగిన ప్రాతినిధ్య మిబడవలెననియు కోరుచు కార్పొరేషను ఫరస్థితుల వెల్లడు వివరించిరి.

ఈవిషయమును ఆదాయవ్యయపట్టిక చర్చింపు సమయమున తేవలసినదిగ అధ్యక్షులు నూచించిరి. గా॥ ఉపపాదకులందుల కంగీకరించి తమ ప్రతిపాదన నుపసంహరించుకొనిరి.

డాక్టర్. సి. నరేకముదలియారుగారు సామి వెంకటాచలంశెట్టిగారి సవరణను బరహమచు మాట్లాడిరి.

పిక్కుట పాత్రోగారి ఉపపాదన వోటుకు బెట్టుబడి గ్రాంటు సభ్యులచే అంగీకరింపబడెను.

ప్రవచనాది

సీసా 1-కి య. 1-0-0 సి. పి. నరేక య. 1-0-0

జగ్గు క్యాసకోశములందు కలహీనతలను ఏర్పడుచు ఇది అనేకవిధములు తైత్వములను ఏర్పడిన వర్ధి. కిరకాలముల వ్యవలించు దిగ్గు. క్యాసకోశముల ముక్కు గాకోములందు ఏర్పడుచున్న. ఉబ్బునము, ముడుపున వర్ధి జేరినవలెనని యొక వర్ధి విధమును బట్టి యుండును. అమ్మకొంజనం దీవో, మేదరాడు - నొంగురాడు

తనమునారిద్వారా యిండియానుండికి విజ్ఞప్తిని బంపిరి. వారి నిర్దిష్టని ఆశ్రస్తుచేసిరి. వారిలో దత్తుగారు ఫార్వర్డు పత్రాలకు సంపాదకులుగా నుండినట్లేర్పరచబడినను. చట్టబద్ధ గారు ఒక స్వరాజ్యపత్రము వేరేభాషాపత్రాలకు సంపాదకుడుగా నుండినను. వారిని 1919 లో శ్రీమంచినవలికి, ఇప్పుడు మూడవ రిస్కలేషను క్రింద మరల ఆశ్రస్తుచేసిరి. “మమ్ములను స్టేట్సుక్రిమినలుగా ఆశ్రస్తుచేసిరి మమ్ముల శ్రీమంచినవలికి. మీరు శ్రీబ్రహ్మ దొరతనమును తొలగించుటకు యితరులతో కలిసి మరల కుట్రపన్నుచున్నారు, విప్లవకారుల కాలపట్టులను ఆశ్రమములను మీరెర్పరచి వానిని పోషించుచుంటిరి, ఆయుధములను సమకూర్చుటలో మీరు స్వయముగ పనిచేయుచున్నారు. బోల్షివికు కట్టెలలో చేరిన ఎం. ఎన్. రాయగారికిని మీకును సంబంధమువలదు. పోల్షికువారి తార్కాణము మీరు వారకులు అనుసరములు వారినైన మోపబడినను, ఇట్టి సేరములను మీలో నెవరెవైన మోపినచో మీరు వాదించగలగుదురా? ఆ సేరములను నామినే నే మోపిన

తెలుగుదేశం వాఙ్మయసమితి, తిమ్మిర్రెడ్డి, మ.

ఆంధ్రపత్రిక

1925-వ సం॥ ఫిబ్రవరి 7-వ తేది

శనివారము

ప్రజాభిప్రాయము

అంగ్లాలు ఆర్డినెన్సును రద్దుజేయవలయునను తలంపు అన్నివేముల వారిలోను వ్యాపించి యున్నదినుటకు, దొరస్వామిలయ్యంగారి కీర్తనానమఃపట్ల జరిగిన వోటింగు జూచినదెలియగలదు. ప్రభుత్వసభ్యులుదప్ప నామకులగు భారతీయు లెవ్వరును వ్యతిరేకముగ వోటుజేయరయిరి. సర్ పి. యస్. శివస్వామిలయ్యగారు సయితము, ఆర్డినెన్సును రద్దుజేయవలయుననుతీర్మానము నామోదించిరి. మితవాదులు, స్వతంత్రులు, స్వరాజ్యవాదులు మున్నగువారెల్లరును కీర్తనానమును బలపరచుచుండ, ప్రభుత్వమువారు తమ పట్టుదలను విడచుట శ్రేయస్కరము గాదా? ప్రజలందఱి గుమూఘులనియు, వివేకరహితులనియు తలంచుట కెవరును సాహసించరు. కాని ప్రజాభిప్రాయ మీతరున వెలువడినవిమ్మటగూడ, ప్రభుత్వమువారు ఆర్డినెన్సును కొనసాగించుచో, దేశమున ప్రబలెడి ఆనంతస్తు ఎంత తీవ్రముగనుండునో యూహించుట సులభసాధ్యము. సంస్కరణములు నిరూపయోగములని జూపనెంచునెడల, ఇంతకన్నను ఫలప్రదముగ మార్గముండజాలదు. పండిత మోతీలాల్ నెహ్రూగారు, మామూలుచట్టము లిదివరకు సరిపోయెననియు, ఇకముందును సరిపోవుననియు, కడుసమర్థతతో నిరూపింపగలిగిరి. హాం మెంబరుగారి దుర్వాదమును చక్కగ ఖండించిరి. దేశమునందు తిరుగుబాటు గలుగుననుభయముండినప్పటి, మామూలుచట్టముల సత్రికమించుట అచిత్రస్తము. నెహ్రూగారుదెలిపినటుల అట్టిచిహ్న మేమూలను గానరాదు. అధికారులేమి ప్రజలమితమ వ్యవహారముల నన్నిటిని నెమ్మదిగ నిర్వహించుకొనుచున్నారు. శాంతి ప్రబలియున్నది. రాజకీయాందోళనము శాంతపద్ధతుల ననుసరించి జరుగుచున్నది. ఆర్డినెన్సును ప్రవేశపెట్టుటకు ప్రభుత్వమువారు జూపిన కారణములలో ముఖ్యమేమి? సాక్షులను జ్యూరీలను భయపెట్టి, న్యాయము జరుగకుండ జేయబడుననియే. ఇట్టియూహ కెంతవరకా భారము గలదని, నెహ్రూగారు సాకల్యముగ చర్చించి వాస్తవాంశములను వివరించిరి. 1923 సంవత్సరమునందు హరారాలోజరిగిన బందిపోటు వట్టియభిధమని రుజువయినది. కుటుంబకలహములు పరిణమించెననియు, అప్రూపరు సాక్ష్య మసత్యమని తేలెననియు, సూచింపబడెను. మోటారుబండిని నడిపినటుల దెలిపిన అప్రూపరును పరీక్షింపగ, పతడు నడువలేకబోయెను. మరియుక కేసులోగూడ అప్రూపరు సాక్ష్య మసత్యమయ్యెను. ప్రధానమగు అప్రూపరు సాక్ష్యమే నిరాధారమగుచుండగ, ఆ కేసును నమ్ముటెటులు? అందుకని ఆర్డినెన్సును ప్రయోగించుట న్యాయమగునా? దేనువధించిన కేసులో,

సాక్షులు నిర్భయముగ సాక్ష్యమిచ్చిరి. నేరము జేసినటుల జ్యూరీ తీర్పు జెప్పిరి. జడ్జి ఉరిశిక్షను విధించెను. ఈ కేసులో న్యాయము సంపూర్ణముగ జరిగెను రైల్వేదొంగతనపు కేసులో సాక్షులు సాక్ష్యమిచ్చిరి. ముద్దాయిలు శిక్షింపబడిరి ఈ కేసుకు విప్లవముతో సంబంధము గలదను సంగతి నిరాధారణగాలేదు. బాంబుపాల్వర్తి కేసులోగూడ నేరస్థులు శిక్షితులయిరి ఇటులనే ప్రభుత్వమువారు వివరించిన కేసులన్నింటిలో, మామూలుచట్టముల ద్వారా న్యాయము జరిగియుండెను అన్ని కేసులలోను శిక్షలను తప్పక విధింపవలయునని ఎవరును దెలుపజాలరు. అటులగుచో కోర్టులతో నవనరమే లేకపోవును. మామూలుకేసులలోగూడ నన్ని కేసులును రుజువుగాజాలవు నెహ్రూగారు సూచించినటుల అప్రూపరులను వధించిన నిదర్శన మెక్కడను గనుపింపదు. సాక్షులు భయపడి కోర్టుకురాకుండుటయు, జ్యూరీలు భయపడి తీర్పుజెప్పకుండుటయు, జరిగియుండలేదు. 1919 సం॥రమునకు విమ్మట, దేశమునందు ఆరాజకము దగ్గి శాంతి ప్రజలుటకు గాంధీమహాత్ముని ద్వారానర్హిత అసయోద్యమమే కారణమని, ప్రతికక్షులు సయితము అంగీకరించినవిషయమే మహాత్మునిపలుకుబడిని తగ్గించుట కతనిని జములుకు బంపినవిమ్మట, అహింసాబద్ధమగు నీ యుద్యమము ఊణగతిజెందుటచే, మరల నిరాజకులకు ప్రోద్బలము గలిగియుండును. మహాత్ముని న్యాయమగు కోర్టులను సఫలపరచియున్నచో, దేశమింకెకి అనందాభి నోలలాడుచుండెడిది ఫిలిఫ్ కెగారను ఆంగ్లోవైందపులు లండనులో ముచ్చటించుచు, మహాత్ముని రాజకీయాభిప్రాయములతో తామేక భవింకబోయినను, హిందూదేశమున మహాత్ముడు గావించిన నైతిక పరివర్తన ముబోలు మార్పు ఇటీవల నెక్కడను జరిగియుండలేదని, తేటపరచిరి. నిరుపమాన మగు ట్టి ప్రబోధము గలిగించిన మహాత్ముని శక్తియే, హిందూదేశమును శాంతిస్థితిలో నుంచెననియు, ప్రభుత్వమువారు ప్రయోగించిన నిర్బంధచట్టము లెంతమాత్రమును గావనియు జెప్పట కభ్యంతరముండదు ఈ సత్యమును గ్రహించునెడల ప్రభుత్వమువారు నిర్బంధవిధానమును వెంటనే రద్దుజేయుట ముఖ్యము దొరస్వామిలయ్యంగారు సూచించినటుల, మహాత్ముని బెంగాలుగవర్నరుగ నియమించుచో, అశాంతి యదృశ్యమై, అరాజకమడుగంటును. ఇప్పుడు గావలసనవి నిర్బంధచట్టములుగావు దండనపద్ధతులుగావు ప్రజలు స్వాతంత్ర్యము గోరుచున్నారు. వారికోర్కెను సఫలపరచుచో పరిస్థితులు చక్కబడును ఇంగ్లండు, హిందూదేశములకు దృఢసఖ్యము గుదురును. ఇట్టి సౌమ్యమార్గమును వదిలి, ప్రజాభిప్రాయమును సంతతము తిరస్కరింప బూనుచో, సామ్రాజ్యస్వరాజ్యాశయము వెనుకకుబోయి, సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యము నాశించెడిస్థితి యరుదెంచవచ్చును. ఇంగ్లండుకనయినను వివేకము జూపుచో, ప్రస్తుత సమస్య సులభముగ పరిష్కారమగును. లేనియెడల, భావిరిణామ మెటులుండునో యూహించుట కష్టము.

కీర్తి కేసులగు

దామెర్ల రామరావుగారు

ఆంధ్రమాతకు గలిగెడిదుఃఖముల కంటే గనుమించుటలేదు ప్రతిభావంతులు పలువురు అకాల మృత్యువుపాలై, ఆంధ్రమహాజనులను తీరని దుఃఖమునముంచుచున్నారు లక్ష్మణరావు, సుబ్బారావు, లచ్చారావు, మున్నగు భాషాసేవకుల గోల్పోవుటచే పొంగి పొరలెడి కన్నీటిబిందువుల తడియారకముదే, యవకులును, ప్రజ్ఞాధనులును, సరళస్వభావులునగు చిత్రకారులు దామెర్ల రామరావుగారు మరణించి రని వార్త యరుదెంచుట, మిగుల దురదృష్టము కడచిన "భారతి" యందు, రామరావుగారు చిత్రించిన రంగుల ముఖపటము ప్రచురింపబడెను నేటిదినము ప్రచురమైన భారతీయందు రామరావుగారి ఛాయాపటము ప్రచురింపబడెను. ఇంతత్వరలో వీరు భగవంతునిసాన్నిధ్యము జేరెదరని కలనయిన నూహింపకుంటిమి. రామరావుగారి కీర్తి ఆంధ్రదేశమునందు మాత్రమేగాక హిందూదేశమందంతటను వ్యాపించెను. హిందూదేశ మన నేల ఖండంతరముందుగూడ వ్యాపించెను వెంబీ ప్రదర్శనమునందు వీరి చిత్రపుల గాంచి కళానిపుణుల బ్బురము జెందిరి వీరికనుజీవించియున్నచో, ఆంధ్రదేశ గౌరవము నెటుల నినుమడింపజేసి యుండురో జెప్పవలయునా? రామరావుగారు బొంబాయియందు పాశ్చాత్య రీతులందు శిక్ష బడసి, కలకత్తాలో నవీన బెంగాలు జాతీయరీతుల గ్రహించి, రెంటికిని దాసుడుగాక ఆంధ్రవ్యక్తిత్వమును గనుపరచుచుండు అసాధారణమగుప్రజ్ఞును జూపెను భావసాందర్యమును రూపసాందర్యమును సమన్వయపరచెను ఇటీవల జరిగిన బొంబాయి చిత్రకళాప్రదర్శనమునందు, రామరావుగారి నైపుణ్యము మిగుల గొనియాడబడెను వీరి రచన స్వతంత్రపు రీతుల ద్రోశ్కెను ఆచార శృంఖలములనుండి బయల్పడి, సంకల్పశక్తిని జూపెను ఏకశయినను, ఆత్మానందము నొనగవలయును కళ సృష్టి యా అనుకరణమా అని చర్చించుటకు ఒడులు, కళ అనిర్వచనీయమనియు, ఎవరికి వారనుభవింపదగినదనియు జెప్పిన జాలును రామరావుగారు, ఇతరులను మెప్పించుటకు గాక, ఆత్మత్వప్రకారకు చిత్రకళనుచేపట్టిరి. చిత్రములం దాయా మార్పులు జరుగవలయునని ఇతరులు సూచించినను, తమబుద్ధికి నచ్చనిచో, మార్పుట కనుమతింపజెడివారు గారు. ఇట్టిప్రతిభావంతుని కోల్పోవుట ఆంధ్రమాతదురదృష్టము తప్ప వేరు గాదు. వీరి ఆత్మకు శాంతి గలుగుగాక! వీరి సోదరులకును, కుటుంబమునకును, మా సానుభూతిని దెలుపుచు, వారి దుఃఖాతిరేకమును మేమును పాల్గొనుచున్నా రము.

నల్లమందుసభ అమెరికా రాయబారి వెలిలిపోవుట జనీవాలో జరుగుచున్న నల్లమందుసభనుండి, అమెరికా రాయబారి వెడిలిపోయినటుల, నేటి వార్తలుదెలుపుచున్నవి. ఇది అమెరికా కవమాన

రక్తక్షే నారం మామూన శు॥ ౧౪, శనివారము

కృష్ణతులసి

[పోడూరు రామచంద్రరావుగారు బి. ఏ.]

పాంథుడా! చూచినావె యీ బాటప్రక్క
నిలిచియున్నట్టి యీ కృష్ణతులసి మొక్క?
పిన్నవయసున మానాన్న ప్రేమమీట
బడిని గూర్చుండబెట్టుక నుడివినట్టి
కథను నీకెఱిగింతును; కరుణారసము
చిప్పిలుచునుండు నాకథ చెప్పనవుడు.
చినుము! ఈవల్లెయం దొక్కపేదరాలు
వాన మొనరించుచుండె, నా వనితభర్త
భండనంబున రిపులను చెండివైచి
వాడి నారాచపాతిచేత వీడె తనువు.
సాప మాపేదరాలికిఁ బతివియోగ
దుఃఖము తటస్థమగునట్లు తొమ్మిదివల
లును సమాప్తంబునగుట, చూలునులభించె
ముద్దుగుల్మేశిబాలుఁడు పుట్టె, తల్లి
పతివియోగంబుమఱచి యా బాలుఁజూచు
కొంచు దినములు బుచ్చుచు, కొమరుమీద
పంచప్రాణంబు లుంచి గావించుచుండె
నర్హ వివిధోపచారంబు, లంత తనయఁ
డనుదినంబును వర్ధిల్లు నినుఁడుశుక్ల
పక్షమందున వర్ధిల్లు భంగి దోప
బక్కక్షణమైన నెడబాయకుండ వానిఁ
గనులలో బెట్టికొని మేటిగారవమున
పెంచుకొనుచుండె నాలేమ ప్రయతనాజ్ఞా
డవనిపడినభర్తయే యవతరించె
మరల నీరూపుతో నంచు నుడి దలంచి
తల్లి ప్రేమామృతపుటిపి కొల్లగాదె!
కడచె వత్సరత్రయ మిట్లు కడుముదమున
బాలులై శవక్రీడలు, బాలుడారు
ముద్దుపల్కులు, గని తల్లి ముఱియించుడు
నుత్తరోత్తరఘనుడొను; ఉద్వలోన
యశము గాంచు సుతుం డంచు నంతెకాని
దైవయోగంబు సెందువిధముననుట
తెలియజాలునె యెంతటి ధీరయైన?
ఉడుకుచుండెను దేశ మట్లుడికినట్లు
ప్రబలముగ 'మారి' చెలరేగి బలిగ నెండ
రెండరిమె తాహరించె నహీనభంగి
మ్రొక్కులు, బలులు, మొదలగు ముడుపులెన్నె
ప్రజనమర్పించుచుండ దేవళములందు
బక్కనా డామె తనయఁడు పెక్కుగతుల
గృహసమీపాన నెంతయఁ గేళినల్లి
సంజవేళ నొకించుక జడిసికొనియె
జ్వరమువచ్చెను సాప మాబాలకునకు
నిండుప్రేముడి శయ్యపై పండబెట్టి

పొరుగుగిముల కేగి యాముద్దరాలు
అడుగుకొనితెచ్చె నొకకొన్ని యాపధములు
బాలకున కిచ్చి శ్రద్ధతో నడుకడరిని
కూర్కయె శేయియంతయు గూరుచుండి
గడుప సూర్యోదయంబయ్యె కొడుకు సుంత
యైన దేహంబు తెలియక, యటులె తీండ్ర
మైనజ్వరబాధచే మూల్గువానిగాంచి
అమ్మలక్కల బలచి 'మీరైనతెలుపు
డేల విడువకయున్నది, యితనిజ్వరము,
ఏమియును తోపకున్నది, యేదితెలుపు?'
అనిన ముదునలి యొక్కతె అనియె నిట్లు
"మారివచ్చెడు సూచన, మరియొకండు
కాదు కావున మందు నీరాదు సుమ్మి
చల్లనమ్మకు మ్రొక్కుమీ, చలిదిబెట్టి,
కోడిపుంజుల, నర్పింపు, కొడుకు మరల
తిన్నగా లేచి తిరిగిన, నన్నిమరల
నిత్తునంచును ముడుపు గట్టితివయేని
నీదునుతు గాచు నాయమ్మ నిక్కమమ్మ"
అనిన కడుదీనవదనమునను పడంతి
అవ్వచెప్పినచొప్పున నాచరించె
కాలవాహిని రిచ్చన గడచుచుండె
పదియరెండుచు రాత్రము ల్వాసించనియె
క్షణము నెకయుగమంచు నానశికి తోచె
గుణములేకుండె నాకొమ్మకొమరునకును
నిదురలేమిని కడుడస్సి, నీరసమున
నుతునిసామీప్యమం దామె చతికిలబడి
'ఉమ్మ' రంచును కనుమూసె, నువిదకంత
పాడుకలతెన్నొ కననయ్యె, సాపమామె
భీతిచే లేచి, కనువిప్పి, చేతితోడ
తనయదేహంబు స్పృశియించె, తనువునంత
శీతలముదోప నామెయు శీఘ్రభంగి
వానిదఱిజేరి చూచె, నేమైననేమి,
బాలుప్రాణంబు లెన్నోబోబాసె నతని.
నంతసంబైన, లేక, విషాదమైన
తీవ్రమైనట్టివేళల తెలియలేదు
దేహ మించుక నరు, లామె దీనముగను
వానిజూచుచు రావడి, వశముదప్పి
మొదలునఱుకనెత్తునట్లు పుడమివ్రాలె.
నాటిమధ్యాహ్న మాయూరిబోటులెల్ల
రామె గనలేక యేమయ్యెనంచు దలచి
గృహముదరి జేరి పిలచిరి 'కృష్ణ వేణి'
అనుచు నెన్నెవిధంబుల, నై న గాని
ఉత్తరము రాకయుంటచేత తల్లిరమున
సాహసముగలవారలు సంచు చేసి
కొనుచు లోనికిబోయి యాకుట్టవాని
ప్రేతసామీప్యమందు మూర్ఛిల్లియున్న

ఓ దార్పు

[చంద్రమాళేశ్వరరావుగారు]

సీ. అలపరార్థఫలంబులుగు పంచభూతము
లందఱొందగరాని చందమేని,
జనిభర్తయున్నట్టి జంతువులున్నంత
జలపట్టి యగురులు చత్తురేని
వనవాసులొమునిజనులవృత్తులచేత
ధనికులు బాధల దప్పరేని
ప్రాకృతగ్రంథాలుప్రభవించుమూలాన
బ్రాజదువులు రూపుమాసెనేని
గీ. వాడుకాంధ్రాన మీవాసి వాటువడుట
నెట్లు దప్పనినరిగదా తుట్టుతుడకు
అన్న పోతన్న తిక్క పెద్దన్నలార!
యోనరిల్లుట లికమీకు నోగితములు.

సీ. పొరుగింటనున్నట్టి పొందిక గనినంత
దనయింటి గూల్పుట తప్పదేని
ఊరివారలకల్పి కులికపానొందుచు
గన్నిరుగురియుట గడవదేని
ఎదుటివానికిగన్ను లెనగిండులకయి
తనకన్నులూడ్చుట ధర్మమేని
వాగ్దేవిసేవించువలను గ్రాంధికవాది
శేఖరులకు దప్ప చెందదేని
గీ. వాడుకాంధ్రాన మీవాసి వాటువడుట
నెట్లుదప్పనినరిగదా తుట్టుతుడకు
అన్న పోతన్న తిక్క పెద్దన్నలార
యోనరిల్లుట లికమీకు నోగితములు.

పేదరాలిని గాంచి, యీవిధము దలచి
శ్రీతలోపచారంబుల జేయ, కొంత
వడికి కనువిచ్చె నాలేమ, వారు నామె
బలుకరించిరి కాని యాపడతి కకట
మనసు చెడిపోయె, నామె యున్నత్రయయ్యె
నంచువారలు గ్రహియించి, యామెదశకు
చాల చింతించి, బాలకు శవమునెట్లొ
ఊడబెట్టిరి కౌగిటనుం? దాని
కుచితసంస్కారముల జేసి రూరిబయట
నాటి రొకతులసిని వారు కాటడరిని.
పీడిడియు నయ్య నాయంతి బిట్టువగను
అహరహంబును బాలుదేహంబుదరిని
నిలచియున్నట్టులసికి నీరువోసి
తిండి, దప్పలు విడిచి రాత్రిందివములు
నచటగడుపుచు, కడుసుక్కి, యనువులామె
విడచె కతివయదినముల నుడిగె చింత.

రవీంద్రకవీంద్రుడు

[సోలవరపు రామబ్రహ్మంగారు]

(9)

“గీతాంజలి”

ప్రకృతి స్వరూపమును యథాతథముగ ప్రతిబింబింపఁ జేయుటే కావ్య పరమాధ్యయైవ! ప్రకృతి స్వరూపమునెట్లు చిత్రింపవలయునను సమస్య దురవగాహముగ నున్నది. “పేక్ష ప్రియదు” నాటకములను, “వైరకా” కృతకావ్యములను, “కీటు పెల్లి” కవిత్యమును నొందొంటితోఁ బోల్చి చూడనగును. పాశ్చాత్య కవిత్యముల నామములఁ జేర్చుటలో నాయుద్దేశము నించుక వివరింప నెంచితి. కవితయే భాషా స్వరూప మును చాల్చినను ప్రాశస్త్య మొందుచున్నను పరిగ్రహణీయమే కదా. అదియు గాక రవీంద్రుని కవితాసృతి యొక యభివ ప్రకృతి. మనప్రాచీనకావ్యసాంప్రదాయము లెక్కడమ్ముకో కేయునందు గన్పింపవు. అంగ సారస్వతమున “రొమల టిక్” మహోద్యమమెట్టికో భారతవాద్యమునకు రవీంద్రుఁ డట్టివాడు. అతని కవిత్యము కేవలము భావప్రధానమై పోయి నది. చదువుచున్నను, వినుచున్నను, నొక విధమైన సంఘటన గల్గింపుచుండును. హృదయ నాళము లున్నాంగును. సర్వ సాధారణములైన భావములనే నుబోధకముగ నట్లు పదాదంబ రములేక యర్థ గాంభీర్యమునకు లోపము తానీక లలితమోహన ముగ వ్యక్తీకరించుచున్నాడు. ఒక విధముగ పరిక్షించినచో “వద్దనదు” కవిత్యముతో రవీంద్రుని గీతముల పోల్చవచ్చును. అంగ కవితను సంగ్రహించి క్రొత్తవర్ణముల గనికెట్టి యుండ సంఘటన గల్గించిన మహోదయకు “వద్దనదు” ఆత్మలపై భావములే వస్తువులే విషయములే వాని కశానై పుణ్యమునఁ జేసి నుప్రసిద్ధములై పోయినవి. కొంత కాలమువరకు నిట్టి సామాన్యభావక వన మాంశయులకు రచింపలేదు. స్వకీయ భావ ములనే, ఆత్మానందముకొరకు, సాధారణ విషయములగుర్చి మనోహరముగ గానము పల్పినాడు. దీనికే (Subjective Poetry) కావోలు నతని కావ్యమొక పెద్దస్వీయచరిత్రమువంటి దని పితావజమవున్నది. రవీంద్రుని కవిత్యము నిట్టిదే. నూతన కల్పన లెవ్వయునులేవు. అభినవ సృష్టిలేదు. భావారోకమున చునము వ్యక్తీకరింప జాలక హృదయ కుహరమున నణచివైచు భావములనే యతఁడు వెల్లడింపఁ గల్గెను.

అందుచేతనే రవీంద్రుని కవిత్య మెల్లరకును తెలియు టకు కారణము. కవికిని పాఠకునకును క్షణములో పరస్పరాను రాగము పెంపొందును. చదువరల హృదయముల నాకర్షింప గల్గును. మన భావములతో నతని భావములైకమై మొందును. అనోన్య సానుభూతి జనించును. చదువు నప్పుడు చదువరుని హృదయమెందో షర్దిడదు! “ఈప్రకృతు లెచ్చటివారు. ఈ కథానాయకు డేలొకమున నుండునొకదా. ఇంతటి మహా రాజా, అపస్తంభవంతుడు యెందున్నాడో కదా” అను మాయా వికారములు జనింపవు. “రవీంద్రుడు నాభావములనే, నాహృ దయ వికారమునే, నావంటి వానినే యభివర్ణింపుచున్నా”డ ను సత్యముకన్నులకు గట్టినట్లు ప్రత్యక్షమున చుండును. దీనికే సత్యమందురు. సాందర్యమందురు. (Truth-Seriousness and Beauty in Poetry)

ఇది కావ్యప్రపంచమున నభినవ సాంప్రదాయములు. కావుననే యాంగ్లకవివర్ణుల జేర్చొనవలసి వచ్చినది. వారితో బోల్చి, యెంతవరకు రవీంద్రుని కావ్యస్వరూపము అంగ సాహిత్యవాసనలఁ జొక్కియున్నదో, యెంతవరకు వ్యక్తిత్వము చాల్చి స్వాతంత్ర్యమును నిలుపజెట్లు కొ నెనో యాసందర్భమున నించుక వివరించుట యవశ్యకము. అంగ కవిత్యసాంప్రదాయ ముల నీవ్యాసావళియుండు పలుమారు జేర్చొను చున్నందుల కాంగ్రహారక మహోదయలు మునింతురుగాక!

ఆప్రస్తుతమని భావింపఁబడుచున్నచో నీసందర్భమున నొక సంతయమును వెలిబుచ్చునెంచితిని. ఆధుని కాంగ్రసారస్వతమున నీసత్య సాందర్యతత్వ పరిజ్ఞానము లెంతవరకు గలవనియే! గ్రంథ ములు పత్రికలు నేడు తండ్రితండ్రితండ్రిములగ బయలుదేరుచు న్నువికదా. అభినవ కల్పనములని, భావకవిత్యమని యనేడు లనేక విధముల సాంగ్రభాషా వల్లరిని, బెంపొందజేయుచున్నవారు కదా! ఇట్టి సాహిత్యమున సుస్థిరముగ నిలువఁదగిన కవనమెంత కలదు సారస్వతమున శాశ్వతస్థాన మొంతవరకు లభించినది మన కవులకు! వ్రాయబూనిన విషయము వేరైనను అవకాశము లభిం చినపుడెల్ల యాంగ్రభాషా ప్రశంస నెత్తవలసివచ్చినది. అభిన వాంగ్రధమనకు విలువకలదా? మన కవిత్యులు లెల్లు పత్వత్తు

చున్నారు. వారి గమ్యస్థాన మిది! ప్రజల మానసిక అధ్యాత్మిక భావములందెంతవఱకు ప్రతిఫలించినవి! ఈగ్రంథముల జదివినచో సాంధ్యుల మహదాశమును లెంతవరకు కృతమునచున్నవి! మనపురోభి వృద్ధి! దోడ్పడుచున్నవా? మన యాశయముల వెల్లడింపుచున్నవా?

అత్యధికరు డెవడో మన యభినవసాహిత్యము దిలకించి నచో మన విషయమై వాని కెట్టి యభిప్రాయమేర్పడుట కనువు పడుచున్నది? అను నీప్రశ్నలకు సమాధానము తృప్తి కరముగ లభించుటలేదు. ఆంగ్రకవితా ప్రవాహ మే వంకకరుగు చున్నది? నూతన ప్రబోధ సంఘటనములు ప్రభవించిన మాట వాస్తవమే నేర్పచ్చనే యభిలషింపుచున్నారము. స్వాతంత్ర్య కాంక్ష యభివృద్ధిజేయుచున్నది. ఇది రాజకీయ స్వాతంత్ర్య కాంక్షయై పరిణమించినను మనకు ముఖ్యముగ కావలసినది మాన సికనేర్పచ్చ. మానసికవికాస మెందు సంపూర్ణత జెందునో భాష్యా శృంఖలములు తమంతదామే తొలగిపోగలవు. కవిత్యము సాధిం పవలసినది తాత్కాలికానందమునే కాదు. ప్రజల యభిరుచు లేదే నొక యుత్తమ మార్గమున బోవలయునన్న గవులే యిం దులకు దోడ్పడగలరు. తుణకవ్యామోహజుకములను గ్రంథ లములతో మన కవనములేదు. అంగభాషా పరిచయముగ యాంధ్రుల కెల్లరకును రై నాల్గునవలలు పరిచిరములే కదా! కావున నాపుస్తకములకు సారస్వతమున నేల శాశ్వతస్థానము లేదో యాలోచింపుడు. “చాసరు, పేక్షు పిరురు” మున్నుగా గల మహాకవుల నేల సంస్మరింపు చున్నారము! వందలకొది గ్రంథముల రచించిన ‘రై నాల్గు’ నేల నిరసింపుచున్నారము! కేవలము నీతి భాష్యములైన యంతయుల నభివర్ణించినాడని కాదు. అదియు నొక కారణమైయున్నను ముఖ్యమోతువందు సత్యము లే పోవుటలేదే! మన యంతర్వాణి యెంతవర కందుప్రతి ధృనింపుచున్నది? అంతియకాదు. చనము గర్హింపు చున్నారము. వినువు జనింపుచున్నది. చదువగా చదువగా రోతపుట్టింపుచున్నది. సత్యాసత్య కవిత్యములకుండు వ్యత్యా మింతియే. ఇంతకు నీసమస్య యతి దుర్బటమైనది. మన సాహిత్యమునేడు వినువు జనింపజేయుచున్నది. మనరచయితలకు పున రుక్తి దోషమంటుకొని వేధింపుచున్నది. విషయ భావశ్యము, విషయపరిగ్రహణ క్షేత్ర, లేదు. కవితయన సాధారణ నిర్మాణ మను భావము ప్రబలుచున్నది. ప్రణయ గీతములు, ప్రణయక థలు..... మాటల చూచినను ప్రణయ వ్యవహారములే..... గ్రంథములు వ్రాయుటకెన్ని విషయములలేవు, మన జీవితమం తియుఁ బ్రణయ కథలతోనే యున్నదా లేదు! మన కవులు ద్రిమ్యురుచున్న ప్రణయ ప్రపంచము స్వప్నప్రపంచమే! వారికేని మనకేని యెందు బాటులోలేనిది. ఈ సందర్భము నింతటితో వదిలి కథాంశమున కేతెంచుము—

ప్రకృతి స్వరూపము, జీవించుటన నేమోయిండుక యరయుడము. ఇట్లు చిత్రించుటలో కవి సర్వస్వతంత్రుడు కానేరడు. స్వాతంత్ర్యములోనే పారతంత్ర్యము! సదసద్విచార బుద్ధిని, సారాసారవివక్షతను వినియోగింపవలయును. ఉచితవిష యవినిగ్రహణ మొనర్పవలయును. (Selection of Subject).

ఇట్లునటచే గలుమజేబూని పిల్లి ఎలక-విస్తరాకు! వీనిలో డేనిపై గబ్బును లల్లపమాయని విచారించుటకాదు! మానసికవృత్తినిబట్టియే విషయస్ఫురణకల్గును. విశ్వకర్మముల సులతగా నవ్వుడు రచింపలేదు. పెక్కువీయరు తన విషాదాంత నాటకము! ఒకానొక సమయమున నతని కన్నులకు విశ్వమం తియు దధిరవహార్యమైతోపట్టినది. కార్మిచ్చుపతె హృదయ తేత్రమున విషాదాన్ని కీర్తికలు ప్రజ్వల్లినవి. అప్పుడే సుప్ర సిద్ధములగు “ట్రాజెడీలు” ను రచించినాడు. ప్రాపంచికాను భవము పరివక్షమై యంత రాయముల నెల్లగడచి యాత్మానాత్య వివేక వచ్చి దయామయుఁడై- తత్వజ్ఞుడై- యానందముద్రుక్షుడై యున్నపుడే “కామెడీలు” రచించెను. ఉభయ పరిణామము లందును సమాన ప్రకృతికలవాడే జ్ఞాని. రవీంద్రుని గీతాంజలి యం దిటువంటి జ్ఞాన పరిపాక చిహ్నములు ప్రస్ఫుటముగ నొప్పుచున్నవి. కావుననే విశ్వము నిట్లు వర్ణింపుచున్నాడు.

“I have had my invitation to this world's festival and thus my life has been blessed. My eyes have seen and my ears have heard...”
“అనందపూరితమున ప్రపంచమున కాహ్వానింపబడితిని. తరించితిని. ధన్యుడనైతి” నని

“It was my part at this feast to play upon my instrument and I have done all I could.”

“మహాపర్య సమయము ఆనందసామ్రాజ్యము. ఇందా నందముగ, వధుర గాన మొనరుటయే మత్కర్తవ్యము.....”

ఇయ్యది కేవలము మానసిక ప్రపంచము! రవీంద్రుని ప్రపంచము ఎల్లెడల నానందమే తాండవింపుచున్నదా! ఆందరమును చూడఁ గల్గితిమా? లేదు. కావుననే యీగానము విశ్వగానము కాదు!

“దేవా, నీప్రేమామృతాస్వాదనమునకై ప్రతీక్షింపు చున్నాను. ఎన్నడు నన్ను రక్షింతువు. ఆత్మాగ్రహ మొనర్చి ధన్యుడనగు పుణ్యదివస మెప్పుడువచ్చును! ఈశ్వంఖలములు నన్ను వేధింపుచున్నవి. త్రెంపివేయుద మన్న హృదయవేదన, యధిక మగుచున్నది. నేఁగోరునది స్వాతంత్ర్యము. నాకోర్కె! దెబ్బుటకు లజ్జింపుచున్నాను. నీప్రేమ యమూల్యమని, యార్త రక్షకుడవని, దయాపరిపూర్ణుడవని యెఱిగియు నన్నంటి వేధింపుచున్న కోయ్యల విడువజాలకున్నాను. నన్నాపరిం చిన కామము మలినభూయిష్టమని, శిథిలీభూతమని విసర్జనీయ మని యెఱిగియు దానినే ప్రేమించుచున్నాను. ఆలింగన మొన రింపుచున్నాను..... నేను మహాపాపిని, దుష్కర్మ్యుడను. దుర్భరవేదనకు లోనయున్న మన్నింపుచుని నిన్ను వేడుటకు భీతి వొడిచుచున్నది. ఏలన, దయామయుఁడవు కావున మారు వల్లకయే మన్నించి యాశీర్వదింతు వేమా?”

ఇందులో కవిత్యమున్నది, తత్త్వమున్నది. సత్యము, సాందర్యము, భావగాంభీర్యము, సౌలభ్యము విరివిగనున్నవి. ప్రతి మనుజుని హృదయతంత్రులును చలించితిరును. ఎందు వలన? అట్లు విశ్వనాధుని మ్రోఁనంజలి బద్ధుడై హృదయభార మును తీర్చుకొననివాఁ డెవఁడు కలదు? కావుననే మహాకవుల కవిత్యమున—“విశ్వగానవంబు విసవచ్చుచుండు” ను.

రవీంద్రుని కవిత్యమును పాశ్చాత్యులత్యాసక్తితోఁ జదివి సంతోషనిమగ్ను లగుటకు పోతువేమా? యతని భార తీయ వ్యక్తిత్వ మెంతవరకు వ్యక్త మగుచున్నదో యిందుక వివరించుట యవసరము. సాంఘిక, రాజకీయాది సందర్భము లందు రవీంద్రుని యభిప్రాయము లాధునికములు. అమృతాశో కయుని జీవితాదర్శము విశ్వకాంతి. అసాంసా ధర్మమే విశ్వ కాంతికి మూలకందము. పరమత సహిష్ణుత, పరాభిప్రాయ సహ నము లేకున్నచో సర్వజన సౌభ్రాతృత్వము దుర్లభముకదా. ఈవిషయమున మాత్రము గంధి, రవీంద్రు లేకాభిప్రాయులు. కాని కొన్ని విషయములందు మహాత్మునితో రవీంద్రుఁ డేకీ భవింపడు. రవీంద్రుని నుప్రసిద్ధోపన్యాసములఁ జదివినను, విన్నను, తద్విరచిత గ్రంథరాజములఁ దిలకించినను నొక్కతొంద ర్భము విశేష మగుచున్నది. కొన్నిచోట్ల ముఖ్యముగ “ఘోరే బాహిరే” యను నవలలో రవీంద్రుని యంతర్వాణి ప్రస్ఫుట ధ్వనుల నొక్కసందేశమును భారతీయులకు వెల్లడింపుచున్న దనవచ్చును. దౌర్జన్యము నేమాత్రము సహించజాలడు. పైగా స్వదేశీయోద్యమముపట్ల విముఖుఁడై నట్లు స్పష్ట మగుచున్నది. విదేశీవస్త్ర దహనమును పరిహసించినాడు. ఉద్రేకపూరితులై, యుత్సాహజుకములును, ఉద్యోగకములునగు గంభీరోపన్యా సములిచ్చు జాతీయవాదులను, తదనుచులై యగ్నికండమున నఱుక సంసిద్ధులగు యువకులను పోలిన సల్మయిచ్చాడు. రాజకీయముగ రవీంద్రుడు గొప్ప దేశనాయకుఁడని చెప్పవచ్చు. వీలులేదు. భావముయప్రపంచమునఁ గ్రమ్మురు మహాకవు లిందుకు జెప్పజాలము. ఇంతమాత్రమున రవీంద్రుఁడు. స్వదేశాభిమాన విహీనుఁ డనరాదు. భారతజాతికంతకు లోకోత్తరక్షిత్రి నాల్గించిన కవిశ్రేష్ఠుఁడు, తపస్సంపన్నుఁడు, నిర్మల కీర్తికాఁ; పాశ్చాత్య నాగరకత్యామోహమున సంపూర్ణ ముగ నిమగ్నుఁడు కాకున్నను, భారతీయ వ్యక్తిత్వమున కెట్టి లోపమును రానీయఁడని విశ్వసింపవచ్చును. రవీంద్రుని జీవితా దర్శము సులభసాధ్యము యను విషయమే యిందుక యోచింపఁ దగినది. లోక మంతయు నతని మనోహర కవిత్యమునగాన మొన రించి పూజించుట, గౌరవించుట భారతీయులమగునగుగర్వింపఁ దగినదే కాని విశ్వకాంతి స్థాపనము సులభసాధ్యమా? అనాటి కానాడు ప్రాకృత్యములు దూరస్థములై పోవుచున్నవి. రవీం ద్రుని కీర్తిచంద్రికలు దశదిశల వ్యాపించినవి. ఖిందాంతర వాసు లును మహాకవి నాహ్వానింపుచున్నారు. భారతీయుడగు వాని నెంతో సత్కరింపుచున్నారు—“పెరు” దేవయు స్యాతం త్ర్య విజయోత్సవము నెఱపు శుభసమయమున లోకవిఖ్యాతుఁ డగు రవీంద్రుని సత్కరింపుచున్నారు! ఆరవీంద్రుడే మాతృ దేశమున,—తతపాత్ర శృంఖలాబధుఁడై... విశ్వకాంతి... విశ్వ కాంతి” యని గగనవిధిఁ జరింపుచున్నవాఁడు!

దేశోద్ధరణము నాపని కాదనుచున్నాడు రవీంద్రుడు. ఈసందర్భముతో నాకు బోక్యము వలదు. నేను కవిని, నా సందేశము వేటు, నాలోకమే వేటు, నాయుద్ధపరికరములేవేటు. అని రవీంద్రుఁ డనుచున్నవాఁడు. మాతృదేశ విము యన

మహేంద్రగిరి ప్రాచీనచారిత్రక విషయములు

(దుర్గమహంతి ఆదినారాయణగారు)

సప్తమగిరిలో నొకటియగు మహేంద్రవర్మతము ముద్రనుండి కలకత్తాకు బోవు మార్గమున గల గంజాం మండలము దత్తవంశీయముగ నలరారుచున్నది. పాండవు లరణ్యవాసము జేయునపుడు మహేంద్రగిరిపై కొంతకాలము నివసించి పరిశీలించెను. అట్టిసమయమున నొకనాడు పాండవు లకు పితృశ్రాద్ధము తబట్టి పవిత్రతల సంతృప్తికై ఖడ్గముగ మాంసము కావలయునని ఆర్జునుడు వేటకు బయలుదేరి గిరిమధ్య మున నిలిచి పరికింప కనుచున్న పేరలో గన్పించుచున్న కామ ధేనువంశసంభవము కపిలగోవున అర్జునుడు ఖడ్గముగమని భ్రమించి వెంబడించునంత నాగోవు గిరికి పూర్వభాగమున నుండు సముద్రప్రాంతమునకు బయటికి యిరిగి కడకు కత్తులుడిగి బాహుపట్టణము దొక మెట్టుగడ్డపై నిలిచియుండ అర్జునుం డాకపిలగోవు నొక్కతరమున జంపివైచి దరికిరా నడి ఖడ్గము గముకాదని యధార్థమును గుర్తించి పశ్చాత్తాప మొందెను. ఆకపిలగోవును జంపిన ప్రదేశమిప్పటికిని కపిలగడ్డయను నామ మన బిలువబడుచున్నది. కరభూతమున ప్రవించిన రక్తముతోటి చుక్కలై పడ నది కోటిలింగములై యిప్పుడు బారువపురమున నుండు కోటిలింగాలయమున బ్రతిష్ఠింపబడియున్నది. అర్జునుం డాగోవును బారువనుండి మహేంద్రగిరికి మోపికొనుపొవుచు మార్గమధ్యమగు పాత్రంగిగ్రామమున కపిలగోవుయొక్క పాత్రి కడుపుభాగము జారిపడ నచ్చట నది పేగులపోవుగల యాకృ తిని లింగాకారమై యిప్పుడు పాత్రీశ్వరుడని పిలువబడుచున్నది. కశేబరము మహేంద్రగిరిపైకి తీసికొనిపోవ నచట గోకర్ణ మొకటి పడి యది లింగాకారమై ప్రస్తుతము మహేంద్రశిఖా గ్రమమున గోకర్ణేశ్వరాలయమని పిలువబడుచున్నది. ఈయాల యములు పాండవులచే బ్రతిష్ఠింపబడినవని ప్రతీతి. ఇవియుగాక పాండవు లయిదుగురిపేర న యిరు దేవాలయములనుగూడ మహేంద్రగిరిపై నెలకొల్పిరి. వానిలో భీమేశ్వరాలయము

రవీంద్రుని యాశయము లెవ్వయో యాగీతమువలనఁ దెలిసికొన వచ్చును.

"Where the mind is without fear and the head is held high, where knowledge is free where the world has not been broken up into fragments by narrow domestic walls where words come out from the depth of truth where the clean stream of reason has not lost its way into the dreary desert sand of dead habit Into that heaven of freedom, my Father let my Country awake.

సనాతన మూఢాచారములు, అసత్య సిద్ధాంతములు, అహేతుకవాదములు, మన సంఘమునకు వేఱు పురువులు. మన శక్తిని పీల్చినేయుచున్నవి. గాఢనిద్రాసక్తులమై యున్నారము. ఆచారపాశబద్ధులమై, మానసిక, ఆధ్యాత్మిక, నైతిక స్వాతంత్ర్యము, గోల్పోయి మూఢాచారములకుఁ దలయొగ్గి నిష్క్రమ్యులమై, గాఢసుషుప్తిఁ జెందితేజోహీనులమైయున్నవారము. గత్యము, ధర్మము నిరర్థకాచారకూషమునఁబడి యాపరి యున్నవి. బుద్ధివికాసము, బుద్ధివైశాల్యము వీరింపుచున్నవి. ఇట్టి స్థితి మారిననే స్వాతంత్ర్యమని రవీంద్రుని భావము... ఇది రవీంద్రుని స్వాతంత్ర్యమో లేక కులభసాధ్యమో నిర్ణయింపఁ జాలము!

రాజకీయదృష్టిఁ దిలకించినచో రవీంద్రుని స్వాతంత్ర్య సాధనాకాశ సాధనమో యను శంక పొడచుచున్నది, అట్లు విమర్శించుట యంత సమంజసముగ లేదు. ఎందుకన, రవీంద్ర మహాశయోధుఁడే కేవలము కవి, కర్మయోగి. బాహ్యశృంఖలము లట్టి మహనీయుల నంటఁజాలవు. వారిప్రకృతియే వేరు. ప్రత్యక్ష తురమునందును భారతీయుల యాధికృత్య హేతుభూతమైన యాధ్యాత్మిక బుద్ధి సువ్యక్త మగుచున్నది. కావుననే "ఏట్లు" గారు రవీంద్రుఁ డగున్పు సూక్ష్మముగ నిట్లు పల్కిరి.

"Mr. Tagore like the Indian civilisation itself has been content to discover the soul and surrender himself to its spontaneity" (సశేషము)

ప్రత్యేకముగనున్నది. ప్రస్తుత మాయాలయము కొంచెము పగిలి యున్నది.

అర్జునుండునర్చిన గోపాత్యాదోష్ నివారణార్థమై పాం డవులు మహేంద్రగిరిపై నొక యజ్ఞమును చేసిరి. అది దండకా రణ్య మగుటచే నచట శిబిరులుదక్క యజ్ఞమునకు వలయు బ్రాహ్మణసమాహము లేనందున ఆర్యసంతానములలో పాండ వులుదక్క నితరులు లేనందున బాండవులు తమ వెంబడివచ్చిన ధామ్యుది బ్రాహ్మణశ్రేణులచే శిబిరులలో నుత్తములగు వారికి బ్రాహ్మణత్వ మిప్పించి యజ్ఞమును బూర్తిచేసికొనిరి. పాండవు లీశిబిరబ్రాహ్మణులకు మహేంద్రగిరి మొదలు బారువపురము వరకుగల ఆలయములలో నర్చనముగ నియమించి జీవనోపాధిని గల్పించిరి. ఈబ్రాహ్మణులు బారువ (బారువ) లేక శిబిర బ్రాహ్మణులని పిలువబడుచు నుత్కలీయములగు పాణిగ్రాహి, పాత్రో, పాధి, యను పాగువనామములచే వెలయుచున్నారు. దశవిధబ్రాహ్మణులలో పితృశాఖను జేదినవారు కారని స్పష్టమగుచున్నది. వీరు స్వల్పసంఖ్యాకులు. వీరందరు మొదట నేకగోత్రులయ్యు నితరశాఖాబ్రాహ్మణుల దమలో జేర్చుకొని సంబంధబాంధవ్యము లొనర్చుకొన్నారు. సోంపేట దరి నున్న వృద్ధలింగేశ్వరాలయము పాండవులచే బ్రతిష్ఠింపబడియీ బ్రాహ్మణుల యర్చకత్వమున నున్నది. ఈ వృద్ధలింగేశ్వరుని మహిమ వర్ణనాతీతము. పండిత జగన్నాయకు లను నొకమఘ రోగి యిరువదియొక్కదినము లీయాలయమున నిద్రాహారముల మానియుండి యాశ్వరాసుగ్రహమున విగతరోగిమై సంపూర్ణాంగుడై జీవితాంతమువరకును సుఖమున నుండె నను వాడు కయెకాక నిదియంతయు జూచినవారు ముదుసలలై యిప్పటి కిని సోంపేటయందు గలరు.

శివరాత్రియాత్ర

మాఘమాసాంతమున జరుగు శివరాత్రియాత్రకు మహేంద్రగిరిపై వేనవేలుప్రజలు మాడెదరు. సంతతము భయంకర జంతుసంతానమున కాలవాలమైయున్న యాయటవీ మార్గమున శివరాత్రిదినమున నొకమృగమైన కాన్పించదు. ఇది ధర్మరాజు దుల కాననమని ప్రతీతి. కొండపై నొకనూయి కలదు. భీమేశ్వరాలయమున కొన్నికాననము లున్నవి. మందసానుండియు పర్ణాభిమిడినుండియు కొండపైకి పోవుటకు మంచిమార్గములు కలవు. మహేంద్రగిరి నుద్భవించిన మహేంద్రతీరయ యనునది బారువ నద్ద సాగరసంగమ మగుచున్నది.

కళింగనగరము

మహేంద్రగిరి పూర్వ మొకప్పుడు కళింగరాజ్యమునకు ప్రధానస్థానముగ నుండెననియు కళింగనగర మిస్రాంతమున నె యుండినట్లును యాక్రీంచి వాక్యమువలన గుర్తించబడుచున్నది:—

శ్లో. య మాత్మక స్వవర్తి సన్నికృష్టః
మంద్రధ్వని త్యాజిత యాతతూచ్ఛః;
ప్రాసాద వాతాయనవృక్ష్య వీధిః
బ్రహ్మధయ త్యర్థవచిత మప్రమ్.
రఘువంశము 6 పర్వము. 56 శ్లో.
మహేంద్రాధిపతిని సముద్రుడు తన
నిసుర లేపుచున్నాడని యందహరింపబడినది.
మహేంద్రగిరి యెట్టి దనిన రఘుమహారాజు
యాత్రకు బయలుదేరి ఉత్కల రాజ్యాధిపతిచే
బడిఉత్కలభూములకు దక్షిణదిశను చేరువనం.
మునబ్రవేశించె ననుటకు
శ్లో. అధాంగదాశ్చిప్తభుజం భుజిప్యా
హేమాంగ దన్నామ కళింగనాథమ్,
ఆనేదుషీం సాదితశ్శత్రుపతం
బాలా మబాలేందుముఖేం బభాషే.
రఘువంశము 6 పర్వ
శ్లో. అసౌ మహేంద్రాద్రి సమానక
పతి ర్మహేంద్రస్య మహాధధేశ
యస్య త్తరత్యైస్య గజచ్చలేన
యాతాసు యాతిన పుకో మశే
రఘువంశము 6 పర్వ
ఇవి ప్రబలదర్శనములు. కళింగన
ద్రపర్వతమునే గిరిదుర్గముగా గలవారా
జెప్పబడెను. దశకుమారచరిత్రయం దుదహ
విహారమునందు కళింగరాజు సముద్రతీర
లందు విహరించునని వ్రాయబడెను. మ
సముద్రము మిక్కిలి చేరువనున్నది. ఈసమ

నిట్టి వనములచే పూర్వమునుండియు విరాజిల్లుచున్నవనుట నిర్వివాదాంశము. ఈకారణములవలన ఆసునిక విమర్శకులు కళింగ నగరమని పేర్కొనిన ముఖలింగక్షేత్రము ప్రాచీన కళింగనగ రము కాదేమో యనుసంశయము గలుగుచున్నది. మహేంద్ర మునకును ముఖలింగమునకును 40 మైళ్ల దూరముండును. ముఖలింగము సముద్రప్రాంతనగరము కాదు. మరి యు కళింగనగరమునగలవని చెప్పబడినతాటి కొచ్చిరివనులు ముఖలింగమున లేవు. కళింగదేశజులగు కాలింగులు మహేంద్ర గిరికి పూర్వభాగమందున్న సముద్రతీరమందలి వనములలో విశేషముగ నివసించియున్నారు. ఇచ్చటనుండియే దక్షిణప్రాంత మునకు కాలింగులు వెడలినట్లు ప్రతీతి కళింగరాజధాని దరిమి లాను మహేంద్రగిరినుండి ముఖలింగమునకు బ్రాంతయండవచ్చు గాని ముఖలింగము మాత్రము ప్రాచీనకళింగనగరము కాదు. మరియు నైషధము:—

(సరస్వతి దమయంతికి పరిణేయుల జూపించునపుడు కళింగరాజుంగూర్చి) వచని మహేంద్రగిరియేలు నన్నరేంద్రునిం జూపి దమయంతి కిట్లనియె.

చ|| సరసుతు నిమ్మహేంద్రగిరినాథు పరింపుము రూపసంపద స్తోరయు నితండు నీకు నొకదోసమునుం గల దప్సరంబునన్ గరిమ గళింగజంబుగు గంధగజంబుల మంభరాజితో గరకరిపుట్టుగాగలదు కామిని నీవలిచుక్కుదోయికిన్.

కళింగపట్టణముగూడ ప్రాచీనకళింగనగరము కాదనియే విమర్శలన సాక్షిభూతమగుచున్నది. తురకలపాలనమున కళింగపట్టణము కళింగరాజ్యమునకు రాజధాని యయ్యెను? అచ్చటగల మదీనాసాహేయమనీడు ప్రఖ్యాతమయినది. కోశ్ల లీడేర్పుమని అల్లాసు ఈమనీడులో ప్రార్థించుటకై హిందువులు సయితము పోవు నాచార మిప్పటికినికలదు. కళింగపట్టర మునకు పశ్చిమభాగమున గల నమరవెల్లి యను గ్రామమండె చ్చట ప్రవ్విన మొలబంటిలోతులో తురకలపాతక్కా చిలుము లును వట్టిపాత్రలును నేటివరకు లభించుచుండును. కళింగపట్టణమున నొక పిథి తాతాసాహేబుపేట యని పిలువబడుచున్నదిగాన కళింగపట్టణము తురకలపాలనములో కళింగరాజధానిగ నుండెను గాని ప్రాచీన కళింగనగరముకాదు. మహేంద్రగిరి మాహాత్మ్యమునుపూర్వక వివిరచిత సంస్కృతగ్రంథమును మున్ముం గు విమర్శించెదము. ఆంజనేయుడు నీతాన్వేషణమున వసిధ లంఘింప మహేంద్రపర్వతమువైశుండి ఎగసినట్లు రామాయణ మున బేర్కొనబడెను.

మ|| సరి పాదంబులు పొందుగా నిలపి దోస్త్రుసంభంబులంకించి ని, ర్భరవర్షంబున బొంగి యున్న మితకుంభజ్వాల మధ్రం కమ, స్ఫురణోగ్రంబులంక దిక్కుగనుగొండుం గ్రోధరక్తా డై, గిరిగుంగంబజ బాచి దాటె జలులక్రిడాగతిన్

రామాయణము, సుందరకాండము 22. వాల్మీకి గ్రంథసుందరా కాండములయందు మహేం థము. పరశురాముడు త్పతియసంహారా శపసానచ్చెకు

ధర్మప్రమాణములు

[కం. పుల్లయ్యశాస్త్రిగారు]

లోకోపకారపరాయణులను మనుషరాశీరాధిపతులతో యులు ధర్మశాస్త్రములను స్థాపనముగ కొన్నిటిని సూత్ర రూపముగ గొన్నిటిని రచించి ధర్మపునర్వర్తకులను పేరును గడించిరి. అందు కొన్ని ధర్మములు ఆయాసములను ననుసరించియు మరికొన్ని దేశభేదముల ననుసరించియు, కొన్ని యాపదధర్మము లనియు కొన్ని సవాతధర్మములనియు వ్యాఖ్యచేయబడి యున్నవి. హిమయోడల కరుణించి చేసిన ధర్మశాస్త్రవిభాగములలో నిర్వేదికారు నేర్పఁజూపసారముగ మరికొన్ని ధర్మ విశేషములను మామ్రుయి సంఘసంస్కారవిశిష్టతో నున్న ట్టుహించుటకు లే 27-13-24ది సారస్వతానుబంధములో శ్రీ|| బం|| పుల్లయ్య శాస్త్రిగారు (కావ్యతీర్థులు) వ్రాసిన "సంఘ సంస్కారము" అను వ్యాస మహాకవియ్యున్నది. అది గొప్ప ఘంగతియేగాని ఏదైన నొకవిషయమును ఎవరయిన ప్రకటించినపుడు ఆవిషయమును పరిజ్ఞాతలు డౌను కాదు అని తమముఖి ప్రాయమును వెల్లడించక నూరకుండుట లోకద్రోహమని వారు వ్రాసినందున నాకు దోచినయంకములను జిజ్ఞాసతో వ్రాయ జూసినందుకు ధర్మజ్ఞులు మన్నింతురుగాక.

(2) యుగముని కల్పముని ధర్మశాస్త్రమున పదములకగ్గమును పేరువ్రాయును (వాచకేపిఁది) కాదన్నవారు బయలు పడినప్పుడు ప్రమాణములు చూపబడును..... ఇది కానపుడు ఆపస్తంబుడు చెప్పిన "అధాతస్మానుయాచారికాన్ ధర్మానిత్యాదినూత్రము నిర్విషయమగును" అనివ్రాసిరి. పేరు స్వయంధిచే సహర్థమును చెప్పినపుడుకా కాదన్నవారు బయలు పడుట! వ్యాఖ్యానములనుచూచియే వ్రాసితమని యొప్పుకొను చున్నారు గాని ధర్మశాస్త్రమున విధినిశేషములతో చెప్పిన కొన్ని విషయములను ప్రకృతకాలానుసారముగ మార్చవలె నను సంగతిని స్థిరపరచుటకుకదా, కల్పకల్పమునకు అప్పటిపె వ్వులుచేసిన ధర్మవ్యవస్థాకాలము యర్థము చెప్పవలెనా, ఆపస్తంబనూత్రము నిర్విషయమగు నినిరి. ఇంతనూత్రమున ధర్మప్ర శ్నకర్తలగువారి గ్రంథప్రతిజ్ఞానూత్ర మొక్కటి నిర్విషయమై నచో పిదప సంఘసంస్కర్తలు చేయబూనిన మార్పువల్ల నయ్యా పస్తంబనూత్రము తెన్ని నిర్విషయములు కావలసినదొక్కదా.

(3) పురాణములుగూడ స్మృతులకిందనే భావించి నారు. ఏమన, విష్ణుపురాణాదులు భగవద్గీతను, స్మృతికల్ప అని యుదాహరించినారు.... ఈ విషయమును ఏదో యొకటికైగ్గమున చూచి తామే సర్వజ్ఞుల మనుకొను మార్గపండితుల గొణుగుకొనవారు విశ్వసించజాలరు. అని య ప్రారంభించినారు. శాస్త్రనిషయమున కే యవలెనుగాని ఒకరిని నిందిండుట లాభకా ము. ఏనిమాత్ర మెట్లో రుక.

[ప్ర. గోపాలకర్ణగారు]

సీ. ఏనివ్రతాపాగ్ని కీడు కాదని చండ భానుడు కడుశీతభానుఁ డయ్యె
ఏనిదయారసం బెంచి వర్షాభంబు శుభ్రమా వరశారదా భ్రమయ్యె
ఏనిపాణి వొంచి యెంతయు సంప్రీతి బ్రహ్మ చతుర్ముఖబ్రహ్మ యయ్యె
ఏనిధైర్యమును వర్ణింపఁగా నధిమ వంతభూధరము హేమంత మయ్యె

తే. గీ. నట్టిజేగీయమానవిద్యానిధాన శోభమానమహామహిసూరుదేశ
రాజ్యలక్ష్మీవిలాససంపూజ్యఁ డతఁడు కృష్ణరాజేంద్రయొడయుండు కేవలుండే!
సీ. ఏకపత్నీవ్రతంబే న్రతంబుగఁ బూని శుభవర్తనకుఁ ద్రోవఁ జూపినాపు
పరిపూర్ణుఁ డై నట్టి పరమాత్ముఁ బూజించి పట్టభద్రుండ వయి పరఁగినాపు
సత్యభాషణ మను సత్పథంబు వహించి విద్యావిలాసి యై వెలసినాపు
దానధారాపూరతత్పరుఁ డనఁ జెల్లి ఆర్తరక్షాదీక్ష నలరినాపు

తే. గీ. వరనిరవమానసతతవి భ్రాజమాన శోభమానయశోవిభ వాభిమాన
రాజసత్కులచండమార్తాండుఁ డీవు కృష్ణరాజేంద్రయొడయుండ! కేవలుండవే!
సీ. జయజయ సద్గుణ సాగరగాంభీర్య హిమవన్మహిమసారావీణధైర్య
జయజయ సత్కృపా సంతతసంతోష సత్యభాషామహిమవిశేష
జయజయ సకలరాజన్యనత్కులమాలి నర్వవిద్యద్భుండ జలజహేళి
జయజయ సాధుసజ్జనసంస్తుతపాత్ర విమలయశఃపూర్ణకుముదమిత్ర!

జయజయ శ్రీనిధాన ప్రకృతస్తమాన జయ రవిప్రతాప శశ్వత్కలాప
య యదూర్భవామోద సద్విరోధ హారాజ కృష్ణరసాబిజాజా||
"మించు దీక్షావిరోధి యా నేవుఁ డీవు మహానుభావుఁడీవు
యసార సంపద్యలాసి యా ప్తఁ డీవు మహానుభావుఁ డీవు
నిమనస్థుణస్తాముఁ డా ప్తఁ డీవు మహానుభావుఁ డీవు
నిరుపమామోది యా ప్తఁ డీవు మహానుభావుఁ డీవు
సంజకన్యపాల శుద్ధచరిత చక్రచక్రవర్తి
సవాగిరాకాబుఁ డీవు యొడయుండ! కేవలుండవే!

ధర్మమాల విదంస్త్వితం" అనియా జ్ఞాపికె=ధర్మశాస్త్రం అని దీని వ్యాఖ్యాత్తమందు స్మృతులకింద పురాణములను గా మూలపచనములు లేనందున వెనకెంతి ములపై నున్నను శ్రుతిస్మృతుల కవిరు మను నేపురాణము లాదరణీయములు? యలుగూడ మూలములల గొణుగుకొనవలసి నిట్లె చెప్పవలెను.

మనుచరిత్ర

[భాగవతుల వెంకటశాస్త్రిగారు]

మనుచరిత్ర వావిళ్ల వారిప్రతియం దీక్రిందిపద్య మునకు వ్యాఖ్యాన మీక్రింద పొందుపరచిన విధ మునఁ గాననగును. అదేదన:

తొలదొల్లఁ గవలమిత్రనివంక రూపాట దక్షాధ్వర ధ్వంశి తన్నుఁ గనుట.
ఈపద్యము వరూధినీ చంద్రోపాలంభన ఘట్టమున నున్నది. ఇందు శ్రేష్ఠగాఁ జంద్రుని యమునితోఁ జోల్చుమఁ గవి రెండర్థము లిమిశ్చినాడు. అందీపాదమునకుఁ జంద్రురమైన యర్థ మీవిధమున వ్యాఖ్యానకారుండు సమర్థించినాఁడు. అదేదన:—
తొలదొల్లన్ = మొట్టమొదట
కమలమిత్రుని వంకన్ = మాయుని వలన.
రూపాటన్ = స్వరూపము చెందుట చేతను.

(సూర్యకేరణములు సోకి రూపేర్పడుటచే నని చంద్ర పరమునను, మాయునకుఁ గొడుకుగుటచే నని యనుపరమునను సరిచూచుకొనునది.)

ఈ పాదమున కర్థము నాకు మరియొకవిధమునఁ బొడగట్టు చున్నది. నాకుఁ జోచిన యీ యర్థము భిగోళశాస్త్రమునకు సంబంధించినది. దారి నిచ్చుటఁ బొందుపరచుచున్నాను.

చంద్రునకు సూర్యకేరణముల ప్రసారముచే రూపేర్పడు చున్నదను యంక మెల్లరకుఁ దెగినవిషయమే. చంద్రగోళము బంతి యాకారముగ నున్నది. ఈగోళములో సగము భాగము సూర్యునివై పు దిగిగి యుండును. భూమివై పు దిరిగియుండు సగ ముభాగమును మనము చూడగలుగుదుము. కాని ప్రకాశమా నమైన యర్థభాగములోఁ గొంతభాగము మాత్రమే సాధారణ ముగా మనము చూడగలుగుదుము. ఇదియే చంద్రవంక. పార్శ్వ వి దినమున మాత్రము కాంతిపత్రమైన యర్థభాగమంతయు మన వై పు దిరిగియుండును. అమావాశ్యదినమున కాంతిహీనమైన భాగమంతయు మనవై పున నుండును. అమావాశ్యకు వివరఁ గ్రముక్తముగాఁ గాంతిపత్రమైనభాగము మనవై పునకుఁదిరుగు మిండును.

వైవ్రవాసిన దానినిఁ బట్టి మనకుఁ గనబడు చంద్ర వంకలో, బ్రకాశమానమగు భాగము సూర్యునివై పు దిరిగియుం డునను సంఘి స్పష్టమగుచున్నది. అనగా అమావాశ్యకు వివర మనకుఁ గనఁబడు చంద్రరేఖ సూర్యునివంకఁ దిరిగియుండును. అనగా మాసాదితీ చంద్ర విబజనునకు రూపు సూర్యునివంకఁ దిరిగియున్న భాగమునకు మొదటవచ్చును.

ఇప్పు డీక్రిందఁ జెప్పిన చంద్రవర్తమైన యర్థము గ్రాహ్యము:—
తొలదొల్లన్ = మొట్టమొదట (మాసాదిని)
కమల విక్రమి వంకన్ = మాయుని వై పు దిరిగియున్న కొనకు
రూపాటన్ = రూపేర్పడుటచేత తేక కాంతి వచ్చుటచేత.

భారతి సచిత్రమాసపత్రిక

ప్రతిచంద్రమాసాదిని ప్రచురింపఁబడును. సచిత్రమాసపత్రిక ప్రచురించినయందును రి, 4 రంగులపటములు కలిగి ఇతర చిత్రపటములతో ప్రచురింప బడును. వాఙ్మయము, చిత్రకళలు, గానము, కథలు, నాటకములు మున్నగు అనేక విషయములతో ప్రతిమాసమునను 200 పుటలు కలిగియుండును.
సంవత్సర చందా రూ 6 0 0
అర్థసంవత్సరము " 3 0 0
విడిపత్రిక " 0 10 0

మాదిరిపత్రిక గోరువారు అణాలు 0.10-0 స్టాంపులు పంపిన పంపబడును. ఈచిత్రముగ భంక జాలము. మాదిరిపత్రిక తెప్పించుకొన్న తర్వాత చందాదార్లుగ చేరినయెడల ఆ సొమ్ము మనహ యిగుచుకొని తక్కినసొమ్ముమాత్రము పంపవచ్చును.
మే నే జ రు, భారతి.
పాట్లపాళ్ళు నెంబట 212 మద్రాసు.

కరముగాదు. అట్టివికీ కారకు లయినను బ్రతిష్ఠ ప్రతినిధులును, వారిలోనేకీభవించిన నితర యూరపి యను ప్రతినిధులును, సిగ్గుజెందవలసియుండును. మద్యపాననిషేధము విషయమై అమెరికా ఎట్టి యుత్సాహము జూపుచున్నదో, పాఠకులకు తెలుప నక్కరలేదు. అతి త్వరితకాలములో మద్యపాన మును రూపుమాపగలిగిన అమెరికా ఖ్యాతి చిర స్థాయిగ నుండగలదు. లేనిపోని సందియములచే బాధితులై, మద్యపు రాబడిపై గల మోహమును వదులుకొనలేక, సాకులు బలికెడి యితరదేశముల వారు తమలోపములనయినను అంగీకరింపక, అమె రికా నాక్షేపింపబడినది. ఏమియు చేతగాకున్న వెళ్ళిరించు మను సామెత ననుసరించుట, మానవ స్వభావ మే గద. హిందూదేశమునందు దృఢ ప్రయత్నములు జరుగుచో, అమెరికాలోకన్న నెక్కుడు సత్వరాభివృద్ధి గలుగునని, పుస్తీవుట్టు జాకసను మున్నగు సంస్కర్త లభిప్రాయపడియుండిరి. మతబద్ధముగు భారతవర్షమునందు అనుకూలఫలితము గలుగునను టకు సందియమేమి? కాని ఇతరసంస్కరణములతో బాటు సీసంస్కరణమునకై స్వరాజ్యసిద్ధివరకు వేచి యుండవలసిన యవసరము గనుపించును. అంతర్జా తీయముగు నల్లమందు సభలోగూడ ఇండియా ప్రభుత్వ ప్రతినిధి అడ్డుగలిగింప బూనుకొనెను. నల్ల మందునిషేధమునకు హిందూదేశము ప్రతికూల ముగనున్నదను దురభిప్రాయమును ఇండియాప్రతి నిధి యగు కాంపుబెలుగారు వ్యాపింపజేసిరి. చీనా, జపాను, అమెరికాప్రతినిధులు, నల్లమందునిషేధ మత్యవసరమని సూచించుటయేగాక, భారతీయు లీ సంస్కరణమునకు విముఖులుగారనిగూడ గ్రహించి నందులకు సంతసింపవలయును. ఇందు కనుగుణ్య ముగ, బెల్గాంకాంను సభాతీర్మానముగూడ సభ్యు లకు జేరెను. ఇట్టిస్థితిలోనై నను విశాలాభిప్రాయము జూపుటకు మారుగ, బ్రతిష్ఠప్రతినిధులు తొంటి వాడము నవలంబింపసాగిరి. ఫ్రెంచిప్రతినిధియు మరి కొందరు యూరపియును ప్రతినిధులును గూడ మొదట జూపిన విశాలాభిప్రాయములను విడనాడిరి. చాల కాలమునుండియు యూరపియును వ్యవహారములలో బ్రవేశించుటకు అమెరికానిరాకరించెను. నానారాష్ట్ర సంఘమున బ్రవేశించిన ప్రయోజనములేని భావిం చెను. కేవల మానవశ్రేయమునకు సంబంధించిన విషయము గావున, నల్లమందుసభలో పాల్గొను టచేమాత్రము లాభముండునని, అమెరికా భావిం చెను. ఇక్కడ సయితము, లోకశ్రేయము గాక స్వలాభాపేక్షయు, సంకుచితదృష్టియు ప్రబలసాగె ను. డిప్లొమేసీలు రాజ్యము చేసెను. అందుచే అమె రికా తనసంబంధము సీసభతోగూడ చాలించుకొన వలసినచ్చెను. యూరపు వ్యవహారములలో అమె రికా యికమీద జ్యోము కలుగజేసికొనునని తో చుదు. కాని, కేవల ఉపేక్షాభావమునలన ప్రయో జనముండునా యని యూహింపవలసియున్నది. ఇట్టి ఆశాభంగములకు జంకక, స్వార్థపరణలలో జక్కు కొనక, లోకకళ్యాణమునకై కృషివలుపబూనుచో, అమెరికావలుకుబడి విస్తరింపకమానదు. అమెరికా వెడలిపోవుటచే, నల్లమందు సమావేశపు తీర్మా నము లేతరున నూడునో యూహించుట సులభ ధ్యము.

సామ్రాజ్యాభిమానము.
వాణిజ్యవిషయములందు, ఇంపీరియల్ ప్రిఫ రెన్సుపద్ధతియే సర్వోత్తమునుని, బ్రతిష్ఠప్రముఖులు పలుకుచుండుదు. హిందూదేశముగూడ ఇట్టిపద్ధతి నవలంబించి సామ్రాజ్యాభిమానమును జూపవలయు నని కోరుచుండుదు. సామ్రాజ్యవాసులకు, హిందూ దేశము తనవరకులను చౌకగ నమ్మకరకరింపచు . సామ్రాజ్యము వెలువలినరకులు చౌకగ నుండు, వానిని కొన వీలులేదు. అట్టివానిపై సుంక లు విధింపబడును. సరకులను ధరగలుగుచోటుల మృ కొనుటకుగాని, చౌకగ దొరకెడిచోటునుండి సరకు లను తెప్పించుకొనుటకుగాని వీలుగలిగింపని, ఇంపీరి యల్ ప్రధరెన్సుపద్ధతి నవలంబించుటవలన, హిం దూదేశమున కెంతటివృద్ధిగలుగునో యూహింప వచ్చును. సామ్రాజ్యముకొరకు, హిందూదేశము కొంతత్యాగము సూపవలయునని వాదింపవచ్చును. కాని, సామ్రాజ్యములో నేభాగమునందును భార తీయులకు నిలువ నీడ లేకుండగ, వారు సామ్రా జ్యముపై సామ్రాజ్యాభిమానము నెటుల జూప గలుగుదురు? హిందూదేశపు సంగతి నటుంచుడు. సర్వస్వాతంత్ర్యముల ననుభవించెడి అధిని వేశ రాజ్యము లయినను అట్టి యభిమానమును గను పరచుచున్నవా? దక్షిణాఫ్రికా ప్రభుత్వమువారు, పదునాల్గు రైల్వేఇంజనులకు ఒక్కనీ కార్డుల నిచ్చి రనియు, జర్మనుధరలు ఇంగ్లీషుధరలకన్న చాల తక్కువగ నున్నవనియు, యిటీవల వార్తయొకటి డెలిసెను. అధినివేశ రాజ్యములు సయితము, బ్రతిష్ఠ సామ్రాజ్యమును వదలి, వేరుదేశములపై నభిమానము జూపుచుండగ, వాణిజ్యాభివృద్ధి లేక బీడయై క్రంగి కృశించియున్న హిందూ దేశము ఇం పీరియల్ ప్రిఫరెన్సుపద్ధతి నవలంబించి కెటుల సాధ్యమగును? హిందూదేశమునకై తమొనగు టకుబదులు బ్రతిష్ఠనాయకులు అధిక కరాజ్యము లను మందలించుట యవసరము.

నూతన జెంగాలుమంత్రులు
నూతన జెంగాలుమంత్రు లెవ్వరుగద ర్శింపబడుట సహజము. స్వరాజ్యమ మంత్రవిద్యల సంగీకరించెదరను వదంతి మని తేలి నందులకు సంతసిం పు ధ్య రాష్ట్రము లలో గూడ సఫలముగాదయ్యెను. సభ్యు లెవరో తలచినను, అధికసంఖ్యాకు లిందుకు పోయిరి. జెంగాలునం దట్టి యూహా గుప్తాగారు స్వప్రపరచుచున్నారు. స్వ మంత్రవిద్యల సంగీకరించి, ప్రభుత్వ ప్రతిష్ఠంభన సలిపెద మనుట నుండును. మంత్రు లయినపిమ్మ గారి యభిప్రాయము ననుస ర్శుదు. శాసనసభలలో జేరి ప్రతిఘటించుట దుస్తరమగుచు చేరి ప్రతిఘటనమును కొన; వార్తయగును. అట్టి వ్యామో స్వరాజ్యపక్షమువారు లోనుగా నిలుపుకొనిరి. ఇకముందు స్వతం యనులును, ఏ పక్షమునకును జే వేకొకపక్ష మగుదురనియు, ఇట్టి

నుండి మంత్రుల నెన్నుకొందురనియు, నేట్లువైపు పత్రిక యూహించుచున్నది. ఈ యూహ తుద కెటుల పరిణమించునో చూడవలయును

ప్రభుత్వాధికార విభజన
న్యాయనిర్వహణాధికారమును, కార్యనిర్వహణాధికారమునుండి వేరుజేసి, నిష్కళంక న్యాయపరి పాలనను జరుపవలయునని, హిందూదేశము చాల కాలమునుండియు మొరబెట్టు చుండెను. మొట్ట మొదట నూతన మద్రాసు శాసనసభవారిసంస్కరణము నామోదింపకున్నను, పిమ్మట కొన్నిమా ర్పులతో నామోదించిరి. కాని ఇంతవరకును, ఆయ్యది ఆచరణలోనికి రాదయ్యెను. ఈసంవత్సరము ఏప్రిలు మాసమునుండియైనను, దీని నమలు లోనికి దేవలయునని, నిన్నటిదినము శాసనసభలో నెకతిర్మానము ప్రతిపాదించబడెను. ఇంతకాలమై నను, ఇండియాప్రభుత్వమువారింకను ఆలోచించు చున్నారని, లామెంబరుగారు దెల్పిరి. తంజావూరు లోను మధురలోను నిట్టివిధానమును మున్ముందుగ ప్రారంభించెదమను వాగ్దానము సయితము నిష్ఫల మయ్యెను. తుదకు ఉపపాదకులు తమతీర్మానము నుపసంహరించుకొనిరి. అత్యవసరమగు తీర్మానముల పట్ల, ఎట్టి యుపేక్ష జరుగుచున్నదో కనుగొనుట కిది యొక ప్రబలనిదర్శనము.

అకాలీ సంఘము
అకాలీసమన్య సందిగ్ధసితియందున్నది. జయి తో కింతవరకు పదునాల్గుజాతలు వెడలిసవి. పదు నైదవజాత వెడల నున్నది. అకాలీ యుత్సాహ మిసుమంతయు మొక్కుబోవలేదని విదితమగు చున్నది. ఇంకను నాభా అధికారులు సిక్కుల మతస్వాతంత్ర్యమును గుర్తింపకుండుట, అసభ్యము. శిరోమణిగురుద్వార ప్రబంధకసంఘమువారు మా యున సమావేశమై భావికర్తవ్యమును నిర్ణయించుచున్నది. గురుద్వారప్రబంధకసంఘముగ ప్రభుత్వంబునందుండి కగ, అరువదిమంది

పదేళ వార్తలు

తర్కి - గ్రీను

గ్రీకును తాచార్యుని పెడలగొట్టుట

విదేశీయులు జోక్యముగలుగ జేసికొనుటకు

తర్కి అంగీకరించదు

కాన్స్టాంటినుపోలిస్, ఫిబ్ర 6:—తర్కికాంతికి భంగముగలుగజేయదలచుకొనలేదనియు తమ సామ్రాజ్యాధికారములో విదేశీయులు ప్రవేశించుటకప్పుడు తమ స్వాతంత్ర్యమునకు భంగముగలుగనపుడు దానిని గాఢాదుకొనుటకు తక్షణము తగినచర్యను దీసికొనవలెననియు, దీసికొనెదమనియు ప్రధానామాత్యుడు పెతీజేగారు గ్రీకును తాచార్యుని పెడలగొట్టుపందర్భమున అంగోరా పార్లమెంటుసభలో తెలియజేసిరి. అవసరమగుచో ఆయుధములకుగూడ దాల్చువలసివచ్చునని జెప్పిరి. తురుష్క ప్రభుత్వమువారు అప్రపత్తులై నిర్దించెదరనియు గ్రీకులభయముడిగి నెమ్మది ఏర్పడుగాక యని ఆశించిరి.

అంగోరాసభలో రహస్యముగ కొన్ని సంగతులను చర్చించిరి. విదేశాంగమున కొన్ని సంగతులను తెలియజేసెను.

తురుష్క సమాధానము

లండన్, ఫిబ్ర 8:—1918 తరువాత కాన్స్టాంటినుపోలిస్కు వచ్చిన గ్రీకులందరిని, భేదములో ప్రవేశించిన తురుష్కులందరిని ఒక్కరినిగూడ మినహాయించుకొనదని వారివారి దేశములకు బంపుటకు లాసేను ఒకపటికే అసందిగ్ధముగ జెప్పబున్నారనియు ఒక గ్రీకు ఒక తురుష్కువ్యక్తితో తలదాడకేయుని అధ్యక్షునిగ నియమించి ఒక ఉపసంఘమునేర్పాటు జేసిరి. వారు గూడ ఈ మతగురువును పెడలగొట్టువలెననే తీర్మానించిరి. మిత్రసంఘమువారికి గూడ ఈవిషయమును తురుష్క ప్రభుత్వమువారు తెలియజేసిరి. వారుగూడ ఇదినిని పెడలగొట్టువలసినదనే జెప్పిరి.

ఈ మతగురువు నెమ్మకొనునపుడు ఇతడు పెడలగొట్టుబడునని వారికి తెలియెను. అందుచే వారిని ఎన్నుకుండగనుండువలసినది. 1918 కు ముందు కాన్స్టాంటినుపోలిస్లోనున్న గ్రీకువ్యక్తిని మతగురువుగ నెమ్మకొనవలెనని లండనులోనున్న తురుష్క సంఘము వారసుకొనుచుండిరి. గ్రీకువ్యక్తి దేవాలయము తురుష్క ప్రతిష్ఠాపనము. ఇది కాన్స్టాంటినుపోలిస్లోనున్న గ్రీకులలాభము నిమిత్తమేనను. రాజకీయములందు జోక్యము గలుగజేయకుతో నెలకొల్పిరి. ఇంతయు తర్కికి సమమునకు సలపించని లండనులోనున్న

చాంబర్లెను - జగులులుపాపాగారు

ఈజిప్టుకు మైత్రితో గూడుకొన్న హెచ్చరిక

లండన్, ఫిబ్ర 4:—ఈజిప్టుకు గురించి చాంబర్లెనుగారు జెప్పినసంగతులు బ్రిటిషుపర్యవేక్షకును యూరపియను పక్షమునకును చాల అనుకూలముగ వోచెను. ఈజిప్టు ఎన్నికజగ్గమువారికిది తగినకాలములో ఇచ్చిన హెచ్చరిక యనుదానూరు. కాని ఈజిప్టువారికి తృప్తికరముగ లేదు.

దేశభాషాపత్రికలలో భిన్నాభిప్రాయాలు బయలుదేరెను. ప్రతిపక్షవాదు సంఘమువారి చాంబర్లెనుగారి యుపన్యాసమును జగులులుపాపాగారిని దూకుటకు స్థాయముగ నైకొనుచున్నారు. కాని ఇటీవల సంగతులను నూచించి జెప్పినసంగతులను ఆక్షేపించిరి. వాస్తవమువారు బ్రిటిషు విదేశాంగమంత్రి ధోరణిజాచి అవసరముగ హద్దు మీరి ఈజిప్టుపర్యవేక్షకులో జోక్యము గలుగజేసికొనుచున్నారనుచున్నారు. జగులులు. పాపా ప్రతిపక్షులకు సహాయ మొనర్చుదని చాంబర్లెనుగారు ప్రకటించినటు లున్నదనుచున్నారు. బాన్సుతగల ఈజిప్టువారు స్నేహముతో హెచ్చరించినని అనుకునుచున్నారు. కాని ఈజిప్టు ప్రజల మనసు గనిబెట్టజాలనందులకు విచారించుచున్నారు. బ్రిటునుపట్ల జగులులుపాపాగారు ద్రోహము జేసిరని జెప్పియున్నచో చాంబర్లెనుగారి యుపన్యాసము అందగునుగూడ హర్షించెడివా రనుచున్నారు.

కార్మిక విధానము

ఇంగ్లీషులెబిడం గావలెననుట

లండన్, ఫిబ్ర 1:—కార్మిక పక్షమువారు సామ్రాజ్యాభివృద్ధియను సంగతులను ఆలోచించిన కార్మికపక్షమువారు పూర్తిగ ఆధోగతిపా అగుదురనియు, మనము మన ప్రజలను స్వేచ్ఛాప్రియులగ జేయవలెనని మేని ఇతరులను బానిసలుగ జేయరాదు. ఇతరులు బానిసలుగ జేయబడకుండ జేయవలెననియు ఎవరో 'మన ప్రస్తుత ఆసంతృప్తియను కీర్తికతో 'సోషలిస్టురీప్యూ' పత్రికలో ఎవరో వ్రాసినదియు తెలియుచున్నది. సామ్రాజ్య సమస్యలనుగూర్చి కార్మిక నాయకుల యభిప్రాయములను గమనించుటకు కార్మికపక్షమువారు ఆకురతబడుచున్నారు. జగులులు పాపా గారితో ముగ్ధులై గారి ప్రస్తావనయు హత్య జేసిరని నిందితులుగ జేయబడిన పడమటి ఆఫ్రికా దేశీయులకు న్యాయవాదిని నియమించుటలో ఆవియురు ప్రభువుజాపిన వైఖరియు బ్రిటిషాసభలో భారతీయుల నీగ్రోలనుగూర్చి నిరసనగలియు సామ్రాజ్యమునుగూర్చి జేసిన యుపన్యాసము ఈ కార్మిక నాయకులకుగూడ సామ్రాజ్య కాంక్షనుచున్నదాయను తలంపు ఆశ్చర్యము గల్గించును.

విమానవర్గమునన్నిటి బ్రిటిషు ప్రజేక్షులను టిమేని, జలమున్నచో, ఇతర దేశములోనున్న లాభమును గొనునటుల జేసినవార మగుదుమన బ్రిటిషుప్రజేక్షులను మనమే ఉంచుడివారల విధానమును దానివలన గలుగు ఆచివ వారగుచున్నారు. మనము కొంచెము టిమేని మనము కనిబెట్టిజూచుటకు పీలగునను.

విమానవర్గమునన్నిటి బ్రిటిషు ప్రజేక్షులను టిమేని, జలమున్నచో, ఇతర దేశములోనున్న లాభమును గొనునటుల జేసినవార మగుదుమన బ్రిటిషుప్రజేక్షులను మనమే ఉంచుడివారల విధానమును దానివలన గలుగు ఆచివ వారగుచున్నారు. మనము కొంచెము టిమేని మనము కనిబెట్టిజూచుటకు పీలగునను.

సలమందునభ

పతినిధి మరలిపోవుట
-నల్లమందునభనుండి అమెరికను ప్రతినిధి కుమార్తె, తొలగిపోయెను.

ర్యుని పెడలగొట్టుట

ప్రతి ప్రత్యుత్తరము
ప్రతి ప్రతి:—వైవిధ్యమునుగూర్చి తమప్రత్యుత్తరమును అంగోరాలో పంపిరి. తేజాగు స్వామిస్థానమున సమాత్రముపీలు లేదనియు ఇదిపూర్తిగ నిజమనియు గాన ఇతరులు ఎంతైనా ఎంతమాత్రము సహించజాలమని యజేసిరి.

ఇండియన్ ముస్లింకమిషన్

కయిరో, ఫిబ్ర 6:—కయిరో కిలాపతు సంఘాధ్యక్షుని ఇండియన్ ముస్లిం కమిషనువారు సందర్శించిరి. ఈజిప్టులో 1926 లో జరుగనున్న ముస్లిం కిలాఫతు కాంగ్రెసులో పాల్గొనుటకు సంసిద్ధులై యున్నారాయని అధ్యక్షుడు వారల నడుగ ఇలికొనారు గారిలోడను, జెడ్డా ప్రభుత్వమువారిలోడను అధికారరీత్యా ఉత్తర ప్రత్యుత్తరములను జరిపితిమనియు ఈపర్యవసానమును ఇండియాకు, చైరగనే తెలియజేసెదమని ప్రత్యుత్తరము నిచ్చిరి.

కీ|| శే|| ఆర్మోల్డు వెటుగారు

ఆర్మోల్డు వెటుగారు చరిత్రాయన ప్రకటించిరి. ఇతడు సాంఘిక సమస్యల యందు పాల్గొను వాల అనుకుపాకిజేటునందు అధికారస్థానము గలడు. దక్షిణాఫ్రికా దుష్టియా యునైటెడ్ స్టేట్సుకు చాల పర్యాయములు బయలుదేరి పోయెను. పత్రికులకు ఆ సేవ వ్యాసములు వ్రాయుచుండెను.

ఎం. ఎన్. రాయగారి నరెస్టు

జేయుట

ప్రాంసునుండి పెడలగొట్టుట
లండన్, ఫిబ్ర 6:—1923 లో ఇండియన్ కమ్యూనిస్టు ఎం. ఎన్. రాయగారు జర్మనీనుండి పెడలగొట్టుబడిరి. ఇతనిని ప్యారిసులో ఒకవిధినుండు అరెస్టుజేసిరి. ప్రాంసులో ఉండదగ్గవాడుగాదని పెడలగొట్టిరి. తెంచి ప్రభుత్వపర్యవేక్షకులచేయుటకు పత్రికా ఉపముగ ఖండించుచున్నది. తెంచి ప్రభుత్వమువారు బ్రిటిషు సామ్రాజ్యకాంక్ష గలవారితో తేరి వారి ఆజ్ఞానుసారముగ ఇల్లుచేయుట పాడి గాదనుచున్నది.

ఆస్త్రియన్ గారి బిరుదము

ఆస్త్రియన్ ప్రభువిరుదమునకు ప్రాచీనకాలమునుండి అర్హులైనవారుమాల నచ్చి తగాయిదాజే సెదరేమా యనుభయముచే ఆస్త్రియన్ గారు తనకు ఆస్త్రియన్ ప్రభువు ఆస్త్రియన్ గారని పిలుచుకొనుటకు నిశ్చయించిరి.

బంగారు గిరాకి

యూరపుకు అమెరికానుండి విస్తారము ఎగుమతి యగుట
లండన్, ఫిబ్ర 6:—న్యూయార్క్ నుండి ఆస్ట్రేలియాకు, ఇండియాకు, బెర్లినుకు యూరపుకు, దూరప్రాచ్యదేశములకును వలందుకును 17989000 డోలరులు, 17775 డోలరులు, 5000000 డోలరులు 4700000 డోలరులు, 8000000 డోలరులు 1500000 డోలరులు ఎగుమతిచేయు చున్నారట మొత్తము 4081400 డోలరుల బంగారున ఎగుమతిజేయుచున్నారట.

జెడ్డాపై దాడి

ఇలికొనారు నన్నాహములు
జెడ్డా, ఫిబ్ర 6:—ఇలికొనారుగారు దాడిచెడలెదరని అనేకపర్యాయములు లేదీలు నిర్ణయించబడెను. కాని ఇంతవరకేమియు జరుగలేదు. హెడజాది అధికారులు తొమ్మిదాల్గు పడుచున్నారు. కాని జయప్రదముగ సుంకీంచుకొనుగలమని ప్రార్థన జరిగినది.

అమెరికాకు సారాయిని దొంగతనముగ గొంపోవుట

లండన్, ఫిబ్ర 6:—నిరుడు దొంగతనముగ 802 ఏకైకనాకలు సారాయిని గొంపోవుచున్నట్లు గుర్తించిరి. ఇందులో 804 నాకలు బ్రిటిషు పతాకముతో వ్యవహరించెనట. గోడుములు చాలంటలేదని పట్టుకు జాగ్రత్తబెట్టుటకు ప్రయత్నించిన ముప్పుగల్గుననియు అటుగోడునుపట్టుకుటచే ధరలు తెరిగను గాని మరొకటిగాదని టైముపత్రిక తెలుపుచున్నది.

మనోలు కలవరము

తురుష్క ప్రభుత్వములు బాగాదు చేరుట

మనోలు ప్రజల ఆక్షేపణ

శ్రీశ్రీ, పిల్లల 7:—ఆస్తి చాంబర్లను గూర్చి తక్కించే ఇరాకు శరీరాదునిచారణసంఘమున మునుపు మనోలులోనున్న ఇద్దరు వ్యక్తులుగలరనుచున్న ప్రజలకుగల సోపానము బాగాదుగా ఉన్నట్లు తెలియజేసెను:—తురుష్క ఆస్తిని ఈ వ్యక్తులతో బహుముఖమున విషయము మొట్టమొదట బ్రటిష్ ప్రాంతమునను జనవరి 15 తేదీకి తెలిసెను. ఆ తరువాత వీరిపైను బెరుగుతేయలేదు 15 తేదీకి బాగాదు పరంపర మురాగానే పేరుచెలిసెను. వీరిద్దరు మనోలు గామములో చెడ్డపేరుగలవారని తెలిసెను. వీరు మొన్న ఇరాకు ప్రభుత్వమును దను, మ్యాండ్లను అధికారులమీదను తరుగబాటానరుపునటుల పురికొల్పిరి. వీరిరాక మనోలు ప్రజలకు చాలాకోపమును గలగ జేసెను. వీరుగవ్వని రస తురుష్క ప్రభుత్వమునకు తెలిసియుండవలెను.

ఈ మాసములో కాన్స్టాంటినుపోలి సభ్యులందు బ్రటిష్ ప్రభుత్వము తెలియజేసిన సంగతులందేనీ వీరిపూర్వ తరచుతర యంతయు తురుష్క ప్రభుత్వమునకు తెలిసియుండవలెనని.

సరివాదు విచారణసంఘముతో జనవరి 17 తేదీన బాగాదు ప్రాంతమునను తన ఆక్షేపణను తెలియజేసెను. ఈ విషయము బ్రటిష్ ప్రభుత్వములవారు గూడ తురుష్క ప్రభుత్వమునకు ఆక్షేపణను తెలియజేసిరి. దాని ప్రత్యుత్తరమును వారు ఇచ్చలేదు.

తురుష్క ప్రభుత్వ ప్రత్యుత్తరము

జనవరి 17:—తురుష్క ప్రభుత్వము తేలికపని యు మనోలును తుర్కీకించిన యుండునటుల ఘనపేదజేసి పాటుపడిరనియు బ్రటిష్ వారి మ్యాండ్లనుగల మనోలు నుం ముగిసెనటను బ్రటిష్ వారు ప్రయత్నింపవలెనని వీరుగూడ కృషిపర్చిరనియు వీరిద్దరు మనోలులో చాల జనరంజకముగ నున్నారనియు తురుష్క ప్రభుత్వమువారు బ్రటిష్ ఆక్షేపణలను పారదోలి ప్రత్యుత్తరము నిచ్చిరి.

మనోలు కమిషను ఆక్షేపణ

తురుష్క ఆస్తిని మనోలు కమిషనుకు అడ్డు పెట్టిన వీరి తొలగించకతప్ప దని తెలియజేసిరి.

ఇంగ్లండులో కొండజాటుట

కొండజాటుటచే లండనునుండి పాకు స్థాన దోపరులకు బోవు రైలుమార్గము కప్పబడిపోవుటచే రైల్వే క్యాంటర్వరీద్వారా గోంపోయిసి వచ్చెను. దీనివలన కొంత ఆలస్యమైనది.

పూర్వము కొందూడేపు సిపాయి కలహములో తప్పించుకొన్న అంగ్లస్త్రీ హక్కు అనునామె 96 సంవత్సరమున చనిపోయెను. ఆ కలహములో మిగిలిన వారిలో ఈమె ఒక రైతుదశీమెగూడ ఆస్థమించెను.

బోలిషివిజం

కెన్నుగారి ఖండనము

లండన్, పిల్లల 2:—విప్లవపాతకములను విరాజిల్లజేయుటయు రషియానాయకులపేర్లను పూజించుటయు తప్పని చాలతీవ్రముగ కార్మికసభయందు కార్మిక ప్రభుత్వమున మంత్రిగదన్న కెన్నుగారు ఖండించిరి. రషియాపద్ధతులను మనవైవేసి గట్టుటకు బోలిషివులు ప్రయత్నించుచున్నారు. వారికి మనము లోబడితిమేనీ లిబరల్స్ మరల పైకివచ్చుటకు సుగమమౌదును. తమ ప్రతిపక్షము వ్యాపింపజేయు దుర్మార్గులు మరింతపోషించు పద్ధతుల నవలంబించితిమేనీ మనము విదేశీయులను ప్రేమించుచున్నారమనియు స్వదేశీయులను ప్రేమించుట లేదనవాదములను మనపై లిబరల్స్ చేయుచున్నారు. దానిని మరింత బలపరచుటకు ప్రయత్నించవలెను. లేదా లిబరల్స్ మరల బయటికి వచ్చుట పడుననియు తమవని ప్రదించెదరనియు కెన్నుగారు నడిచిరి.

బ్రటిష్ వర్తకసంఘములు ఖకమత్తముతో ప్రవరించవలెననిరి. జాతీయభావమును నిలబెట్టుటచితిమేనీ బ్రటిష్ గర్భునే బెట్టుకొనవలెను. బ్రేడ్ యూనియనులలో వలనే మరల స్వల్పసంఖ్యకుల యుద్ధమును లేవదీయు ప్రయత్నములను ఎత్తుకొనవలెననిరి.

మరాఠీ పరిస్థితులు

స్పెయిను ప్రచలనము

లండన్, పిల్లల 4:—మరాఠీలో మరల స్పెయిను ప్రభుత్వమువారు త్వరలోనే యుద్ధమునకు దిగనున్నారని తోచుచున్నది.

లాకయిన్, అర్రెలియా జిల్లాలలో స్పెయినువారు చుట్టుకుగ ప్రయత్నించుచున్నారు. తమ పంక్తిని బలపరచుకొని గాపాడుకొనుటకు తొందరగ ప్రయత్నములను జేయుచున్నారు. జబల్ పూర్ వారు ప్రాతపగ లన్నిటిని మరచి ఉత్సాహముతో అబ్దుల్ కరీంగారి విధానములో తగుల్గొనుచున్నారని తంజేరు ప్రెస్సుపత్రికా విలేజ్ లి తెలుపుచున్నాడు.

రవీంద్ర నాథ్ ఠాకూరిగారి లేఖలు

మాంచెస్టరు గార్డియను పత్రికా ప్రకంస

(ఆంధ్రపత్రిక ప్రత్యేకతంతివార్త)

లండన్, పిల్లల 7:—ఆమెరికాయారపు సంచారమున రవీంద్రుడు వ్రాసిన లేఖలను ఆంధ్రమాస గారు ప్రాసజేసి మద్రాసులో ప్రకటించిన, బ్రటిష్ ప్రజలందరము లభించుననుచున్నారు.

రవీంద్రుని లేఖలైతి అద్భుతముగనుండుట అటుండ అంతరి ఉదారభావమును విశాలహృదయము, భూమిదయము ప్రతిబింబించుచున్నవి. ఆంగ్లో-ఇండియను సంబంధములు ఇంతకష్టముగ వీల ఉండెనే ఆపరిస్థితులన్నిటిని సరిస్తారముగ ఆలేఖలయందు అలం కారణములను తెలియజేసిరి. అందుచే ఆలేఖలను రాజకీయతేత్రమును విశ్వాధిక. ఈ చదివితీరవలెను. ఆలోచనపరచుట ప్రజలుగూడ వాటిని పఠించవలెను. మానవుడు తనజీవితపరిస్థితులను తెలిసికొని వాటిని జయించవలెనను సిద్ధాంతమును తనస్వాభీనములో నుండుకొనవలెననుదానిని పాశ్చాత్యులు సగము గ్రహించిరి. దీనిని భారతీయులు నిరాకరించి రని తెలుపుచున్నాడు. ఆంగ్లో-ఇండియనుల పరస్పర అనురాగముతో మెలగవలెనని కామరూపు గోరుచున్నారు. భారతీయుల అద్భుతవశమున, పాశ్చాత్యదేశమును పీడించిన జాతీయభావములను రోగము ప్రాచ్యదేశము నావహించినను దానివారినండి తప్పించుకొని బాగుపడుటకు తామగుచున్నారను. పాశ్చరీంచగలరు. దానివారే బడకుండ పాశ్చరీంచెదరు. మన మధ్యయులము, భారతీయులు ఆంగ్లయులును పరస్పర అనురాగముతో ఒకరినొకరిని తెలిసికొని ప్రవర్తించిన మన కిద్దరికిని అనుకూలముగను పౌఖ్యముగ నుండుననియు మాంచెస్టరుగార్డియను పత్రిక వాకొనుచున్నది. భారతవాగ్ధికమును మన్నించుటతో ప్రారంభించితిమేనీ బాగుండును. ప్రపంచమునకు భారతదేశము తెలియజేసిన గొప్ప భావములను కొనియాడి గ్రహించవలెను. వీటిని మనము విస్తారముగ గ్రహించితిమేనీ మనము భారతీయులతో స్నేహితులుగ నుండుట శ్రేయము. మన మొక ప్రభువులగును, యజమానులుగ నుండుట గాకుండ తెలిమితో మెలగుటకు వీలగును. ఆంగ్లో-ఇండియను సమస్యను పూరించుటకు ఈలేఖలే తోడ్పడును. ఇవియే మార్గదర్శకములు ఈలేఖలలో రాజకీయ ఎత్తులేనియులేవు. మన మానసికైఖరిలోనే తరుణోపాయము గలదని తెలుపుచున్నవి. రాజకీయ యుక్తులతో ప్రయోజనము తేదనుచున్నవి మాంచెస్టరు గార్డియను పత్రిక తెలుపుచున్నది.

భారతదేశములో హెచ్చు జనసంఖ్య గలదా?

(ఆంధ్రపత్రిక ప్రత్యేకతంతివార్త)

లండన్, పిల్లల 7:—ఇండియాలో జనసంఖ్య హెచ్చుగ నున్నదాయ ను విషయమునుగూర్చి ఇండియా జనాభాశాస్త్ర అధికారి మార్కెట్ గారు రాయలు అర్జున్ సోసయిటీ రాయలుచిత్రకల, సంఘమువారియెదుట యువస్వనింప నొడంగిరి. ఇండియాలో పోయిన 50 సంవత్సరములలోను 50,000,000 జనులు హెచ్చుగనుండిరినని. మామూలుగ నూటికి తీసురు హెచ్చుయిరి. రోగములు మున్నగు ఉపద్రవములు రాకున్నచో వచ్చే 10 సంవత్సరములలో ఇంకొక 25,000,000 మంది పెరిగెనను. రాకపోకలకు ఏర్పాటులు చక్కగనుండుటచే ఈజనరము లేకుండ బయటికి చాలమంది పోవుచున్నారు. రాకపోకల ఏర్పాటులు బాగుండుటచే ప్రజల సాధనసంపద పెరిగెనని.

నది. పరిస్థితులు బాగుపడినవి. ఒకవోలునేయుండి కడలుట ఇష్టములేనివారికిగూడ ఇంకొక ప్రదేశమున కేటలుట ఇష్టము గలయున్నది.

జాత్యభిమానము ఇండియాలో నెక్కువగు చున్నది. జాతిస్వర్థులు గూడ తీవ్రముగ బయూదేరుచున్న వనియు, ఈజాతిభేదములు పెరుగుటచే అభివృద్ధి గాంచుటచే పూర్వాభ్యాసాంత్రాదామును మరింతపెచ్చి చెక్కు చెదరకుండు ననియు మాట్టి ను గారు తెలుపుచున్నారు. సంఘములో ప్రతిలేగవారును, ప్రతిజాతివాదును, పెద్దగనుండవలెనని ప్రయత్నించుచున్నాడు. కాని తమకంటె తక్కువగ నున్నవారినిగూడ కలుపుకొనివలెనని ప్రయత్నించును. దీనివలన ఏయుద్ధముమైనను ప్రతివానిని కష్టముగనుండును. విద్యాభ్యాస సంపద ఆరోగ్యమున్నవారు కొంతవరకు పైకిరావచ్చును. కాని అసహసంఘునిత్యాము అటులనే నిలబడియున్నది. అందులో మార్చేమియు రాలేదు. సాధారణముగ సంఘములో ఒక్కొక్క జాతివారిని ఏకముజేసి ఇతరులతో విడిగా నేర్పాటుజేసి విభేదముతో నేర్పాటుచేయు ముఖ్యపాతములు ఏవియు విడుచు న్నట్లు సాక్ష్యము కనిపించుటలేదు.

వెంచి తురుష్క సంబంధములు

(ఆంధ్రపత్రిక ప్రత్యేకతంతివార్త)

పార్లమెంట్, పిల్లల 7:—సాంత్రాదాయముగ వచ్చుచున్న ప్రాంతాల్ తురుష్క ప్రెత్రిని సాగించుటకు తర్కీగోరుచున్నదని క్రొత్త తురుష్కరాయబారి తన అధికారపత్రములను ఆందజేయునపుడు వెంచి రెపల్లికు అధ్యక్షునకు తెలియజేసిరి. ప్రాచ్య దేశమున యూరపు నాగరికమును తురుష్కులు గాపాడి విస్తరింప జేయుచున్నారనిరి. ఫ్రెంచి విశాసము తర్కీలో విద్యావిషయములో మహాపకార మొనర్చుచున్నదనిరి. రాచకీయములందు తురుష్క ప్రజలు ఫ్రెంచి విప్లవసిద్ధాంతములనుండి గ్రహించిరి. ఈప్రస్తుత తురుష్క రిపబ్లిక్ ప్రభుత్వము నేర్పాటుజేయుటలో ఫ్రెంచి విప్లవసిద్ధాంతములనే ఆదర్శముగ గొని తమ కది సరిపడునని ఎంచి తమ ఆశములకు సరిపోవునని గ్రహించి ఏర్పాటు జేసితిమనిరి.

ఫ్రెంచి అధ్యక్షుని ప్రత్యుత్తరము

తర్కీ ఫ్రెంచిసంబంధములు రాచకీయములందు మరల చక్కగ ఏర్పడెనని సంతృప్తిని దొవర్చుగాడు, అధ్యక్షులు తెలియజేసిరి.

తర్కీ ప్రతివాని స్వాతంత్ర్యమునకు ఒకపరిమితియుండునని జ్ఞాపక ముందుకొను గ క యనిరి. లాసేను ఒడంబడికను విశ్వాసముగ తురుష్క ప్రభుత్వమువారు అనుసరించెనను గాక యనిరి.

వెల్లింగ్టన్ సీనిమా

మాంటు రోడ్డు, మద్రాసు

7-2-25 శనివారమునుండి 18-2-25 శుక్రవారమువరకు

యూనివర్సల్ సీనియలు

ది హోమ్ సిటీ

కడపటివారము

అతిమూత్రవ్యాధిచే గలిగిన

బలహీనతకు అమోఘమైన చికిత్స

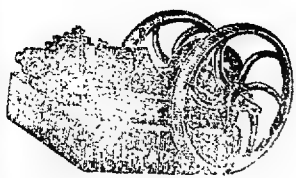
తిరునల్వేలిజిల్లా, కృష్ణాపురం, కాపురమ్ములను ప్రస్తుతము చెన్నపురి, జార్జిటవును ఆర్మీనియన్ వీధి, 72 వ గృహమునందున్న పండితస్వామి శ్రీనివాసయ్యంగార్లవారు అతి శీఘ్రకాలములోనే, నేను భుజించు ఆహారముచే నావ్యాధిని, నివారణచేసినందుల కెంతయు కృతజ్ఞుడను. నేను అతిమూత్రవ్యాధి వలన కలిగిన బలహీనతచే చిరకాలమునుండి బాధపడుచుంటిని. 15 దినములలో ఆయన చికిత్సచే నావ్యాధి నివారణయై ఎప్పుటినుండినైతిని. నాకు, ఆలోపేతిక్కు మొదలైన నమందులేవియును పనిచేయలేదని చెప్పచున్నాను.

హెచ్. బి. శంకరరావు,

ఇకంటాపు సత్యేశ్వర్ మైలాపూర్, మద్రాసు, 25.8.24

వారి సలహాకట్టు మురు 15

7-2-25

మెషిన్ రిట్రాక్టు

ఈ దిగువ తెలుపబడిన ఎంజినులు మాలండ్ను ఆఫీసునుండి
మాకు వచ్చియున్నవి.

- ఒక 65 బి. హెచ్. పి. రెవల్ (కూడుతూ ఎంజిను పి. పి. మాదిరి బోల్ట్ చేరింగు, పెల్లుపార్చుతో సహాగలది.
- ఒక 50 బి. హెచ్. పి. బ్లాక్ స్టాక్ ఆయిల్ ఎంజిను ప్రాతమాదిరి.
- ఒక 80 బి. హెచ్. పి. బ్లాక్ స్టాక్ ఆయిల్ ఎంజిను, ప్రాతమాదిరి.
- రెండు 28 బి. హెచ్. పి. ప్రాతమాదిరి. హార్డు లిబ్రేరీ ఎంజిను, పెల్లుపార్చులు, ప్రతియొక్కటికి 2 సెట్ చక్రములు గలదు.
- రెండు 20 బి. హెచ్. పి. ప్రాతమాదిరి వైన తెలుపబడిన హార్డు లిబ్రేరీ ఆయిల్ ఎంజినులు.
- ఒక 24 బి. హెచ్. పి. ఎలక్ట్రిక్ మాదిరి బోల్టు చేరింగులది. పెల్లుపార్చు, పైకింగు మొదలగునాటితో సహా.
- ఒక 17 బి. హెచ్. పి. (కూడు ఆయిల్ ఎంజిను.
- ఇవిగాక పార్ట్ లుల్ స్టీము ఎంజినులు, పంపులు, మగర్ కేస్ క్రాఫ్టింగు మెషిన్, కంసాలీలు, నగలవరకులకు కావలసినవలె, వైర్ మెషినులు, తేలిలు, డ్రైలింగు మెషిన్, రైతుశాస్త్రము నెం. 1, 2, 7 అందుకు సంబంధించిన పరికరములు, దొంగలప ఆసాధ్యమైనట్టియు, నిప్పు తగిలితగ చెడకట్టి ఇతర పరికరాలు (వరన్ నేపు) ఆఫ్ యన్ షేక్. జిన్నింగు మెషినులు, అన్ని రకముల మెషినులకుడ మావద్దనున్నవి

Telegrams "ENDEAVOUR" Madras
London Office
16, Viaduct House.

B. D. BERY & Co.,
Engineers Machinery Merchants &
Government Contractors,
8, SEMBUDOSS STREET, MADRAS.

ది లక్ష్య ఇన్స్ట్రుమెంట్ వెనీ. లివి. టెన్.

హెడ్ ఆఫీసు:- 10, నిస్ బెట్ రోడ్, లాహూరు.
చెన్నై రిజిస్ట్రేషన్ కార్యదానియందున్న డివిజన్ ఏజెంట్లు

- మిస్టర్ కె. నదాశివరావు, టెంపిల్ పిడి, కాకినాడ.
గోదావరి, కృష్ణా జిల్లాలు.
- మిస్టర్ మదూరు నారాయణ రెడ్డిగారు, ముద్దూరు, కడప జిల్లా.
బళ్లారి, కడప, కర్నూలు, అనంతపురం జిల్లాలు.
- మిస్టర్ టి. శరవణంగారు, ప్రొప్రైటరు మెనర్స్, టి. శరవణం అండ్ కో లాండ్సు డొనిబి
ల్లింగు, మైసూరు.
మైసూరు, కూర్గ రాజధానులకు.
- మిస్టర్ టి. ఆర్. భాస్కర్లు 5009 నెంబు జూరు నెంబుడాబాదు.
హైదరాబాదు సంస్థానమునకు.

వైన తెలుపబడిన జాగాలలో నబ్ ఏజెన్సీ కావలసినవారు నదరు డివిజన్ ఏజెంట్లకు దరఖాస్తు
లను పంపుకొనవలెను. ఇతరజాగాలలో కావలసినవారు ఈ దిగువ చిరునామాలకు పంపుకొనవలెను.
పండ్ల కె. సంతానం. లేక లోకల్ అడ్వైజరీ ఆఫీసు,
మేనేజింగు డైరెక్టరు, లాహూరు. 16, సుంకురామ కెటిపిడి, హైదరాబాదు.

ఉత్తరములు వ్రాయు పద్ధతినిగురించి నిలకలత జేందెదరు?

కె. ఎమ్. బెనర్జీగారు

WIDE-WORLD ENGLISH CORRESPONDENCE

సహాయముచే పదవ విధమున చక్కగా నేర్చుకొనడు.

ఉత్తరములు వ్రాయుపద్ధతులను గురించి పూర్తిగా అన్ని విషయములు గల గ్రంథము.

విషయములు:- వ్యాకరణము, వ్యాఖ్య, భాషా సంప్రదాయములు మొదలగునాటినిగురించియు, ప్రాక్టికల్
లెటర్-రైటింగు అంతు జనరల్ ఉపాధ్యాయము క్లుప్తముగా వ్రాయబడిన పూర్తి అధ్యాయములు గలవు. ఇవిగాక అన్ని
విషయములనుగురించి మాదిరి ఉత్తరములు, వ్యాఖ్యసంబంధమైన ఉత్తర ప్రత్యుత్తరములు మొదలగునవి విశేషముగా
గలవు. చిన్నవర్తకమునకుసంబంధించిన వర్తకుల ఉత్తరప్రత్యుత్తరములు, కోర్టులు, ఇన్ క్విరీటూర్స్, మునిసిపాలిటీ కలెక్షన్
బుక్, బడి మొదలగునాటికి సంబంధించిన ఉత్తరములు, వ్యాఖ్యమునకు సంబంధించినవియు, సామాన్యమైనవియు యందు
లో గలవు. ఇది విద్యార్థులకు మిక్కిలి అమూల్యమైనది. ఒకటికి ధర రూ. 1-12-0. వి.పి. తపాలాఖర్చు ప్రత్యేకము.
ప్రతివోటను ఏజెంట్లు కావలెను. "ఉత్తరములు అంగభాషలోనే వ్రాయవలెను."

INDUSTRY OFFICE (Book Dept.) 22, SHAMBAZAR BRIDGE ROAD CALCUTTA

మహర్షిదేవేంద్ర నాథ ఠాకూర్ గారి స్వీయచరిత్రము

(గ్రంథకర్త:- మొక్కపాటి రామమూర్తి గారు)

- వరివ్యక్తియు ముఖ్యముగా చదువ తగినది. 214 పేజీలు } ధర రూ. 2 8 0
- నిండుకాలానికి బైండు ఫెడర్ వెలుకాగితములు } పోస్టుఖర్చులు ప్రత్యేకము.
- ఆంధ్రోద్యమము-మొదటి అయిదు ఆంధ్రమహాజనసభల ఆహ్వానసంఘాధ్యక్ష } ... 1 8 0
- అధ్యక్షకోపన్యాసములు తీర్మానములు చిత్రపటములు కలిగినది } ... 0 4 0
- శ్రీ గురుబోధామృతము అను వేదసారగ్రంథము ఛక్రిపాటలు, } ... 0 4 0
- శ్రీమతి కట్టమంచి తిరుమలమ్మగారు వ్రాసినది. } ... 0 4 0
- తత్వమచంద్రిక ... వెల 1-0-0 | సటికా ఆఫ్ టెక్నికల్ బిజినెస్ ... 0-12-0
- ఆరాధనవిధి 0 4 0 ఆత్మజ్ఞానా సంఘము (కరీం నుండి విడిచిన తరువాత ఆత్మస్థితి) 0 8 0
- పోస్టు ఖర్చులు ప్రత్యేకము ఆంధ్రవత్తికార్యాలయము, 7, తంబు కెటిపిడి, మద్రాసు.

బర్మా జాతీయవాదులు

రంగూను, ఫిబ్రవరి 5 - ఆఖిలబర్మాసంఘముల కార్య
నిర్వాహకవర్గ కార్యదర్శియగు యు. వ్యాను త్వరగా రోకప్రయ
రణములకముగా నిట్లు తెలుపుచున్నాడు. జి. సి. బి. యే సంఘ
మువారి యధ్యక్షుడగు యు. భిట్. వ్యాయంగుగారు సంఘము
వారి సలహా నంగీకరించెద. మన ప్రాసియచ్చినటుల తెలుపు
చున్నాడు. సంఘమందు స్వర్గ యధ్యక్షునికీ, సంఘసభవారికిని
భేదాభిప్రాయములవలన గలిగినదనియు తెలిపిరి.

ఆఖిల బర్మా జాతీయసంఘమువారికి సమాధాన మిచ్చుచు
భారత ప్రభుత్వమువారు బుద్ధగయ విషయమును, వెనుకజేసిన
నిశ్చయము మార్చజాలనియు, నీవిషయము పూర్తిగా తత్సం
బంధము గల సంఘములవారే జూచిని, తగినదాని దీర్చి
కొనవలయు నని తెలిపిరి.

నర్విసన్

(బంగారు చేరినది)

ఇవి నరముల బలహీనతకు, సంసార సౌఖ్య
మునకు చిక్కిపోయిన వారికి, రక్తమును శుభ్రప
రుచుటకు శ్రేష్ఠతమమైన ప్రస్తుతకాలపు టానిక్.
నపుంసకత్వమును పోగొట్టును. నిరపాయకరమైనట్టి
ప్రసిద్ధమైన ఔషధరాజము. ఎప్పుడును ఆకాశం
ము గలుగదు. దీనితో పైకి కస్తూరితైలమును వా
డవలెను. ఈతైలమును వాడినవారికి తప్పక మంచి
గుణము గలుగును. ప్రతి మోతాదునందును పుష్టి
గలదు. ఉష్ణముచే గలుగు బలహీనత, ఆయాసము,
నరముల బలహీనత మొదలగునవి మాయమగును.
ఇది జీవితమునకు అమృతప్రాయము వంటిది. ఒక నె
లకు సరిపడు నర్విసన్ ఔషధము ధర రూ. 5- సా
ధారమైన బలహీనతకు లేక నపుంసకత్వమునకు
పైకివాడుటకు తైలము ధర రూ. 2-8-0 రెండుచేరి
7-0-0 తప్పిచెంట్లు జి. తాయి తాడికాటల్:- నర్వి
సనును, తైలమును వాడుటచే రోగికి మంచి గుణ
ము గలిగినది. మిస్టర్ ఎన్. ఆర్. రావు, డెపుటి
మాజిస్ట్రేటు, నెల్లూరు "నాకు మంచిగుణము గలిగి
నది."

మిస్టర్ డబ్ల్యు. బి. మద్రాసు:- "యిప్పుడు
నేను తూకమునందు 2 పౌనులు హెచ్చియున్నాను;
మిస్టరు కార్తరు, బొంబాయి:- "చాలాఅద్భుత
మైనది."

డాక్టరు ఎన్. మాస్సి, అహమదాబాదు:-
"స్వారస్థినియూ రోగికి చాలామంచిది." ఈదిగువ
తెలుపబడిన చోట్లలో దొరకును.

Behar Chemical Works Bhagalpur & Mihijam.
Tele. Add :- Chemists, Bhagalpur & obtain from
Agents :- Messrs. W. E. Smith & Co., Ltd. Madras.
Branches at Vepery, Esplanade & Ootacamund.

బాపట్ల సబ్బుకోర్సులో

OS 4-23

వాస్తు:- చుండూరు సాంబయ్య
అంతు
ప్రతివాలు:- రాళ్ల మల్లి కోటయ్య వగయి
రాలు!
యీసంబంధంలో ప్రతిమనరిగి శివ ఫయిసలు
డ్రీకిగా మార్చించ గలందులకు పీటిషను దాఖలు
వేయగా నోటిసు ఇమి తము 10-2-25 వాయిదా
చేసినారు. గనుక ఆక్షేపణయున్న మర్ల ఆతేది 10
గంటలులోగా బాపట్ల సబ్బుకోర్సువచ్చి ఆక్షేపణ
తెలియపర్చుకోవలెను. లేనియడల ఎక్ న్ సార్ల చేయు
దురు అని యిందుమూలంగా తెలియచేయుట
జయినది
ప్రయాగరాఘవయ్య
వాదితరపు వక్త్రీలు
1-2-25

EVANS

ఇవాన్సు లైమ్స్ అండు గ్లిసరైన్

ఆకర్షణీయమైన వెంట్రుకలు గల తల

గలిగియుండుటకు లైమ్స్ అండు గ్లిసరైన్ ను విశువక ఉపయోగించిన చాలును. ఇది వెంట్రుకలకు నునుపును, కాంజినియిచ్చుచు దినమంతయు వెంట్రుకలను సౌంపుగానుంచును.

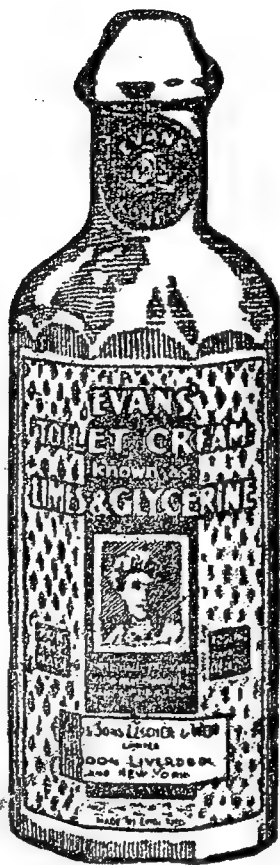
ఇవాన్సు సన్స్. లెక్కర్ అండ్ పేజ్,
లిమిటెడ్.

లండన్, అండు, లివర్ పూల్

ఇండియాలోనుండు ప్రతినధిపతిలాసము

పోస్టుబాక్స్ నెం 313

బొంబాయి.

ఆంధ్ర దేశమున పేరెన్నిక గల నవలలు!

తైబ్రరీలకు

సంవత్సరాది బహుమానము

50 పుస్తకములు

రు 25 లు మాత్రమే

రు 50 లు విలువగలవి

సంవత్సరాదివరకే తగింపునెల

ద రోరు 10 లు అడ్వాన్సువుచు నమోద రైలు టిక్కెటు తెలుపవలెను.

రు 0-1-0 బిల్ల పంపినచో గ్రంథములల్ని పంపెదము.

మేనేజరు, ఆంధ్రప్రచారిణి గ్రంథమాల, కాకినాడ.

రోజుకు రూపాయ 3/- లను గడించవచ్చును.

మాదర్బారు అటోరిటరును

ఉపయోగించి ఒకరోజుకు రూపాయ 3/- లను గడించవచ్చును. అనుభవము అనవసరము, దూరమునుగురించి ఆలోచించవలసినదిలేదు.

నేడే ప్రాప్తమైనవకు వ్రాయుడు.

GENZ WHEELER & Co.,

3, Commercial Buildings, Clive St, Calcutta

or 8, Broadway (Upstairs) Madras.

విద్యార్థులు కావలెను.

వాలాజా రోడ్డులో నెం 57/58 రు గల మా నూతన, విశాలమైన కట్టడమునందు మోటారు నడుపుటకును,

మెకానిజము నేర్చుకొనుటకు విద్యార్థులు కావలెను.

15000 చదరపు అడుగుల విస్తీర్ణముగల స్థలముగలదు.

తక్షణమే తెలుగు, ఆంగ్ల ప్రాప్తమైనవకు వ్రాసిన పంపబడును.

ప్రిన్సిపాల్

తండ్రివిలాసము:—మోటోస్కూల్

తెలిపాను:—నెం 1444

శ్రీరామ్ మోటారు స్కూలు,

మద్రాసు.

కాకినాడ

మ్యూనిసిపల్ బడ్జెటు

కాకినాడ, ఫిబ్రవరి 4:—1925-26 సం॥ మునకు బడ్జెటు ఎస్టిమేటును కాకినాడ మ్యూనిసిపల్ సంఘమువారు రూ 4, 79, 652 లకు జేసిరి. అందు రూ 76, 852 లు సంవత్సరాంతమున నిల్వయుండుననియు సామాన్య ఆదాయము రూ 2,05,210 అన్ను, వ్యయము రూ 1,97,590 అన్ను సంవత్సరాంతమున నిల్వ రూ 84,472 అన్ను ఉండునని బడ్జెటు చేయబడెను. ఇదిగాక “కాపిటల్” ఆదాయము గాంధీగర్భలముల అమృతపుసామ్మ రూ 69,990 ఖాంకిలలో నిల్వచేయబడెను. కొత్తవర్క్సుకు రూ 27,184 లు వ్యయపరచుటకు ఉద్దేశింపబడెను. ఆదినరీ కాపిటల్ వ్యయ యుగంపాను మొత్తమునిల్వ సంవత్సరాంతమునకు రూ 50,255 అందును. అందు రూ 15,000 మార్కెటుఫండును నూటికి 10 వంతున నిల్వకైండు రూ 19,520 అన్ను జోగా కేపించిన రూ 15,728 అన్ను క్రొత్త ప్రపాజలుకు వీర్పాటుచేయబడెను. అవేమనిన - రోడ్లకూయు లుత్పాటుకును బాగులుచేయుటకును రూ 4000 మునుకూలు వయ బాగులనిమిత్తము రూ 2000 మునుచిల్లపిల్లర్లునిమిత్తము రూ 1500 వాటర్ వర్క్సు కాంపౌండుగోడ ఎత్తుచేయుటకు రూ 1000; మ్యూనిసిపల్ ఆఫీసుకు కాంపౌండు గోడకట్టుటకు రూ 1000, ఆఫీసుకు గుబ్బపుకాలనిమిత్తము రూ 500, చాలాకీచెఱువువద్ద పార్కునిర్మించుటకు రూ 500; ఒక ఓవరుని యగును నె 1 కి రూ 60 ల జీతముమీద కి నెలలు టెంపరరీగానియమించుట; మ్యూనిసిపల్ టీచర్సు, గుమాస్తాలు, బంట్లోతులు, పాకీవాండ్లు మొదలగు వారికి జీతముల అభివృద్ధిచేయుట.

ఈ మ్యూనిసిపాలిటీకి యిప్పుడు అప్పుతీర్చవలసినది రు 29,850 ఉన్నది. ఇది 3,4 సం॥ ములలోపలతీరును. రోడ్లకూయులు కట్టునిమిత్తము రూ 15,000 లు బదులు యిప్పును గవర్నమెంటును అడుగుటకు తీర్మానింపబడెను. ఇది ఇకపూర్వెట్టుప్రకారము తీసికొనబడును.

పట్టణమునకు త్రైతమున చివరభాగముననున్న పోలీసుధిక్షయ్యలెన్లకు మంచినీళ్లగొట్టములు వేయుటకు రూ 16,800 కును ఎస్టిమేటు సాంక్షిక కాబడెను. ఈసామ్మ పోలీసువాకే భరించెదరని తెలియుచున్నది.

పగటి పాఠశాలలలో పనిచేయు ఉపాధ్యాయులను రాత్రిపాఠశాలలందును, రాత్రిపాఠశాలలందు పనిచేయు ఉపాధ్యాయులను పగటి పాఠశాలలందును నియమింపగూడదని మ్యూనిసిపల్ సంఘమువాడు తీర్మానించిరి. ఈనూత్రము ప్రస్తుతము పనిచేయుచున్నవారికి 1925 సం॥ ఏప్రిల్ 1 వ తేదీనుండి అన్వయించును. (స్వకీయవిలేఖ)

రానిప్పు ప్రభువుగారు

లాహోరు, ఫిబ్రవరి 5:—ఈగ్రామమునకువచ్చినవర్సనేవానాయకుడగు రానిప్పుప్రభువు, వివిధ నేనలను, సైనిక యానుషక్తులను, మొదలగువాటిని బరీక్షించెను. సాయంకాలము పోలోపండులలజూచిరి. అక్షివారమునాడు మరికొన్ని నేనలంబరీక్షించి, సాయంకాలము పోలోపండులల జూచెదరు. శిషిచ్చటనుండి బయలుదేరెదరు.

జనరల్ బాబు గారు, భార్య 10 వ తేదీని వచ్చి 18 వ తేదీ వఱకు ప్రభుత్వనుండిరముండుదెదరు.

ఓడలు

బొంబాయి, ఫిబ్రవరి 5:—నార్తరామోడగతమాసము 31వ తేదీ యుత్తరములతో బొంబాయినుండి బయలుదేరి, యెడెనురేవులము బుధవారము సాయంకాలము గం 8-30లకు జేరెను. సాయంకాలము గం 7 లకు బయలుదేరెను.

‘దేవస్థా’ యువోడ గతమాసము 29వ తేదీయుత్తరములతో లండనునుండి బయలుదేరి పోర్టుసెడ్డనకు బుధవారము పూర్వాహ్నము గం 11 లకువచ్చి, సాయంకాలము గం 8 లకు బయలుదేరెను.

‘శేషేయో’ యోడ యాంగ్లదేశమునకు బోవుచు నూయజు కాలవవద్దకు బుధవారము ప్రార్థువచ్చెను.

‘ఎల్విక్స్టను’ ఓడ

రంగూను, ఫిబ్రవరి 5:—ఈయోడలోని యువోగలవద్దనుండి సాక్ష్యములు పుచ్చుకొనుచున్నార. పూర్తియగు సాక్ష్యములు బొంబాయిలో దీసికొందును. వీరు కలకత్తామీదుగా బొంబాయి జేరుదురు.

6-వ వాయిదా నూలు పంపిన సభ్యులు

సం.	పంపిన వారి పేర్లు	జిల్లా	రిజిస్టరు నెంబరు	గజములు	నూలు నెంబరు
1	దేశ్ భారత కాశీనాథుని నాగేశ్వరరావు	మద్రాసు	2	2280	25
2	ఆంధ్రప్రదేశ్ దుగ్గిరాల గోపాలకృష్ణయ్య	ప.కృష్ణ	4	2000	12
3	గొల్లపూడి శివారామశాస్త్రి	గుంటూరు	7	2000	23
4	మొట్టి లక్ష్మీనారాయణ	ప.గోదావరి	16	2000	15
5	నూమిడి లక్ష్మీపతి	గోదావరి	17	2000	80
6	గూడూరి రంగయ్య	"	22	1000	20
7	రాచర్ల నారాయణరావు	"	30	2000	24
8	క్రొవ్వడి లింగరాజు	"	39	1000	24
9	నూచిరాజు రామచంద్రమూర్తి	"	44	2000	32
10	గరిగపాటి అంజనేయనూర్యప్రకాశరావు	"	46	2000	19,24
11	పెదపాటి వెంకటనూర్యప్రకాశరావు	"	55	2000	30
12	రాయప్రోలు లక్ష్మీనారాయణ	"	61	2000	16
13	చెన్నేటి సత్యనారాయణ	"	62	1160	12
14	సర్పిలీసు వెం. ను. కృష్ణారావు	"	64	4000	31
15	బోడా వెంకటరత్నం	"	75	1677	22
16	గోడేటి వెంకటాచారి	"	100	2000	16
17	చేలియ్యం సోమయ్య	"	138	1325	39
18	తల్లాప్రగడ ప్రకాశ్ రాయుడు	"	159	2000	19
19	తణిక్కల్ రామకృష్ణారావు	"	169	2000	20
20	అల్లూరి వెంకటరఘునాథులు	"	178	2000	38
21	మల్లాది రామమూర్తిశాస్త్రి	"	180	2000	32
22	సాగి కృష్ణారాజు	"	189	4050	16
23	ధన్వంతరాజు రంగారావు	"	205	2010	14
24	కంభంపాటి నక్కినరసింహం సోమయ్యలు	"	257	1950	18
25	ఇటికాల గుర్రయ్యగారి	"	272	2000	38
26	కూరూరి పీఠరాజు	గంటా	324	2000	22
27	వారణాసి సత్యనారాయణ	గుంటూరు	350	1380	15
28	యెల్లపెద్ది వెంకటసుబ్బారావు	"	362	1206	10
29	రాఘవ రంగారావు	"	364	2432	16
30	చిలుకూరి నూర్యప్రకాశం	"	368	2000	29
31	రావు వెంకటగారి	"	371	2000	73
32	వేముల వెంకటప్పయ్య	"	378	1580	20
33	మంతెన నాగరాజు	"	379	2000	14
34	పత్రి అనంతరావు	"	392	2500	29
35	జేచిరాజు కృష్ణమూర్తి	"	399	2000	9
36	ఇటికాల రామశాస్త్రి	"	424	2000	16
37	మంతెన గుబ్బరాజు	"	443	1410	54,110
38	దొంతిరెడ్డి రామిరెడ్డి	"	467	2120	20
39	రావెళ్ల అంజయ్య	"	500	2000	17
40	అమ్మిరాజు హనుమంతరావు	"	506	2000	25
41	మండవ నాగయ్య	"	570	2000	38
42	టేకేటి వెంకటసుబ్బయ్య	"	578	4070	18
43	కూరపాటి సమద్రయ్య	"	597	2000	32
44	కోదారి నరసింహారావు	తూ.కృష్ణ	670	2000	28
45	గొర్రపాటి వెంకటసుబ్బయ్య	"	704	2000	16
46	గుళ్ళపల్లి వెంకటసుబ్బయ్య	"	707	4000	18
47	చండ్ర గురవయ్య	"	719	2500	26 to 42
48	చాపరాల సత్యనారాయణ	"	728	2000	44
49	దుగ్గిరాల వరసింహం	"	739	2000	31
50	" రాఘవచంద్రయ్య చౌదరి	"	742	2000	19
51	దేవులపల్లి స్వామినాథశాస్త్రి	"	745	11	35 to 57
52	వీరపనేని అన్నపూర్ణమ్మ	"	805	4000	24
53	ఉప్పలూరి ముత్యారాజు	"	806	500	28
54	సుకేంద్ర కృష్ణమూర్తి	"	821	2100	12
55	బొన్నపిత్తుల కుటుంబం నూర్యారావు	"	849	1100	15
56	యార్లగడ్డ వెంకటసుబ్బయ్య	"	861	2000	24
57	ఆయాచిరుల లక్ష్మీనరసింహాచార్య	"	888	2000	18
58	భాస్కర్ల యాశ్వరాయ	మద్రాసు	939	1500	30
59	టంగుటూరి ప్రకాశం	"	940	7560	24
60	టి. వి. ఆర్. కృష్ణారావు	ప.గోదావరి	976	1100	25
61	దండు నారాయణరాజు	"	1007	2260	14
62	పోడూరి పేరారాజు	"	1009	2000	20
63	టి. సోమయ్యలు	"	1030	1215	19
64	కలిండి నూర్యనారాయణరాజు	"	1039	2000	18
65	శివుడు శివరావు	"	1043	2000	24
66	నడంపల్లి వెంకటరామరాజు	"	1064	1000	22
67	మారేపల్లి రామచంద్రశాస్త్రి	విశాఖపట్నం	1074	2000	24
68	మ. కోడండరామస్వామి	"	1076	1000	28
69	కోట సోమసుందరం	"	1077	2400	37
70	ధమిపాటి చినయజ్ఞనారాయణశర్మ	"	1090	2000	22
71	పంతులరావు బుచ్చిసుందరరావు	"	1094	1000	30,95,98
72	మరింగంటి భట్టయ్య వరసింహాచార్యులు	"	1103	2000	22,31

జాతీయత సాంఘిక ప్రాతినిధ్య సమస్య

సత్యమూర్తి, రామలింగారెడ్డిగార్లు
ఉపన్యాసములు

మొన్న సాయంత్రము గోఖలే హాలునందు ఎస్. సత్యమూర్తిగారు "డిల్లీ ఐకమత్య సభాసంతరము" విషయమున ఉపన్యసించి సాంఘిక ప్రాతినిధ్యము గూర్చియు ప్రత్యేక ప్రాతినిధ్యపద్ధతి ఐకమత్యమున కెట్లు ప్రతిబంధకముగా నున్నదో తెలిపిరి. కట్టుబాటు రామలింగారెడ్డిగారు అధ్యక్షులుగ నుండిరి.

అధ్యక్షుని ప్రారంభోపన్యాసము

సి. ఆర్. రెడ్డిగారు సభాప్రారంభోపన్యాసమునందు సంఘభేదములు, ప్రాతినిధ్యము గూర్చి యిట్లు చెప్పిరి: ప్రస్తుతము అన్నిటిలో ముఖ్యమైనది హిందూమహమ్మదీయ సమస్య. ఈరెండు సంఘముల మధ్య ఐకమత్యము కుదుర్చుటకై చాల యత్నములు జరిగినవి. లక్షి బడంబడిక యిరుపక్షములవారికి సమ్మతి కుదురుటకై జరిగినది. అట్టి బడంబడిక కుదిరినంత మాత్రమున జాతీయైక్యత కనుగొనముగా నుండునని అంతమాత్రము చాలునని భావించబడెను. కాని దాని ఉపయోగము కొంత అనుభవముపై వెల్లడి అయినది. ఆ బడంబడిక యెట్టి సమరసభావములపై నాధారపడి యుండెనో మొన్న టిఫిన్ భోజనమున లొకరు హిందూమహమ్మదీయులగుర్చి చెప్పి "బద్ద బైరముగలవి. కందుపక్షములు" అనుటను బట్టియే తెలియగలదు. మహమ్మదీయులు హిందువులు అట్లు విరుద్ధపక్షములుగా భావించక ఇరుగుపొరుగుల నుజ్జ్వలమైన ఒక్కజాతివారి గనే భావించుకొనుచుండిన గాని యీ సమస్య పరిష్కరింప బడదు. వీరిరువురకు ఒక్కరాజకీయసంస్థసభ్యులుగా నుండుట యెట్లని విచారించవలసియున్నది. వేరేవారు పక్షములు మతముల వారికి ప్రత్యేక సంఘములు సంస్థలుండినను వాటిన్నిటి ద్వారా జాతీయైక్యతకు, సమాన పౌరస్వత్వపు హక్కుల స్థిరపరుచుకొనుటకు పాటుబడునట్లు జేయవలెను. హిందువులకు మహమ్మదీయులలో ప్రత్యేక స్థానములు సంఘభేదముల ననుసరించి ప్రత్యేకించి నను, వారి ఎన్నికలు మాత్రము సమిష్టి నియోజకవర్గమునందు జరుగవలెను.

జాతీయతములు సాంఘిక పక్షపాతములు తొలగిపోవుటకు చాల యేర్పాటులు జేయవచ్చును. అందొకటి కాసనసభ కేంద్రకములుగా విభజించి యుండుట. ఒకసభయందు సామాన్యముగా ప్రజలందరి తరపున ఎన్నుకొనబడు సభ్యులుండునది. రెండవది వివిధసంఘముల ప్రాతినిధ్యము వహించునదియు ఇట్టి పద్ధతి యుండుటవలన సంఘముల యభివృద్ధికి గాని మతముల పోషణకు గాని యెట్టి అడ్డంకియు నుండదు. సాంఘికవాదులు యెంతసేపు తమ సంఘముకొరకే వాదించుచుండును, జాతీయవాదులకు మాత్ర మట్టి సంఘభిమానము లేదా? వారికిని గలదు. కాని వీరు ఎక్కువగా దేశముకొరకు పాటుబడుదురు. వారి ఆదర్శము దేశీయభివృద్ధి సాంఘికవాదులట్లుగాక తమసంఘమును దప్ప యితరవిషయముల తలపెట్టదు. ఎవరిసంఘముల గూర్చి వారు పాటుబడవలదని నేననను. వారిసంఘమునకు కావలసినదంతయు వారు కొరవచ్చును. కాని అంతకన్న ముఖ్యవిషయ మగు జాతీయభివృద్ధి మాట మరువరాదు. వారకొక్కరిన్నియు సమకూడినదివలన సంకల్పింపజేసి యుర్రకుందులకే ఏసంఘమున కాసంఘము పాటుబడుటయే ముఖ్యదర్శముగా నుండుకొనుట వలన అభివృద్ధిలో పాటు అంకితకలహము లంకురించును. మనదేశ మిప్పుడు నిరంకుశ ప్రభుత్వమువారి కట్టియడ్డులేక, ప్రజల నుత్సాహవంతులుగా చేసి కార్యము సాధించుటకుతగిన ఉద్యమమేదియు లేక, సంఘభిమానములు ప్రజలి పక్షభేదములు విజృంభించి చాల హింసదీయించుచున్నది. ఇట్టిసమయమున దేశీయతెల్లరును హిందువులు మహమ్మదీయులను సంఘచితస్వప్తి గలిగియుండక, భారతీయులను విషయము గుర్తించి భారతదేశమునకై పాటుబడవలెను.

అనిశ్చయము రెడ్డిగారు డిల్లీసభలో ఆంగ్లోఇండియను సంఘప్రతినిధియగు డా॥ దత్తాగారు చెప్పినభావముల నెంతయు మెచ్చుకొనిరి. ఆయన స్వసంఘమునకే ప్రత్యేక పౌరస్వములను గొరలేదనియు, అంజయ ఏకాభిప్రాయము గలిగి పనిజేసిన అంతియే జూలననియు గోచెను.

సత్యమూర్తి గారి ఉపన్యాసము

సత్యమూర్తిగారు డిల్లీలో ఐకమత్యసభ ఉపసభ్యులు వారు పరిష్కరింప నున్న క్లిష్ట సమస్యలను

గూర్చియు, ఆ సభ యొక్క పరిస్థితులందు పనితీరునున్నదో తెలుపుచు యిట్లుపర్యవేందిరి. డిల్లీలోగూడిన కమిటీగారు ఈమధ్యనింతకును ముఖ్యవిషయములు సంఘభేద సమస్య యొక్కటి, స్వరాజ్య విధాన మేర్పరచుట, సంఘభేదముల సమస్య ప్రమాదకరమగు ప్రాముఖ్యతను వహించుచున్నది. ఇతరవిషయము లన్నిటిని మరుగుపరచుచున్నది. సాంఘిక వికాసత్యము ఒక్కదానివల్లనే స్వరాజ్యమురాదు. అదిలేనిది సరాజ్యము లభింపదు. అన్నిసంఘమువారు ఏకాభిప్రాయముగలిగి పాటుబడనిది. సాంఘికతత్వము మరుగు.

తెండవవిషయముగు స్వరాజ్యవిధాన నిర్ణయమువలనగూడ స్వరాజ్యము చేకూరదు. ఆనిర్ణయమునందు కోర్కెల సాఫింపుటకు తగినసమర్థత ప్రజలు తాపనిది దానివలన ప్రయోజనముండదు. కావున ప్రస్తుతముఖ్యకర్తవ్యము దేశములో నన్నిరాజకీయపక్షములయందు వికృతమగుచున్నది. నాయకులెల్లరు చేయవలసిన కార్యమిదియే. దీనినే ప్రస్తుతకార్యక్రమముగా సంగీకరించవలెను.

కాలపరిస్థితులన్నియు మనకు విరుద్ధముగ నున్నవి. ఇంగ్లాండులో సంఘటితస్వభావముగల కన్సల్టేటివు ప్రభుత్వము వారును, యాదేశమున అమితనిరంకుశ ప్రభువుగా నుండిన బైప్రాయిగారును మనకధికారులుగా నున్నారు. ఇదివరకుండిన చెలమ్మపర్జు ప్రభువుకన్న నిరంకుశపాలనయందు రీడింగుగా రెక్కుడు గట్టివారిని తేప్పవచ్చును. అన్నిటికన్న యెక్కువవిషయమేమన బాగుగ ప్రభుత్వమువారికి నచ్చుతేప్పగల దేశీయోద్యమము విజృంభించుటకు. తాడ మంచినపంటలు మనదేశమున లేకున్నవి. ఉద్యోగప్రేములును, విరుదులవాంఛగలవారును ప్రభుత్వమువారినిబట్టి ప్రేమితులైనారు. ప్రభుత్వమువారు మనలో మనకు తెప్పలంటు బెట్టుటకే ప్రయత్నించుచుండును. దొరగారు లేచి అవధికుండ్లనియిండ్ల దానివైపుండు ను వా ప న గ ల భోజన పదార్థములకై యాశించుచు కుక్కలుండును. దొరగారు ఒక్కొక్కప్పుడు క్రిందజేసినవో దానికొరకై కుక్కలన్నియు కొట్టాడుమందును. ఇంతలో నాయజమాని అంతయు యెట్టి అటంకములేక కలగించును. భారతీయు లిప్పుడట్టి యవస్థయందున్నారు. ఏవో కొన్ని ప్రభుత్వస్థానములకొకట పోరాడుకొనుచున్నారు. ఇట్టి సమయమున వికృతత్వమునకై పాటుబడక తప్పదు. దీక్షతో పాటుబడినవో తప్పక కోర్కె సిద్ధించును.

ఒకవిషయమున ఎల్లరు ఏకభావము గలిగియున్నారు. చెలమ్మ పర్జుగారిసంగిన సంస్కరణలను గూర్చి భారతీయ రాజనీతిజ్ఞులందు వివిధాభిప్రాయములగలిగి వీలవోయిరి. కాని యిప్పుడు మితివాదులు గూడ సంస్కరణవిధానము, ద్వంద్వప్రభుత్వపద్ధతి యాచరణయోగ్యము కావని అంగీకరించిరి. నిరంకుశపాలన వారోసంగిన యాసంస్కరణలము రుచింపలేదని అనిరంకుశపాలనోద్యోగులే పలువురు, సర్ విరుదులుగలవారు, చివరకు సర్ పాత్రోగారు గూడ ప్రకటించిరి. ఎల్లరు గూడ తేరికరిరి రాజకీయభివృద్ధి గోరుచున్నారు.

అందుకొరకు మన వాంఛలన్నియు తెలుపుచు ఒక విధానమును నూచించవలె నన్నచో సేవంగీకరింతును. కాని అట్టి విధానము నే విపులముగా అనేకవరతులు, నియమములు విధించుచు స్వీకృతయూరజేసినవో అభిప్రాయభేదములు, అనవసర వాగ్వాదము లుద్భవించునని భయమగుచున్నది. కాని స్వరాజ్యమును అదర్శమునందే రాజ్యాంగవిధానము స్వయముగా తయారుజేసికొని మార్పుటకు క్రొత్తనిజంధనల చేర్చుటకు హక్కుగలిగియుండుట యని అర్థమగుచున్నపుడు, యిట్టి స్వీకృతమున తయారుజేసి అంగీకరింపగోరుట అసంపర్కముగనుండదా? మరియు రాజ్యాంగవిధానము తయారుజేయు సమకట్టినపుడు, ఇండియా ప్రభుత్వచట్టమును నిర్లక్ష్యము చేయజాలము.

సంఘములన్నిటి వికృతత్వము అవసరమని ప్రతిపాదు కొడుచున్న సంఘముల ప్రాతినిధ్య సమస్యకు మత్రము అనవసర ప్రాముఖ్యత నొసంగుచున్నారు. సాంఘికభేద సమస్యపరిష్కరింపబడువరకు స్వరాజ్యము రాదని కొందరు భావించెదమని వైసదలిపిన ఉపమానము నందువలె విదేశ ప్రభుత్వముక్రింద నుండునంతకాలము మనవారు పోరాడుకొనుచునే యుండును. కావున స్వరాజ్యమునొచ్చినవో యాసంపర్కపరిష్కరింపబడగలదని నాయుభిప్రాయము. ఉద్యోగములందు ప్రాతినిధ్యముగావలెనను మొత్తంత ప్రాముఖ్యత అధిమంతు, మధ్యమూడవతము వారగు నిరంకుశపాలకు లుండి తగవుల పెంచుచుండుటయోగ్యకరణము. సాంఘిక ప్రాతినిధ్యమువల్లనే చాలకట్టములు వచ్చుచున్నవి. స్థానికసంఘములలో సాంఘిక ప్రాతినిధ్యము గూర్చి స్థానికకాపనసభవారే పరిష్కరింపబడుచుంది.

ఆరోగ్యబలము

మీ బిడ్డ మిక్కిలి ఉష్ణ ప్రదేశమునందు కూడ ఆరోగ్యముగాను, సుఖముగాను ఉండుటకు గ్లాక్సో అవసరమైన మంచిబలము నిచ్చును.

గ్లాక్సో పాలచే పెంచబడిన బిడ్డకు ప్రేమసంబంధమైన వ్యాధులు, తయము మొదలగు భయంకరమైన వ్యాధులు రాదు.

గ్లాక్సో కల్తీలేని పరిశుద్ధమైనపాలు. వేడినీళ్లతోచేర్చి, తక్షణమే బిడ్డలకు ఉపయోగించవలెను. మరేదియు కొనవసరము లేదు. మీ బిడ్డకుని ఆడుగుడు.

ఇటలీ	గ్లాక్సో	స్పెయిను
రాజాగారి	క్రేమమైన పాల ఆహారము.	రాజాగారి
ఆదరణను	"చిక్కిన బిడ్డలకు బలము నిచ్చును."	ఆదరణను
బడసినది		బడసినది

గ్లాక్సోచే నాలుగురాజకుటుంబముల బిడ్డలు మిక్కిలి జయప్రదముగా పెంచబడిరి
 లోతుగా పరీక్షించియువారు ఆర్.వెడ్. యంగు అండు కో., లిమిటెడ్.
 (ఇంగ్లాండులో ఇంకొక్కటే చేయబడినవి.) తపాలపెట్టె నెం. 40 మద్రాసు.

లగ్నో ఒడంబడికను సవరించుటయే అవసరమగుచో సమిష్టి నియోజకవర్గమునందు లెక్కపరము. అందుల కంగీకరించిన ఏసంఘమువారి కెన్నిస్థానములు ప్రత్యేకించినను ఆక్షేపణయుండదు. సమిష్టి నియోజకవర్గమునండి ఎన్నుకొనబడిన చోమహమ్మదీయులు, కొందరు హిందువులకు హిందూసభ్యుడు మహమ్మదీయులకు గూడ ప్రాతినిధ్యము వహింపవలసియుండును. హిందూసభ్యుడు మహమ్మదీయ సంఘమువారి నెదుర్కొని వారీయందు ప్రచారముజేయవలసియుండును. ఆపూర్వకము సైస్పర్ధలుండవు. ఆసమర్థుడైనను తమ సంఘమువారినే నియమింపమని గోరుట భావ్యముగాదు. మహమ్మదీయుడైనవో హిందువుల ప్రాతినిధ్యము వహింపరాదా?

పిదప సత్యమూర్తిగారు దేశములో వివిధపక్షము లొనర్చిన కార్యక్రమమును గూర్చి మాట్లాడిరి. అందు జన్మింపవలయువారిని గూర్చి యెక్కువగ నిందించిరి - స్థానికస్వపరిపాలన కాఖ్యమంత్రియగు పానగలు రాజాగారు కాకినాడ తాలూకాలోర్లు సభ్యుడుగా డి. వి. ఎస్. ప్రకాశరావుగారు (కాంగ్రెసుసభ్యుడు) నియమింపబడినను, వారి ఎన్నిక సక్రమమని సబుకోర్టువారు తీర్పుజేసినను గూడ అతని ఎన్నికను గతేలులో ప్రకటింపలేదనియు, డిండిగలు పురపాలక సంఘమునందు రామస్వామివాయుడుగారు సభ్యునిగా ఎన్నుకొనబడి అతని ఎన్నిక తగవునందు ఆక్రమఎన్నికయని సబుకోర్టువారు తీర్పుజేసినను, లక్ష్మ్యములేయర్ అతని నామినేటు జేసిననియు చెల్విరి. నాయుడుగారు జన్మింపవలయువా రగుటయే యందుకు కారణము. ఇట్టి అన్యాయపు పక్షపాత ప్రవర్తనగల రాజకీయ పక్షములవలన ప్రయోజనములేదనిరి.

(సిగ్గుస్థితి అని పథలో కేకలు)

వారినధికారమునండి తొలగించుటకై ముందు ఎన్నికలలో ఘయ్య క్షాతీయపక్షమువారిని ఎక్కువమంది ఎన్నుకొనబడునట్లు తేలువలెనని గోరిరి.

అధ్యక్షులగు రెడ్డిగారు సత్యమూర్తిగారి చివర విన్నపమును బలపరచుచు, ఆయన తెలిపిన కొన్ని విషయములందు మాత్రము సంతోషముల నూదించిరి. స్వరాజ్యవిధానార్థము ముఖేయ డిల్లీలో నియమింపబడిన సంఘమునందు తాను సభ్యుడు గాకపోయినను, సత్యమూర్తిగారు సభ్యులుగానున్నారని. కాపనసభల బహిష్కరణమును గాంధీగారు ప్రజోధించుట వల్లనే, ఆసమర్థులగువారును, పక్షపాతముగలవారును అసభ్యులు

లొకటి అవర్థమును తెచ్చిపెట్టిరి నుడివిరి. ఆ గాంధీగారే 5 కోజులు డిల్లీలో సభకభ్యక్షులుగానుండి తాను ప్రతిపాదించిన బహిష్కరణ సిద్ధాంతములకు విరుద్ధముగనున్న సాంఘిక ప్రాతినిధ్యములు ఎవరి కెన్ని స్థానములొసంగిన బాగుండునని ఆలోచింపవలసినదనిరి.

హయిదుఖానుగారు అధ్యక్షునకు వందనము లర్పించుటతో సభముగిసినది.

నిజాంపట్నము

గుంటూరుజిల్లా నిజాంపట్నం గ్రామమున దిరి-2-25 లేడి సాయంకాలము ఆరోగ్యవారసు వైభవముగా జరుపబడినది. బాలురకు పసిపిల్లలకు ఆరోగ్యమునుగురించి మ. రా. రా మోపిలేటి వేణుగోపాలరావుగారు హెడ్ మాన్యు గారిచే చక్కని ఉపన్యాసము నొసగబడెను. శ్రీయుత చావలి బాలసుందరం, యెండుమారి ఉమాచామేశ్వర శ్రేష్టిగార్లచే అంటువ్యాధులగురించి విపులముగ చెప్పబడెను. పిల్లలకు పలహారుములు బహుముతులు శ్రీ రినిన్యాయన స్వేచ్ఛరు జి. వి. గణపతిగారిచే యివ్వబడెను. బహుశ్రీ శిష్ట శీతారామాంజనేయులుగారిచే మరకొన్ని చక్కని ఉపన్యాసములు ఆరోగ్యవిషయమై బోధింపబడెను. యా గ్రామ మునసబుగా రగు నాశం కామేశ్వరరావుగారు యందులగురించి చాలా శ్రద్ధతో కార్యక్రమము నెరవేర్చుటకు పాటుబడిరి. యెం. ఉమాచామేశ్వరం.

వెంకటగిరి

హరికథలు

ప్రస్తుతం వెంకటగిరికివచ్చివుండు విజయనగరం నివాసులగు శ్రీమూక వేంకటరామదాసుగారిచే మ.రా.శ్రీ వావిలికొలను రామారావుగారి గృహమునందు 1. రథస పమిరోజున రాత్రి వత్సలాకల్యాణమున్ను, 2. నిన్నటిరోజు భిక్షయేకాదశి ననుసరించి కుచేలోపాఖ్యానమున్ను భక్తిరసముగా జరుపబడినది. (ఒకవిలేఖరి)

వార్కూటూ, యోడ

రంగూను ఫిబ్రవరి:- కన్యామరణ్యగ్రమవద్ద మెట్ట తెక్కిన 'వాత్కూటూ' యనునోట్ల ఆక్యాబునండి బియ్యము దీసికొని యూరుకోజులు క్రైస్తవ బయలుదేశెను. ఓడయందు కిరీసు మునుష్య అధ్యోగులతో సహాగలరు. 2499 లన్నులురువుగు సామానులుతీసికొని విశ్రాంతిపడెను.

THE ASIATIC GOVERNMENT SECURITY LIFE ASSURANCE CO., LTD.,

(Formerly, Mysore Government Security Life & Marriage Assurance Co., Ltd.)

HEAD OFFICE: ASIATIC BUILDINGS, MYSORE (SOUTH INDIA).

Capital (fully subscribed) ... Rs. 5,00,000

" (Paid-up) about ... " 3,50,000

Government Securities held ... " 2,10,000

Life Insurance Policies issued ... " 25,00,000

Annual Premium Income ... " 1,00,000

Funds invested on Immoveable properties ... " 1,25,000

Necessary Security Deposit furnished to the Government of India as per Indian Life Assurance Companies Act 1912.

Loans granted to Policyholders and Bondholders from the available funds under the Property and Personal Investment Schemes.

Next Drawings for Granting Loans to Bondholders on 31st July 1925 and 31st January 1926.

WANTED AGENTS EVERYWHERE ON LIBERAL TERMS.

Apply for particulars to:-

V. Rangaswamy Esq. B.A., B.L.,

Secretary, Asiatic Buildings,
MYSORE.

D. Rodgers Esq.,

Chief Agent, Mysore Province,
MYSORE.

Messrs.

P. K. Rau & Sons.,

Chief Agents, Madras Presidency,

289, Tambu Chetty St., Madras.

సరసము

దృఢమైనది

నమ్మకమైనది

యిప్పుటికి ప్రఖ్యాతమైన బాగుగా తయారుచేయబడిన ఇనుపపెట్టెలు ఈవిధమున తెలుసుబడిన వారివద్ద అమ్మకమునకు సిద్ధముగావున్నవి. బాంబే, కంపెనీలు, కార్యాలయములు, కొలకతలలో సంఘములు మొదలగువాటికి సరఫరా చేయబడినవి. (1429)

పి. న. శే. శ. మొదలియార్,

ఇనుపపెట్టెలు చేయువాడు,

ప్రాచీనము,

59, బ్రాడ్వే, మద్రాసు.

నటరాజు ఎంజినీరింగు వర్క్సును, ఐరన్ అండ్ బ్రాస్ ఫౌండరీ అయిర్ ఎంజినీరింగు, మోటారులు, మెషిన్ భాగములు, మొదలగువివిధ వస్తువులను సమర్థవంతముగా రైనుమిల్లులు కావలసిన సిలిండర్లు, పాప్ టెంట్లు, సరసముగా యిర్పించును. ముఖ్యముగా పి. న. శే. శ. మొదలియార్, మద్రాసు. మెషిన్లకు సంబంధించిన భాగములన్నియు అర్జున యిచ్చి, తయారుచేసి యిర్పించును. ఈ తర్రములు (వాకిన బయట) వాయించును,

హిందూ దేశీయులకు క్రొత్త హిందూదేశీయ సబ్బులు

పదములు చాలవు.

సోపులను కాస్తాక్రమముగా తయారుచేయబడిన వాటిలో మొదట గన్న మెంటు సోపు ఫ్యాక్టరీవారిచే

తయారుచేయబడిన చందన, మల్లెపువ్వులసబ్బులే అతి శ్రేష్ఠతరమైనవి నిర్భయముగా తెలుపవచ్చును. అవి ముఖ్యముగా హిందూదేశీయులకు తగినట్లు తయారుచేయబడినవి.

అన్ని జాగాలలోను విక్రయమునకు దొరుకును

మహమ్మదు మూసా హాజి ఇబ్రాహిం అందుకో., 32, సిద్ధంబిది, మద్రాసు.

ది ఎంపైరు ఆఫ్ ఇండియా లైఫ్ అసూరీస్ కంపెనీ లిమిటెడ్

బొంబాయి

మంచి అభివృద్ధిలో నున్నది

27 సం॥ రిములనుండి షిక్కిలి మితవ్యమును జాగ్రత్తలోను నిర్వహించబడుటచే గలిగినఫలము. (4)

నేటికి రూ 2,29,00,000 లు ఆస్తిగలదు.

ఈ కంపెనీలో తప్పక మీరు భీమా చేయవలెను.

బెంగుళూరు బాంచి 152 కమర్షియల్ స్ట్రీట్,

మద్రాసు బాంచి 9/10 వెంకటేశ్వర స్ట్రీట్.

బొగ్గు విజ్ఞాన సంఘము

వంగదేశమందలిబొగ్గు ప్రశస్తము

బొంబాయి, ఫిబ్రవరి 5:- సంఘమువారియెదుట బద్ధ అందు కంపెనీవారి ప్రతినిధి ఎ. బిర్లగారు సాక్ష్యమిటుల నిచ్చిరి. "పరిశీలించినచో నేటూలు బొగ్గునకు వంగదేశపు బొగ్గు బాగున్నది. దెంగులుబొగ్గునైన వైషమ్యము కొంతగలదు. అది ఖరీదు తగ్గించుటవలనను, మంచి తరహా బొగ్గునే బంపుట వలనను జోపును."

పిమ్మట రిగ్గరుగారు, ఫాక్స్ అండ్ టాడ్ కిన్స్ కంపెనీవారి ప్రతినిధి సాక్ష్యమిచ్చుచు, వంగదేశపుబొగ్గుతో 15 వత్సరముల నుండి వ్యవహరించుచున్నామనియు, యుద్ధసమయముందును, తమవారత కొంతకాలమును మంచిబొగ్గు పంపక పోయినను, యీ నడుమ మంచిబొగ్గునే బంపుచున్నారనియు, హిందూదేశపు బొగ్గు టన్నుకు రు 2/-లైనను తగ్గించినగాని విదేశపుబొగ్గుతో పోటీచేయుచు నిలువజెప్పెను.

పిమ్మట షే. కి. యా. గౌ. షే. కి. అండ్ కంపెనీవారి ప్రతినిధి సాక్ష్యమిచ్చుచు, వంగదేశపుబొగ్గు ఖరీదు తగ్గించియు, రైల్వేమునుగూడ కొంత తగ్గించినయెడల, విదేశపు బొగ్గుతో పోటీచేయుగలదని జెప్పెను.

పోర్టుట్రస్టు అధికారిసాక్ష్యము

పిమ్మట పి. ఆర్. కే. డేలు సాక్ష్యమిచ్చుచు పోర్టుట్రస్టువారు బొగ్గును పెండ్లల్లవారా కొందురనియు, ఖరీదునందె మ్మనలేదా లేకపోయినయెడల వంగదేశపు బొగ్గునకే ప్రాధాన్యమిత్తురనియు చెప్పిరి.

మెక్సినుగారి సాక్ష్యము

జి. వి. పి. రైల్వేతరపున మెక్సిను, బర్మింగ్ హామ్ సాక్ష్య మిచ్చుచు, వారి రైల్వేవారు బొగ్గు వాడకమును తగ్గించుటకు బ్రయత్నించుచున్నారనియు, కొన్ని మాత్రులవలన నుమారు 2,99,000 టన్నుల బొగ్గు వాడకమును తగ్గించిరనియు జెప్పిరి.

మేజరు బంకౌ విల్సనుగారు

కొలకతకుకంపెనీ తరపునసాక్ష్యమిచ్చుచు, వంగదేశపుబొగ్గుకంటె, నేటూలుబొగ్గు ప్రశస్తమని జెప్పిరి. వంగదేశపుబొగ్గు తక్కువ ఖరీదుబొగ్గు, ఎక్కువ ప్రశస్తముగను నుండవలెననిరి. యుద్ధమునకు పూర్వమునప్పు బొగ్గుకంటె, తక్కువరకవిక్రయము వచ్చుచున్నదని చెప్పిరి.

సి. డి. నానావతిగారు, హైదరాబాద్ సంఘముతరపున షే. టూడుడు బొగ్గును వైకిబంపెడియొక్కొగి (ట్రాన్స్-ఎక్స్ ప్రెస్) ను ఆఫీసుకు యనసరములేదని చెప్పిరి. వంగదేశపు బొగ్గుకన్న కొన్నివిదేశపు బొగ్గురకములు బాగున్నవని చెప్పిరి. హిందూదేశీపుబొగ్గు ఖరీదు తగ్గవలెననియు, రైల్వేభాగమునకు తగ్గవలెననియు చెప్పిరి. అటులయినయెడల విదేశపు బొగ్గుతో పోటీచేయుగలదు. బొగ్గుగనులవద్ద ప్రభుత్వమువారు ప్రాశస్త్యమునుబట్టి యీ బొగ్గునకు సర్టిఫికేటుల నీయవలెనని చెప్పిరి. ప్రభుత్వమునాగుగూడ వీరికి సహాయముజేయవలెననిరి.

బొంబాయి, అహమదాబాదు విలులసంఘమువారు తమసాక్ష్యములను వ్రాతములకముగా నిచ్చిరి. రెండుసంఘముల వారుగూడ హిందూదేశీపుబొగ్గుకంటె, విదేశీయపు (నేటూలు) బొగ్గు బాగుండుననియు చెప్పిరి. విదేశీయపుబొగ్గును దీసికొని నంతశ్రద్ధ హిందూదేశీయువారు దీసికొనరు. బొంబాయిమిల్లుసంఘమువారు బొగ్గునిమయమై ప్రభుత్వమువారు కాసనపూర్వకముగా గాని మరేవిధముగా గాని బోక్సము గలగజేసికొనుటకు దని జెప్పిరి. అహమదాబాదు మిల్లువారు విదేశీపుబొగ్గుమీద దిగుమతిపన్నును, స్వదేశపు బొగ్గుఖరీదు, రైల్వేమును తగ్గించవలెనని గోరిరి.

నేపాలు మహారాజుగారి తల్లిగారి యాగమనము

బొంబాయి, ఫిబ్రవరి 5:- ఈగ్రామమునకు నేపాలు మహారాజుగారి తల్లిగారు, తమనచరణ వత్తురనివిని, హిందూ మహాసభవారు ఘనముగ స్వాగతమిచ్చుటకు విజ్ఞాపనపత్రము నిచ్చుటకు బయలుదేరిరి. కాని వారియాగమనము, యాభివృద్ధి ముగులంజేసి వీలుపడలేదు. కావున మహాసభ వారిర్యాయముంజేసి మహారాజుగారి యాంతరంగిక కార్యదర్శికి చెలియజేసిరి.

"మహారాజువారి పురమునకువచ్చు సందర్భమున రాష్ట్రీయ హిందూమహాసభవారి తత్వంతోత్సాహముగ స్వాగత మొసంగుచున్నారు. భారత రాజ్యములో ప్రఖ్యాతమయినట్టి దీనికి, దినదినప్రవృద్ధమానమగునటుల పరమేశ్వరుడు డనుగ్రహించుంగాకయని ప్రార్థించుచున్నారు"

భారత దేశమున 5,00,000 మంది కుష్టురోగులున్నారు

అన్ని మలేయులలోను యీ వ్యాధి వ్యాపించినది

ఇది అంటు వ్యాధి

శ్రీలకు, పురుషులకు, బాలులకుగూడ యీ వ్యాధి వ్యాపించును.

ఈ వ్యాధిని కుదుర్చువచ్చును.

దేశీయులందరూను సహాయము చేసినచో కుష్టువ్యాధి పూర్తిగా అంతరించిపోవును దీనిని రూపుమాపుటకు శ్రీరాజప్రతినిధిగారు గొప్ప ప్రయత్నమును తలపెట్టిరి.

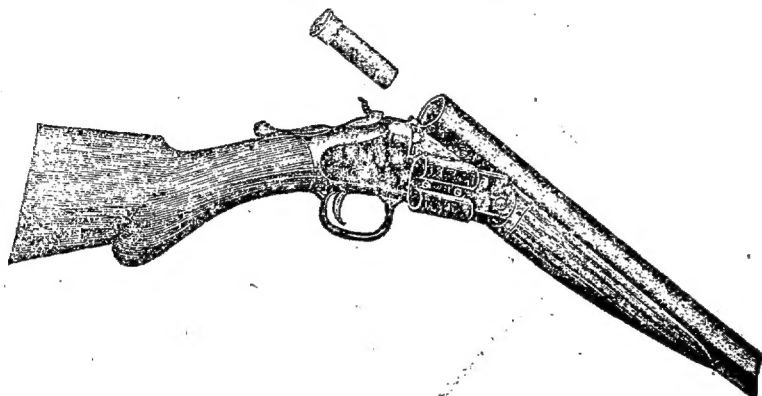
దానికి ధనము కావలెను మీరు సహాయము చేసెదరా?

మీరియ్యగలిగిన మిక్కిలి గొప్ప మొత్తమును, చెన్నపురి గవర్నరు ప్రైవేటుశక్రటారికి గాని "హానరరీ శక్రటరీ, బ్రిటిషు ఎంపైరు లెప్సీ రిలీఫు అసోసియేషను యిండియను కౌన్సిలు ఢిల్లీ" అను చిరునామాకుగాని పంపగోరెదము.

ఈవిజ్ఞప్తినిగూర్చి మాకు గల సాహభూతిలన మాపత్రికలో యీ ప్రకటనకు స్థలము ఉచితముగా నీయబడెను. (ఆంధ్రపత్రిక)

స్పెషల్ సింగిల్ బాల్ బ్రీచ్ లోడింగు తుపాకులు

యిప్పుడే వచ్చినవి

సింగిల్ బారల్ బ్రీచ్ లోడింగు టాప్ లీవరు హామర్ ఎజెక్టరు తుపాకి 12 బోరులు, 36, అంగుళముల బారల్ 2 సాల్ట్ కాల్క్రిడ్జి కారియర్ పైన్ తెలుపబడిన ప్రతిమవలె నుండును. హామర్ గు టాప్ అందు రివ్ల్యూషన్ ఆరమ్ము కంపెనీ యు. ఎస్. ఏ. వారిచే తయారుచేయబడినది. 62 8 0

ప్రైమెర్లరు తుపాకి 2 సాల్ట్ కాల్క్రిడ్జి కారియర్ గలది. అయితే 34 అంగుళముల బారల్ గలది. 60 0 0

ప్రైమెర్లరు తుపాకి " " 32 అంగుళముల బారల్ గలది. 57 8 0

ప్రైమెర్లరు తుపాకి అయితే బరువైన బ్రీచ్, 2 సాల్ట్ కాల్క్రిడ్జి, 36 అంగుళముల బారల్ గలది. 72 8 0

సింగిల్ బారల్ బ్రీచ్ లోడింగు టాప్ లీవరు హామర్ ఎజెక్టరు గన్ 12 బోరులు, 36 అంగుళముల బారల్, 2 సాల్ట్ కాల్క్రిడ్జి కారియర్, పైన్ తెలుపబడిన ప్రతిమవలె నుండును. స్టీ వెన్న ఆరమ్ము కో యు. ఎస్. ఏ వారిచే తయారు చేయబడినది. 62 8 0

సింగిల్ బారల్ బ్రీచ్ లోడింగు టాప్ లీవరు హామర్ ఎజెక్టరు డ్రెడ్ నాట్ తుపాకి 12 బోరులు, 36 అంగుళముల బారల్ 2 సాల్ట్ కాల్క్రిడ్జి కారియర్ స్టీ వెన్న ఆరమ్ము కో యు. ఎస్. ఏ. వారిచే తయారు చేయబడినది. 70 0 0

సింగిల్ బారల్ బ్రీచ్ లోడింగు 12 బోరులు పైడ్ లీవరు హామర్ ఎజెక్టరు తుపాకి 32 అంగుళముల ఫ్లూయిడ్ స్టీల్ బారల్ ఫుల్ చోకో, చాలదూరమునుండి కాల్పుటకు వీలుగా నున్నట్లు బోరులు గలది. మాకుగాను ప్రత్యేకముగా. సి. జి. బోన్ హీల్ బర్నింగులను వాడిచే తయారు చేయబడినది. 2 సాల్ట్ కాల్క్రిడ్జిచే అవర్చబడినది. ఈ తుపాకి నెం 2 సాల్ట్ 90 గజముల దూరమునుండి చంపును. 12 తుపాకులు మాత్రము ఇప్పుడే వచ్చినవి. 95 0 0

"మేము కొన్నిటిమాత్రమే తెప్పించి యుండుటవలన ఆకాశంగము కలుగకుండుటకై తక్షణమే ఆర్డరును పంపుట మంచిది."

SPENCER & Co. Ltd., MADRAS.

ఆనందాశ్రమ గ్రంథరత్నమాల

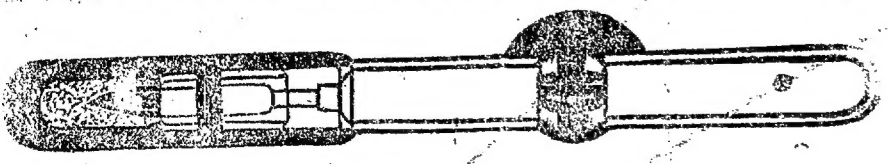
శ్రీమదాంధ్ర మహాభారతము పద్యకావ్యము

7 సంపుటములుగా క్యాలికోబైండు గిల్టపేరు వెల రూ 15-12-0.

3 సంపుటములుగా క్యాలికోబైండు గిల్టపేరు వెల రూ 15-0-0.

ప్యాకింగు అండ్ క్యాలటలాగు వుచితము పోస్టేజి ప్రత్యేకము.

ఎ.కణ్ణన్ శెట్టి అన్డ్ కంపెనీ. 286 చె నాబాబురొడ్డు మద్రాసు.

గ్లాసు పాళీలు

హం టెన్ పేనాల బంగారపు పాళీలబరులు యీనూతన గ్లాసుపాళీలు దేశీయతయు వాడుకలోనున్నవి. గ్లాసు రూ 14.

గ్లాసుపాళీల కలము ఒకరూరి సిరాలో ముంచినయెడల 5 నిమిషములవరకు చక్కగా వ్రాయును. గ్లాసు రూ 14. గ్లాసుపాళీ ఫ్రంట్ టెన్ పేనా రూ 1. దజను రూ 10.

మైలాపూరు విక్టోరియా మద్రాసు.

ఆయుర్వేద ఓషధిబోధకాల, యెగ్గురు, మద్రాసు.

మదరాసు ఆయుర్వేదఫార్మసీకంపెనీవారు తయారు చేసిన "సిద్ధకల్పమకరధ్వజము" అను రిజిస్టరుకాబడిన బోధకమును బెల్గాములో (1924) జరిగిన ఆయుర్వేదసభవారు నిమిషించిన ఉపసంఘమువారు పరీక్షించి, వ్యాధిగ్రస్తులకు వరప్రసాదమువంటివని భావపరచిరి. ఆ యోగ్యతాపత్రమును బంగారుపతకమునుగూడ కంపెనీవారి కొసంకుట నేనుచాల సంతసించుచున్నాను.

(సం) హెచ్. ఎస్. కాజల్లీ.

కార్యదర్శి, (పదర్శనసంఘము.

29 దేశీయమహాసభ బెల్గాము

1.1.1925.

మీ బోధకము "సిద్ధకల్పమకరధ్వజము" (రిజిస్టరు) నేను ఉపయోగించితిని. దాని ఫలితము లభ్యమౌతుము.

(సం) హరిహరగురురావు నబ్బిను,

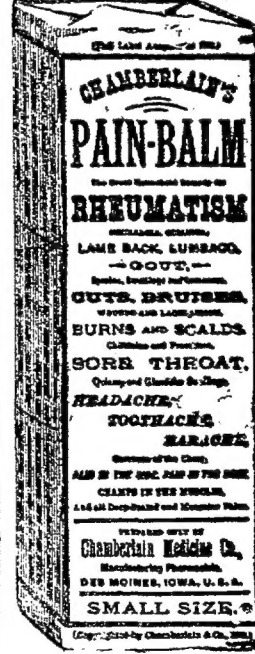
8-1-25 } బి. ఎ. ఎల్. ఎల్. బి.
బెల్గాము } కార్యనిర్వాహకసంఘసభ్యుడు,
88 వ దేశీయమహాసభ

"సిద్ధకల్ప మకరధ్వజము" (రిజిస్టరు) అను మదరాసు ఆయుర్వేద ఫార్మసీవారిచే తయారు చేయబడిన బోధకము నా ఆరోగ్యాభివృద్ధి కంతయు నుపకరించెనని విశదపరచుట త్యంతానందము గలుగుచున్నది. దీనించి పోవుచుండిన నా ఆరోగ్యమును అత్యద్భుతముగ అత్యంత స్వల్పకాలము నందే బాగుపరచుటచే, ఈ బోధకప్రతిభను, ఉపయోగమును ప్రజలకు వెల్లడిజేయ ప్రోత్సహముకల్గినది.

మదరాసు } సం॥ వి. సి. శేషచారి
జనవరి, 6-1925 } హైకోర్టు వకీలు.

నేను సిద్ధకల్ప మకరధ్వజమును వాడుచున్నాను. ఆ మంచి చాల ఉపయోగపడినదని తెలుపుటకు సంతసించుచున్నాను. అనేక సీసాల కాడ్లివరాయిలు చేయలేనిపని ఒక 'సిద్ధకల్పమకరధ్వజము' సీసా చేయగలదు.

బెల్గాము } సం॥ కె. జి. గోడ్సే
జనవరి, 5-1925 } డి. కోట్ట ప్రిదరు

చేంబర్లెన్ గారి వెయిన్ బామ్

నాల నొప్పులు, నడుము నొప్పి, కాలినగాయములు తలనొప్పి, వండ నొప్పి, నరుకులు, చెబ్బలు మున్నగునవి దీనివలన తక్షణ గుణ మగును.

అన్ని బాగాలలో వికాయమునకు 33 దొరకును. (1)

శ్రేష్ఠతరమైన వెంటుకల తైలము "మణినూనె"

మిక్కిలి మనోహరమైన నువాసనగలది. కైట్ ఆయిల్ యితర అపాయకరమైనవన్నవలె చేరుటలేదు. ఇది చాలకాలమునుండి మంచినగుచుకల్గి, వాడుకలోనున్నది. బుడి 1 కి ధర రూ 1-0-0.

దీనిని వాడుటచే వెంట్రుకలు మిక్కిలి కాంతిగాను నల్లగాను, బలముగాను యుండును. చుండును రానీయక వెంట్రుకలను బాగుగా పెంచును. యితరవివరములకు మా క్రొత్త క్యాలటలాగునకు వ్రాసిన ఇనాముగా పంపెదము.

ఆంధ్రపత్రిక నిగ్రహ ఫార్మసీ, 26, బ్రాడ్వే, మద్రాసు.

డెల్టా బిస్కత్తులు

ఇదివరలో జరిగిన గొప్పయుద్ధసమయమందు మాకర్మాగారము, అందుకు సంబంధించినవన్నియు అనేకవైపులందును, విదేశములందునుండిన సైన్యమునకు బిస్కత్తులను తయారుచేసి, సరఫరా చేయుటకు పూర్తిగా ఇండియాగవర్నమెంటు మిలిటరీశాఖవారి అధీనమునం దుంచబడినది. అందుచే నరఫరాచేయుటకు వీలులేనందున అనేక కారణములను పోగొట్టుకొంటిమి. ప్రస్తుతము వారికంద ర్శించిన సరుకులను సరఫరాచేయుటకు గొప్పప్రయత్నములను చేయుచున్నాము. మా బిస్కత్తులు మిక్కిలి మేలైనవిగా యుండుటవల్లను, దిగుమతిచేయబడినవాటిధరయందు అధిక వ్యత్యాసముండుట చేతను మాకు గొప్పజయమే గలుగుచున్నది.

ఈ దిగువ తెలుపబడినవాటిలో దేనినైనను ఉపయోగించి చూడవలెనని కోరెదము.

కాదామి	బీన్	ఇండియాలో	నెన్
ఆరోగూట్	కారోనేషన్	లెమన్	టటన్
బట్టర్ ఫింగర్	క్రాకర్లు	లంచ్	పీట్స్ బూరి
కేబిన్	ఫామిలి	మేరీ	రాజా
కాన్ టీన్	జెమ్ బస్టు	మిల్కు	వానిల్లా
మిక్సెడ్ హాస్ హోల్డ్స్	టీ	సోడా	వాటర్

మా జింజర్ నట్సు, ఫింగర్ బిస్కత్తులు విదేశపు వాటికంటెను చాల మేలైనవని నిర్ధారణ చేయబడినది.

బ్రాన్, ఆమందు, గ్లటన్, ఈమూడవరకముల డైయాటెటిక్ బిస్కత్తులను, గోధుమ బిస్కత్తులను వైద్యులు మిగుల పట్టుదలతో సిఫార్సుచేయుచున్నారు.

అన్నిరకములు 1 పౌను, 2 పౌనులు, 7 పౌనులు, 14 పౌనులు, 28 పౌనులుగా టిన్నులలో ప్యాకు చేయబడియున్నది.

కర్మాగారమునందు పనిచేయువారందరును అగ్రజాతి హిందువులే. ఇంగ్లాండులో తయారగు వాటిలో మిక్కిలి శ్రేష్ఠమైన మెషినులు మావద్ద నున్నవి. చేతితో తాకబడక, ఆరోగ్యవద్దతుల ననుసరించి, నిపుణుల విచారణక్రింద ఇవన్నియు తయారుచేయబడుచున్నవి. హిందూధర్మమునందు యితరులు చేయుచున్నవాటినిచూచి మా బిస్కత్తులని మోసపోకూడదు. ఇతరులు తయారుచేయు నట్టి వాటివలెనే వారు చేతితో తయారుచేయుచున్నారు.

డెల్టా బిస్కత్తు కంపెనీ లిమిటెడ్., డెల్టా.

వారిచే తయారుచేయ బడినది.

మద్రాసు రాజధానికి, మైసూరురాజ్యమునకు, నైజామురాజ్యమునకు పోల్వజంట్లు:-

మహమ్మదు మూసా హాజి ఇబ్రాహీం, ఆంధ్రకో.,

32 గిడ్డంగివీధి, మద్రాసు.

మద్రాసు స్టాకిస్టులు:-

- మహమ్మదు ఇస్మాయిల్ అండుకో., 263 చైనాబజారు, మద్రాసు.
- ఎస్. దేశాయీకాండర్, చైనాబజారు, మద్రాసు.
- కె. మహమ్మదుహుస్సేన్ సాహెబు, బందరువీధి, మద్రాసు.
- సి. ఆర్. పడివేలు మొదలియార్, మూర్ మార్కెట్టు, మద్రాసు.
- సి. వీరాస్వామిచెట్టియార్, మూర్ మార్కెట్టు, మద్రాసు

బెంగుళూరు స్టాకిస్టులు:-

- మహమ్మదు ఇస్మాయిల్ అండుకో., 80, ఏ. ఓల్డ్ పూర్ హానురోడ్డు, బెంగుళూరు కంపెనీ మెంటు.
- డి. సైడ్ ఉస్మాన్ అండుకో., 47/49 న్యూమార్కెట్టు, దాన్ బ్రాంచీలు, కంటోన్మెంటు.
- పి. ఎమ్. బుల్ రహిమాన్ సాహెబు, న్యూమార్కెట్టు, కంటోన్మెంటు.
- మహమ్మదు ఇస్మాయిల్ అండుకో., అవెన్యూ రోడ్డు, బెంగుళూరు సిటీ.

మలేరియా, ఇతర జ్వరములకు

వైరెక్సు

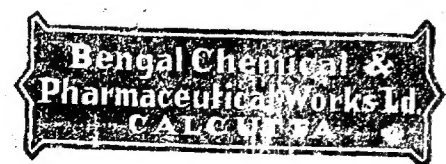
1591

ఒక్కటే ఆమోఖమైన గుణమునిచ్చును. దీనిని ఉపయోగించి మంచినగుమును ఆరోగ్యమునుపొందిన లెక్కలేనివారితో ఈ యోగ్యతాపత్రిక నిచ్చియున్నారు. అందువల్లనే

వైరెక్సు అమితముగా

విక్రయమగుచున్నది.

రహస్యమైన ఔషధములుకాదు. పొరములవ్రాసిన పంపబడును.
బుడ్డి 1-1 ధర రూ 0.18-0 వి. పి. చార్మిల్ సహాయ 1.2-0.

Bengal Chemical & Pharmaceutical Works Ltd.
CALCUTTA

చెన్నై బజారుధర

ఫిబ్రవరి 7 వ తేది శనివారము

(1) ధాన్యములు			
దినోజులు కా 1-1	రూ 80.0-0	మొదలు	42.0-0
అన్నము అస్తాలు		మొదలు	18.0
కన్నులు, కెనాల్స్, ,, క 48 గల	రూ 14.0-0		14.8-0
కలూరి	,, 24		15.8-0
డిల్లీ	,, 24		16.4-0
రాగులు కా. 164 అస్తా 1-1	,, 8.12-0		9.0-0
శవ్వలు	,,		20.0-0
(2) పప్పుధాన్యములు			
కందులు అస్తా 1-1 క 205	రూ 11.0-0	రూ	12.0-0
శనగలు	,, 24		10.8-0
శెవలు	,, 24		11.8-0
పినుములు	,, 24		18.0-0
జొలలు	ర 164		9.4-0
(3) నూనె వస్తువులు			
శవ్వలనూనె కా 1-1	రూ 160.0-0		165.0-0
నయ్య కా 1-1	,, 14.0-0		22.0-0
కందాపురం శేరునెనెశవ్వకా 1-1	,, 55.0-0		60.0-0
ఇతర శవ్వలనూనె	,,		59.0-0
శేరునెనెశవ్వకా కా 1-1	రూ 122		126.0-0
అమడిము కా 1-1	రూ		142.0-0
(4) చిల్లర వస్తువులు			
వాడకశుభ్ర కా 1-1	రూ 155.0-0		160.0-0
దూరకశుభ్ర	రూ		180.0-0
మిరపకాయలు(గుంటూరు) కా 1-1	రూ 129.0-0		140.0-0
గుంటూరుకాయకట్టు నీటిమంట ముఖాని 1-1	రూ		50.0-0
భోజన స్త్రీపాతకట్టు	,,		70, 75
కల్లము కా 1-1	రూ 35.0-0		60.0-0
దింధిపండి కా 1-1	రూ 30.0-0		35.0-0
(5) ఇనుము			
కల్ల రకం కా 1-1	రూ 82.0-0		88.0-0
అలంక	,, 82.0-0		85.0-0
కప్పుడు	,, 82.0-0		85.0-0
(6) పోషాములు			
పండి 100 కుంటుకు	రూ 72.0-0		77.0-0
అంగారము, కలము 1-1	రూ 21.8-0		22.8-0
పకరణ 1-1			14.0-9
ఇక్కిడి కా 1-1	రూ 275.0-0		280.0-0
కా 24	రూ 825.0-0		880.0-0
అస్కాచక్కెర కా 1-1	రూ 84.8-0		85.0-0
(7) రంగులు అలిజరె ను			
అవుక్కునూడు 20 డిగ్రీలు	రూ		70 72.0-0
కొట్టిక్కునూడు	డిల్లీ		,,
సింహం	డిల్లీ		,,
గుర్రం	డిల్లీ		,,
(8) కూడి			
కొండా కబ్బళాయన 1-1	రూ		820.0-0
(9) నూలు			
కోయిలకూరు నం 10 1/2 పెట్టె 1-1	రూ		7.8-0
కుడర నం 12 1/2 పెట్టె 1-1	రూ		8.12-0
పుష్పారు రేనుగ నం 8 1/2 పెట్టె 1-1	రూ		8.12-0
అనామకాబాదు నం 12 1/2 పెట్టె 1-1	రూ		7.12-0
కూకరేనుగ నం 20	రూ		11.4-0
కూక నం 20			
,, 40 ఏ తరీలు అయినన	రూ		18.11-0
గోకాక నం 12 1/2	రూ		9.0-0
వద్దాక నం 24 1/2	రూ		11.8-0
14 1/2 క్లెలకా కా	రూ		8.12-0
నం 20 చెన్ని సింహం	యీ		రూ 11.4-0
నం 22	,,		రూ 11.8-0
నం 12 1/2 చెన్ని పర్కాను	రూ		9.0-0
నం 14 1/2	,,		రూ 9.4-0

మందరి తెలుము

డబ్బీ 1-1 నెల రూ 0.8-0 వి. పి. 0.5-0

ఒక డబ్బీతెలుము విడుదల కాదిన ముఖమున ఏర్పడు మెంటిములు మచ్చలుమానును. ముఖము కాంతిబోరి, నున్న గా అద్దమువలె ప్రకాశించును. చర్మము మృదుత్వముకలిగి శాంతిగా లేదు. ఈ తెలుము మంచినగాన గలిగి మిగడవలె నుండును. అమ్మకాంక్షనం డిపో మదరాసు - బొంబాయి.

వాడితిరా? వాడకుండిన తెప్పించి వాడి తక్షణమే నంతోషింపుడు !!

ఈ అద్భుతమైన వాడితిరా మందు కర్మాచార్యులు మొదటి రకం కర్మాచార్యులు, వంశ శాస్త్రవేత్తలు, కర్మాచార్యులు, అమూల్యమైన వనమాలికలు చేర్చి రియారు చేయబడినది. హానికరమగు కర్మాచార్యులందు చేయబడినది. పిన్నులు పెద్దలు, ముగిసారు, బాలికలు మొదలగు వారందరూ అనుభవించినచో అన్ని వ్యాధులకు వాడతగినది 250-800 ముత్రముల బుడి 1-3 ధర రు. 0-4-0 బుడ్లు 6-8 1-4-0

ఈ వీరుక తెలుగుబడినదే మధ్యమలు తప్పక వుండి గుణ మిచ్చును.
కాపా వనోదిని:—సాధారణమైన జ్వరములు, చలిజ్వరములు, మలేరియా మున్నగువాటికి మంచి గుణమిచ్చును. (64 పొట్లములు గల) ప్యాకెటు 1-0-0 రు. 1-0-0.

శివకాంతి తెలుము:—బిడ్డలు పెద్దలు కాఫీ చక్కెరలో అతిసులభముగా వారి వారి కాయములను సులభించి కొన్ని పొట్లు తీసుకొనిన గుణముగా విరచనమగును. కన్నము లేదు, గంకటము, అలమ్యము వుండదు. బుడి 1-3 ధర 0-8-0.

సర్వాంగ బలకారి:—(కాఫీ, టీ, కోకో మున్నగు పానీయముల కేవలముగా వుండటము గాక అనేక వ్యాధులకు కారణమగును. అట్లు తేక చేయవలసియున్న వ్యాధులకు పోగొట్టి ములద్దమును, లే ఇకరవ్యాధులను రానీయకుంక తరచును. అనేక కేల చిట్టలు ఖర్చుచున్నది.) ధర్మా 1-3 ధర 0-7-0

మహా సాధాగ్య శోంఠి:—(కాలింఠిల పొలిటికి వ్యవసాయము కంటికి. వినవచ్చును, శుభవాత వారికి కలియవలసియున్నది. యింట్లోను వారికి కలుగు వ్యాధులన్నిటిని యిది తప్పక మరుగును. 20 రులం బుడి 1-3 ధర 0-1-0

(594-8)

Powell's Extract of Golden

3421 పవలుగారి అమోఘమైన నెగ రోగమునకు అద్భుతమైన గుణ మిచ్చును.

అంగ్ల; ఆయుర్వేద ఔషధములనుండి తయారుచేయబడినది. నెగ రోగము, మేహరోగములు, మూత్రాశయము, మూత్రపిండములయొక్క వాపు, శుక్ల నవ్వుము, బలహీనము, పిపులో నొప్పి మొదలగు వాటిని ఇది నమ్మకముగా కుదుర్చునట్టి దివ్యౌషధము.

గుణము:—6 మోతాదుల గెనోను పుచ్చుకొనిన తక్షణమే ప్రవణము తక్కువ నిల్చును. మరియు మూత్రసంబంధమైన చిక్కులన్నియు మాయమగును. మూత్రమునుండి మంటకూడ తగ్గును. దానియొక్క గుణము తెలియుటకై ఒక పాకరి కాక చాడవలెను.

తీక్ష్ణమైన వ్యాధికి బుడి నెం 1 ఒకటికి ధర రు. 1-4-0
దీర్ఘ వ్యాధికి బుడి నెం 2 ఒకటికి ధర రు. 8-0-0
మా చివ్యౌషధములు ముద్రపెట్టినవి కాదు అన్నిటిలోను దీని మాత్రమే చిక్కిరిచిదిగితి కాట్టులాగునకై వ్రాయును.
ఈ ఔషధము లన్నియు అంగ్లభాషలో వ్రాయవలెను.

N. Powell & Co.,
Manufacturing Chemists,
Lamington Road, Bombay.

నమ్మకమును ప్రోత్సహించి నగలుదొరకు స్థానము

ది ఆంధ్రజ్యోతిషుల మునిపాక్షరింగు కంపెనీ.

హెడ్డాఫీసు, బెజవాడ. బ్రాంచి 51, చైనాబజారురోడ్డు, మదరాసు.

మానవ్ర అనేక రకములు ప్రోత్సహించి గాజులు, ఘడియలు, కానుకలు అడ్డగి. చైత్రము మొదలు బంగారు నగలు ను, నగరత్నములు వేసిన అనేక మాదిరిల అడ్డగిలు, జడవిళ్ళలు, నాగరములు, ఉంగరములు, చంపనరములు, పతకములు, మొదలగునవి వేండి రైలుకూబాలు, బంబర్లు, కేలాగిన్నెలు కౌపి నెట్లు మొదలగు ప్రాతీనామానులను అనేక రకములు : శుగ్గిలును, చాదలగు అన్ని వస్తువులు యెప్పుడు సిద్ధముగా యుండును. కాను బంగారమునకున్న చాదినేండికిని రత్నములు మొదలగునాటికి గారంటి యివ్వబడును. నచ్చనిది వాపను తీసుకొనవచ్చును.

పాత్రెయ్య - కాకుమాను లక్ష్మయ్య చౌదరి, శనగపాటి కోటయ్య అండు బ్రదర్లు.

లైఫ్ ఇన్సూరెన్సు కంపెనీలలో

భక్త మై న ట్టి యు
సమయమునకు ఒదుగునట్టి
ఓరియంటలులోనే
భీమా చేయించుకొనుడు.
దీర్ఘ కాలమునుండి
అనేక కాలాదారులను
విస్తారమైన
మూలధనము గలిగియున్న
గాప్స్ పొందూదేశీయ
భీమాకంపెనీ.

Apply for full particulars to
Oriental assurance Buildings, F. E. Vaid Branch Scretary
Post Box No. 8, Madras.
Bangalore Branch:
No. 3, South Parade, Bangalore.
Trivandrum Branch:
Trivandrum.

22 ct ROLLED GOLD WRIST WATCHES

This is a very newest style watch fitted with high grade Swiss mechanism. Glass crystal lined, figures Arabic or Roman. Its design and finish will satisfy the most critical test. And an appearance equal to sovereign gold, very charming to look at and perfect time-keeper Guaranteed for 6 years.

Rs. 12/8
18 Carat Rolled Gold wrist watch Rs. 7 guaranteed for 3 years.

World famed "B" Time piece Rs. 2/8
German Alarm Time piece Rs. 5/-
"Negro" Alarm Time piece Rs. 5/-
Double bell Alarm Time piece Rs. 6/-
All guaranteed for 3 years

14ct Emden fountain pen 14ct gold nib Rs. 2/8
Write to: **V. S. WATCH COY.**
P. O. 105, MADRAS

SIGHT RESTORED

A Sure Remedy of Nature for all eye-diseases. Cures Cataract, Glaucoma, etc., without knife. No failure, absolutely safe, highest testimony. Particulars free. Correspondence confidential.

S. S. SANKAR, D. Santa (Banga)

SANTI OIL

Simple, harmless, external application for functional weakness, Loss of Manhood, etc. No irritation, no discolouring, no bad smell. Particulars free. Correspondence confidential.

HEALTH HOME, D. Santa (Banga)

డైరిబుక్కు (1925) ఉచితము

ఆయుర్వేద వైద్యసంగ్రహము
అన్ని వ్యాధులకు మలభముగా చికిత్స చేసికొనవచ్చును. ప్రతిగ్రహమందును, ప్రతివైద్యునియొద్దను యుండవలసివచ్చి.
1 భాగం రు. 1-4-0. 2 భాగం రు. 1-12-0.
ఆయుర్వేదచరిత్ర:—అశ్వగ్య, ఔషధ, వస్తుశాస్త్ర, చికిత్స మొ॥ వ్రాయబడుచుండును. సం॥ చందా రూ. 2-8-0.
మాదిరి యుచితము.
పి. వి. పి. అండు కో, ఆయుర్వేదసమాజం,
పెండ్లి- నెల్లూరుజిల్లా.

అమృతాంజనము

అమృతాంజనము అన్ని చోట్ల దొరుకును, చక్కని డబ్బీతో నహా 1-కి నెల 10 అణాలు మాత్రమే.

హనుమాన్ కాపింగ్ పెటెనలు

లోక ప్రసిద్ధి
మైనది.

(1727)

అన్నిచోట్ల దొరుకును. దీన్ని సమావేశమైన వెరులేను.

ఎస్. రంగనాథం శిల్పి బొంబాయి, 1 కి బొంబాయి, మదరాసు.

బెజవాడ స్పిన్నింగ్ ఆండ్ వీవింగ్ మిల్స్ లిమిటెడ్

మిల్లుకట్టడములు పూర్తికావచ్చినవి. ఇంజనుసామానులు 100 మగములు అమర్చుచున్నారు. త్వరలో వస్త్రములు నేతవని ప్రారంభింపబడును. నూలువడుకు యంత్రములకు యింకను పేర్లు కావలసియున్నవి. 100 కి 25 చొప్పున లాభము రావచ్చును. యితర సంఘాన్ని దరఖాస్తు ఫారములు వగైరాలు

గూడూరి లక్ష్మణరావు. బి. యే.

మేనేజింగు ఏజెంటు ఆండ్ డైరెక్టరుగారు బెజవాడ అని వ్రాసి తెప్పించుకొనవచ్చును.

మాన్ సియర్ పెన్ క్యూ:— యూరేన్ పెన్ క్యూచే మీలిన్ నాకు చాల సంతోషముకలిగినది. ఇప్పుడు విదాహములేదు. మాత్రము విస్తారముగా పోవుట లేదు. నాకు మనుషటి బలముకలిగినది.

లిహోరియో ఎ. డి. పాంటర్. రాస్సియో

(లాయర్. ఇన్ ఫర్మ్).

మాన్ సియర్ పెన్ క్యూ:—దయచేసి 2 బుడ్ల విన్ యూరేన్ పెన్ క్యూ బొంబాయిను పంపకోరెదను. మీరుపంపిన నమూనాబొంబాయిచే చాల గుణముగలిగినది.

చి తగించవలెను

ఏ. రాక్సు, ఎమ్. డి. కాయెన్-సర్-మర్.

వెన్ క్యూ యూ ర నే టె డ్ వే ను

బహుమూత్రమునకు ఆమోఘమైన బొంబాయి

స్వయిను—హెర్మానిగై వజ్కోయందు డాక్టరు ఏ. వెన్ క్యూవారిచే తయారు చేయబడినది.

మిత్రము:—కలినయ, కైకోనా—లితీయం, బ్రోమైడ్ పీపెయిన్ ఎక్స్ట్రాక్టు యూరనియమ్, నైట్రేట్—ఫ్యూర్ గ్లజిన్—ట్యూబైన్ బుడ్డి 1-కి ధర రూ 10—0—0

ఇండియాలో సోల్ ఏజెంటు:—

మాడన్, సన్స్ ఆండ్ కో.,

కెమిస్టులు, క్రాఫ్టర్లు మార్కెట్టు, బొంబాయి.

ఈ ప్రకటనను చదువువారు వారికి తెలిసిన బహుమూత్ర వ్యాధిగ్రస్తులకు ఈ విషయమై తెలుపవలెను.

మద్రాసు డిపో ఏజెంటు:—

ఏ. ఎస్. ఆర్. మూర్తి ఆండ్ సన్స్,

9, పావ్ హామ్స్ బ్రాడ్వే.

మాన్ సియర్ పెన్ క్యూ:— మాతండ్రికి గడిచిన 8 దినములనుండి మాత్రమునందు గైకోసిన బొత్తిగాలేదని మిక్కిలి సంతోషముతో తెలుపుచున్నాను.

మామూలుగా పంపు బుడ్డిని మరియొకటిని ఇంపకోరెదను. 50 సం॥ రముల వయస్సుగలిగిన ఒక ముసలి ఆయనకు మాత్రమునందు లిట్టరు 1-కి 50 డ్రాముల గైకోసిన గలదు. అతనికి ఈ బొంబాయి కావలెను.

నావద్దపవచ్చు బహుమూత్రవ్యాధిగ్రస్తుల తరపున వందనము చేయుచున్నాను.

చి తగించవలెను

డాక్టర్. మోనిన్ అలిగి. ఎ. టెంపుల్ (ఆయను)

అయ్య, దయచేసి ఇంక 10 బుడ్ల లిన్ యూరేన్ పెన్ క్యూ ఆంటి-డయటెటిక్

బొంబాయిను పంపకోరెదను. దీనిని ఉపయోగించుటచే మంచి గుణముకలిగినది. నా వ్యాధిస్తులు ఆసుకొనినదానికంటె ఎక్కువ గుణముగలిగినది. వారికి గల బహుమూత్రవ్యాధి చాలవరకు తుదిగినది. మీ బొంబాయిచే బహుమూత్ర సంబంధమైన చిహ్నములన్నియు పటాపంచలై పోవుచున్నది. ఇంత మంచి బొంబాయిగలదని యితరుల కందఁకిని తెలియగలందులకై నేను యీ యోగ్యతాపత్రము పంపుచున్నాను.

డాక్టర్, ఎల్. మడేరి బొంబాయిన్-సెయింటు. నెవర్ (లాంజిను)